

ΕΝΤΟΣ ΤΩΝ ΤΕΙΧΩΝ

Ιούλης
Αύγουστος
1989

Τεύχος 41

Τιμή τεύχους: £1.00

'74-'89: το κυπριακό • συνάντηση ε/κ
και τ/κ • περί ομοσπονδίας • νεσιέ
γιασίν • κινέζικος μήης • εθνοφauλι-
σμός • η μοναξιά ενός σκηνοθέτη •
λαϊκή ποίηση • σοσιαλπατριωτισμοί
και στρουθοκαμηλισμοί • λεηλατεί-
στε παίζοντας •

ΑΣ ΔΙΔΑΣΚΟΜΕΘΑ

ΑΝΤΙΠΟΙΗΜΑ
ΗΘΙΚΟΠΛΑΣΤΙΚΩΤΑΤΟΝ

Τα τερατώδη σφάλματα των αντιπάλων μας πολλές φορές μας έχουν σώσει από καταστροφές-μπροστά τους φαίνονταν ασήμαντες οι εφηβικές μας αδεξιότητες. Προσφάτως όμως χειροτερέψαμε απελπιστικά, πετύχαμε το πιο κακόγουστο ανακάτεμα του τραγικού με το γελοίο, τα σκάνδαλα δίνουν και παίρνουν όπως το σύννεφο που θα μας πνίξει, κι εγίναμε υπεράγαν υπερόπτες και αναιδείς.

Κανείς δεν ξέρει τι τεκταίνεται στα παρασκήνια, ποιό νέο σκάνδαλο θ' αποκαλυφθή την άλλη μέρα -πάντως σκάνδαλο θα υπάρξει, το αντίθετο φαίνεται ανεπίτρεπτη ανωμαλία,- και τα ερωτήματα που πλανώνται σα νυχτερίδες είναι ποιός έκλεψε τα περισσότερα, ποιός και γιατί δεν μπόρεσε πολλά να κλέψει, ποιός ήθελε αλλά δεν τόλμησε, γιατί δεν τόλμησε, πότε θ' αποφασίση και αυτός να ορμήση δίχως αναστολές στον αμύθητο δημόσιο πλούτο.

Η χιονοστιβάδα των συλλήψεων δεν έχει τέλος το πολικό ψύχος απειλεί τη χλωρίδα μας και αλάτι δεν έχουμε για να διαλύσουμε τους παγετώνες. Σ' όλα τούτα προστέθηκε απροσδόκητα κι' η έλλειψη καταλλήλων ψυχαναλυτών για να συμπαρίστανται στους κατηγορούμενους όταν δικάζονται και καταρρέουν-αχρηστεύονται οι νομικοί σύμβουλοι, και τα λαμπερά ψεύδη κατρακυλούν με απaráμιλλη γραφικότητα. Επτώχευσε το ύφος, πνέει τα λοίσθια και η γλαφυρότης-για λογική και ευπρέπεια αν μη συζητούμε.

Εγνώριζαν κι οι αντίδικοι να λεηλατούν, πλην όμως με κομπόηση, τουλάχιστον αν εδιδασκόμεθα από εκείνους ολίγον επίπλαστο ήθος.

Αθήνα 19 και 29 XII 1988

Κώστας Κύρης

ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ ΠΑΤΙΝΘΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

ΜΕ ΤΟΥΣ
QUINTETS

- οι δημιουργοί της μουσικής της ταινίας HONORARY CONSUL
- οι δημιουργοί μερους της μουσικής της ταινίας MISSION
- ενισχυμένοι με δυο πρωην μελη των INEANTATION

ΠΕΥΚΟΣΙΑ - ΠΥΛΗ ΑΜ/ΣΤΟΥ
ΤΡΙΤΗ - ΤΕΤΑΡΤΗ 18-19 ΙΟΥΛΗ 9.30 μ.μ.
ΠΑΦΟΣ - ΚΑΣΤΡΟ
ΣΑΒΒΑΤΟ 22 ΙΟΥΛΗ 9.00 μ.μ.
ΛΕΜΕΣΟΣ - ΚΟΥΡΙΟΝ
ΔΕΥΤΕΡΑ - ΤΡΙΤΗ 24-25 ΙΟΥΛΗ 9.00 μ.μ.

Παρά τα χρόνια σχετικής "Ανεξαρτησίας", η επικράτηση επί μακρόν ενός βονα-παρτιστικού καθεστώτος στην ελληνο-κυπριακή κοινότητα και η μόνιμη συνεργασία της αριστεράς μαζί του μας κληροδότησε μια κοινωνία χωρίς δυνατότητες ανεξάρτητης σκέψης και δράσης από το κράτος.

Το κράτος αυτό, αφ' ενός διοχέτευε την ιδεολογία του ελληνικού αντίστοιχου, ενώ προσπαθούσε να δημιουργήσει τη δική του οικονομική βάση και ένα κάποιο περιθώριο αυτενέργειας.

Ολόκληρη η ελληνο-κυπριακή διανόηση περιστρέφεται ανάμεσα στους δύο κρατικούς πόλους όπως ουσιαστικά και η πολιτική σκέψη, αδυνατώντας να αποστασιοποιηθεί στο ελάχιστο. Η ελευθερία της κινείται πάνω σε μια ευθεία γραμμή χωρίς άλλες διαστάσεις.

Επάνω σ' αυτή τη γραμμή, κινείται ρεαλιστικότερα και η ελληνοκυπριακή στρατηγική για λύση του Κυπριακού.

Όταν επιχειρείται οποιαδήποτε προσπάθεια για εναλλακτικές προτάσεις, προβάλλεται πάραυτα (και πείθει, άλλωστε χωρίς κόπο) η "έξωπραγματικότητα", ο "ρομαντισμός" και άλλα συνεπακόλουθα.

Όμως δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι η επικράτηση αυτού του διπολισμού στη σκέψη, είναι ακριβώς το αποτέλεσμα μιας μακρόχρονης ιστορικής πορείας, της οποίας οι συνέπειες δεν είναι καθόλου λαμπρές. Ο ίδιος ο διπολισμός αυτός καθ'εαυτός, είναι στοιχείο της ήττας. Όσο η κοινωνία κινείται μέσα σ' αυτόν, θα υπακούει στη λογική του "υπάρχει φως στην άκρη της σήραγγας" (στη μια ή στην άλλη άκρη άλλωστε). Η ελευθερία της θα περιορίζεται σ' ένα "μπρος" και σ' ένα πίσω", μιας σήραγγας μέσα στην οποία την έριξαν οι "σκοτεινές δυνάμεις", οι οποίες κατ' αυτόν τον τρόπο καθόρισαν και τον τόπο, στον οποίο ίσως, υπάρχει φως, συγκεκριμένου μάλιστα μήκους κύματος!

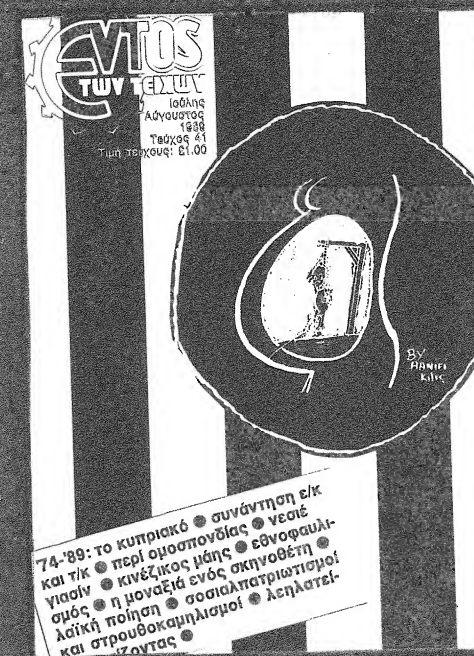
● Κ.Α

«Εντός των τειχών»
το μηνιαίο περιοδικό της παλιάς λευκωσίας
διεύθυνση: μίνως 6β, παλιά λευκωσία, τηλ. 348934 / 431278

- διευθύνεται από συντακτική επιτροπή
- υπεύθυνος για το νόμο: κωστής αχνιώτης
- για τα υπογραμμένα κείμενα ευθύνονται οι συγγραφείς τους
- τεχνική επιμέλεια: Printed Matters / desktop publishing services

περιεχόμενα

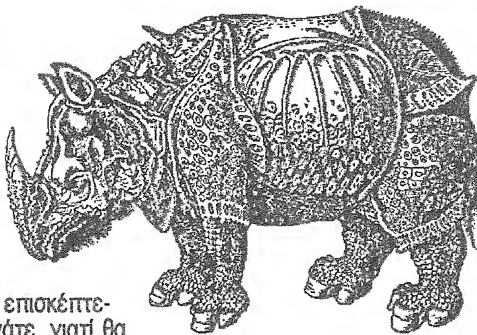
- στο πόδι 4
- 75-89: σπεύδω βραδέως
μάρτιος τεμπριώτης 6
- συνάντηση ε/κ και τ/κ – βερολίνου
κωστής αχνιώτης 8
- η τουρκοκυπριακή ταυτότητα
συνέντευξη με την Νεσίε Γ'ασίν 10
- η λειτουργικότητα στις επαφές με τους ελληνοκυπρίους
άρθρο του Αχμέτ Αν από την ΟΥΤΑΝ (13 Απρ. '89) 14
- ομοσπονδία – ο τρόπος ενωποίησης της κύπρου
Ertan Tuksel 15
- ντοκουμέντα από τον κινέζικο μάρ 20
- δεν μπορεί να υπάρξει ουράνια γαλήνη πιά
κρίτων κύπρος 22
- εθνοφauλισμός-εθνοπαυλισμός
κωστής αχνιώτης 24
- η απέραντη μοναξιά ενός σκηνοθέτη
ανοικτή επιστολή στον σκηνοθέτη Γ. Ιωάννου 28
- διάλογος – τα αυτονόητα του σοσιαλ-πατριωτισμού
εκδοτική ομάδα εργατική δημοκρατία 30
- διάλογος – οι στρουθοκάμηλοι της νότιας κύπρου
χρήστος ηλιάδης 35
- και πάλι για τους λαϊκούς μας παιητές
δρ. κ.γ. γιαγκουλλής 38
- η λεηλασία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς – ένα παιχνίδι 39
- μπ[ροσινό εσώφυλλο: αντιποίηση κύρρη

"Εντός": υπάρχω!

Ακόμα μια σπασμωδική έκδοση του "Εντός" φτάνει στα χέρια σας. Θέλουμε να πιστεύουμε ότι η σπασμωδικότητα αυτή η οποία διαρκεί από τις αρχές αυτής της χρονιάς, έτσι που ξεχάσαμε κιόλας τα τέταρτα γενέθλια μας, δεν είναι προοίμιο θανάτου αλλά μια ανασύνταξη για τα επόμενα λίγα τουλάχιστον χρόνια. Εξ' άλλου τι το πιο φυσιολογικό για ένα κυπριακό περιοδικό να τα βρίσκει σκούρα. Οι εκδότες του πάντως νομίζουν ότι χαίρουν άκρας υγείας και ευελπιστούν σε βαθμό σκέτης αισιοδοξίας. Συνεχίστε λοιπόν να γράφεστε συνδρομητές, να γράφετε κι άλλους, να μας γράφετε κείμενα, όχι μακροσκελή, να μας επισκέπτεστε που και που στη Μίνωος 5, και γενικά να μη μας ξεχνάτε, γιατί θα μας χάσετε και θα μας γυρεύετε. ●

Στον αποκριάτικο χορό του "Εντός" κέρδισαν :

0517

Μεταξοτυπίες του Πάρη Μεταξά (€150)

1660

Βιβλία των εκδόσεων Χρ. Αντρέου (€120)

2647

Ένα αεροπορικό εισιτήριο για Αθήνα (€120)

0482

κοσμήματα Carmina Burana (€100)

3017

1 Σαββατοκυριακό για 2 άτομα στο ξενοδοχείο Golden Bay (Λάρνακα)

1566

1 Σαββατοκυριακό για 2 άτομα στο ξενοδοχείο Πέλαγος (Λάρνακα)

2624 - 1445

Ένα γεύμα για δύο στο νέο εστιατόριο Cosa Nostra (Αγία Νάπα)

0481 - 0985 - 1499 - 2777

από ένα πουκάμισο Ban Xiu-zen (€14)

2203

εσώρουχα Sortilge (€10)

3971 - 3438

από ένα service στο κομμωτήριο Vicky's.

Ανοίχτε τα παράθυρα να μπουν οι "αγωνιστές" μέσα

Άνευ σχολίου σας προσφέρουμε ένα αρθράκι από την Αλήθεια (20/6/89). Διαβάστε το στις 15 του Ιουλίου για πρόγευμα.

Οι αγωνιστές

Παρασκευή 20/6/89

Επικροτούμε τις προσπάθειες που καταβάλλονται για να θεωρηθεί συντάξιμη η χρονική περίοδος που οι αγωνιστές έχασαν, με τη φυλάκιση, τη κράτηση, τη συμμετοχή τους στο αντάρτικο ή κατ' άλλους τρόπους, κατά τη διάρκεια του αγώνα. Γιατί δεν είναι δίκαιο να επωμίζονται οι ίδιοι τις οικονομικές επιπτώσεις από την ενεργό συμμετοχή τους στον αγώνα για την ελευθερία της Κύπρου. Είναι όμως και μια άλλη τάξη ανθρώπων που επωμίζεται τα βάρη της εκδικητικής μανίας εκείνων

που αντπάχθηκαν στο αγώνα και που πρέπει επιτέλους να προσεχτεί από την κυβέρνηση. Είναι τα θύματα της περιβόητης καθαρής, που για καθαρά εκδικητικούς λόγους έχουν απολυθεί από τις θέσεις τους στη δημόσια υπηρεσία. Είναι δημόσιοι υπάλληλοι, εκπαιδευτικοί, αστυνομικοί και άλλοι. Όλοι αυτοί πρέπει να αποκατασταθούν. Γιατί στερήθηκαν το ψωμί τους χωρίς να κληθούν να απολογηθούν. Γιατί καταδικάστηκαν χωρίς δίκη. Να αποκατασταθούν λοιπόν τα θύματα της καθαρής. Και να θεωρηθούν συντάξιμα τα χρόνια που όλοι οι αγωνιστές διέθεσαν για τον αγώνα. ●

Ανοίχτε τα παράθυρα να βγούν οι τούρκοι έξω

Από διάφορους φίλους μας τέθηκε το ερώτημα γιατί δεν κινήσαμε αγωγή για λιβέλλο εναντίον του περιοδικού "ένωσις" ή μάλλον γιατί δεν συμμετέχουμε στην αγωγή μαζί με τους άλλους αιγόμενους.

Με πολλή φροντίδα οι εκδότες της "Ένωσις" κάθισαν με το χέρι και κόλλησαν ξεχωριστά δύο καλόγουστα βυσσινιά παραθυρόφυλλα πάνω σε κάθε εξώφυλλο, πίσω από τα οποία φιγούραραν διάφοροι "Τούρκοι". Οι αναγνώστες καλούνταν "να ανοίξουν τα παράθυρα για να βγούν οι Τούρκοι έξω". Σ' ένα παράθυρο υπήρχε η φωτογραφία του Κωστή Αχινιώτη με το φίλο του, τον Γλαύκο τον Κληρίδη και σ' ένα άλλο ο Μάριος Τεμπριώτης με κάποιον άλλο, δεν θυμόμαστε ποιόν. Πιο μέσα στην πρώτη σελίδα, υπήρχε ένα σημείωμα που δεν μπορούσαμε να δούμε, διότι προηγήθηκε παρέμβαση της Γενικής Εισαγγελίας και το περιοδικό κυκλοφορούσε πετσοκομμένο. Υποθέτουμε ότι στο κείμενο που αφαιρέθηκε θα αποδεικνυόταν παραστατικότερα η "τουρκική φύση" προς εκπαράθρωση ει-κονιζομένων. Η γνώμη μας είναι ότι, ό,τι και να γράφτηκε δεν θα απέχει πολύ από αυτό που λέγεται προφορικά. Όμως τα γραφτά έχουν μεγαλύτερη αξία διότι διασώζουν για το μέλλον ένα κλίμα του σήμερα (και του χτες).

Κι είναι φυσικό ότι μέσα στα μυαλά των ενωτικών, δεν μπορούν να υπάρχουν βέροι Έλληνες που να θέλουν συνύπαρξη με τους Τούρκους.

Η μόνη σωστή αντίδραση που θα βλέπαμε σε σχέση με την εν λόγω έκδοση θα ήταν μια θετική αντιμετώπιση από την πλευρά του "Τμήματος Λαϊκής Χειροτεχνίας", για την συμπαθέστατη πράγματι αντίληψη του εξωφύλλου.

Επομένως δεν συμμετέχουμε στην αγωγή για λιβέλλο για λόγους στήριξης της ελευθερίας της έκφρασης.

Αυτό δεν σημαίνει όμως ότι αντιμετωπίζουμε τους ενωτικούς με οποιαδήποτε απώλεια μνήμης ή χριστιανικότητα. Η πολιτική πάλη

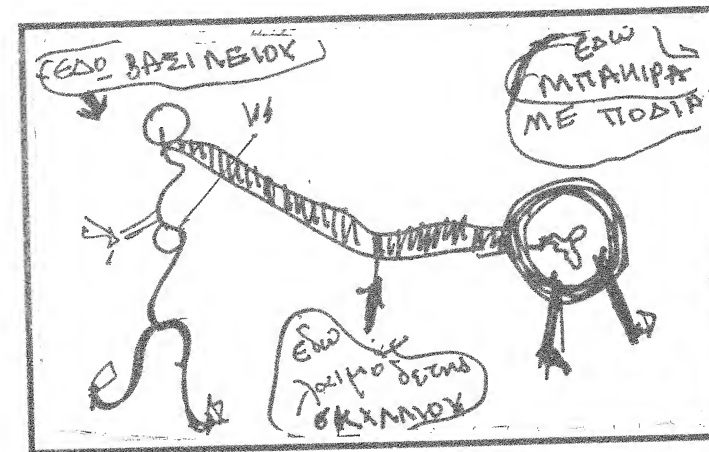
εναντίον τους πρέπει να είναι συνεχής και αμείλικτη. Κι όσοι απ' αυτούς σχετίζονται με το πραξικόπημα, θα πρέπει να δικαστούν. Όμως αυτό πρέπει να γίνει ανοικτά και καθαρά και όχι με οποιουδήποτε άλλους τρόπους, έστω κι αν το ανικανοποίητο λαϊκό αίσθημα τους επιτρέπει.

Αυτά για να μπορούμε να υποστηρίξουμε με συνέπεια και τον Τσακίρη που φόρεσε ένα σκυλοδέτη στον Ερόγλου.

Διερωτούμαστε τι θα γινόταν από δω, αν κάποιος φορούσε σκυλοδέτη στον Βασιλείου.

Ας του φορέσουμε ένα, σιόρ να δούμε.

● κωστής αχινιώτης

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ ΣΕ ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΣΗ

- Ποιά ήταν η στάση της ελληνοκυπριακής και ελληνικής αστικής τάξης απέναντι στους τουρκοκυπρίους στο παρελθόν; Μπορούμε να τις θεωρούμε λιγότερο άδικες από την τουρκοκυπριακή και τουρκική αστική τάξη;
- Μπορούν αυτοί που οργάνωναν ένοπλες ομάδες εναντίον των τουρκοκυπρίων να αποκαλούν τους εαυτούς τους σοσιαλιστές και τους τουρκοκύπριους αδελφία;
- Πόσο διεθνιστική ήταν η στάση της Αριστεράς απέναντι στους τουρκοκύπριους τα τελευταία 40 χρόνια;
- Πως θα χτίσουμε ένα κίνημα για ειλικρινή επαναπροσέγγιση με τους τουρκοκύπριους εργαζομένους;

ΘΑ ΤΟ ΒΡΕΙΤΕ ΣΤΑ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΓΙΑ ΚΥΠΡΟ:
ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ "ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ".
Τ.Κ. 7280 ΤΗΛ. 476965

ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ
και τα
διεθνιστικά
καθήκοντα
των
ελληνοκυπρίων
επαναστατών

1974-1989: σπεύδουν βραδέως

μάρτιος τεμπριώτης

Υπάρχουν δύο βασικά χαρακτηριστικά σημεία τα οποία φαίνεται να καθορίζουν το "διακοινοτικό" διάλογο στις πρόσφατες του περιπέτειες. Το ένα είναι ότι προφανώς δεν έγιναν σημαντικά βήματα από τη προηγούμενη στασιμότητα μέσα στα πλαίσια του διαλόγου. Όμως φαίνεται ότι η κυβέρνηση Βασιλείου κατάφερε να προκαλέσει την ευμένεια των ΗΠΑ και της ΕΟΚ η οποία εκφράζεται με μια διάθεση για σχετικές πιέσεις προς την Τουρκία, όπως δείχνουν και οι πρόσφατες περιηγήσεις διαφόρων δυτικών απεσταλμένων στη περιοχή. Παρ' όλα αυτά όλες αυτές οι διακριτικές πιέσεις δεν κατάφεραν να φτάσουν στο τραπέζι των συνομιλιών και βέβαια ούτε στη τελευταία συνάντηση της Νέας Υόρκης. Επομένως οι θέσεις της Τουρκίας έμειναν σταθερές ενώ παράλληλα η πολυδιαφημιζόμενη διάσταση Ντεκτάς- Άγκυρας έδειξε το πραγματικά, ανύπαρκτο μέγεθος της, όπως απορρέει από τον μεταξύ τους συσχετισμό δύναμης.

Ένας παράγοντας ο οποίος δεν επέτρεπε δραματικές εξελίξεις είναι βέβαια η πρόσφατη πολιτική κρίση στην Ελλάδα από τη μια αλλά και σ' ένα μικρότερο βαθμό η ολοένα συρρικνωμένη δύναμη της κυβέρνησης Οζάλ. Διότι όσο κι αν καμώνονται οι κυβερνώντες του αμαρτωλού τριγώνου (Κύπρος - Τουρκία - Ελλάδα) ότι το Κυπριακό δεν είναι ελληνοτουρκικό πρόβλημα (που βέβαια δεν θα έπρεπε να είναι), ολόκληρη η πολιτική τους και οι συσχετισμοί δύναμης, το διαμόρφωσαν κατ' αυτό τον τρόπο. (Αν εξαιρέσουμε βέβαια το τίτλιο αγώνα του Μακαρίου για τη μεγαλύτερη δυνατή αποστασιοποίηση). Επομένως αν οι άπονες εξουσίες στην Ελλάδα και την Τουρκία δεν είναι σε θέση να μπουκνούν στο παζάρι, τότε οι οποιεσδήποτε πιέσεις δεν μπορούν να

έχουν αποδέχτη. Φαίνεται ότι αυτή η στασιμότητα χαρακτηρίζει ολόκληρη την υπόθεση Νταβός.

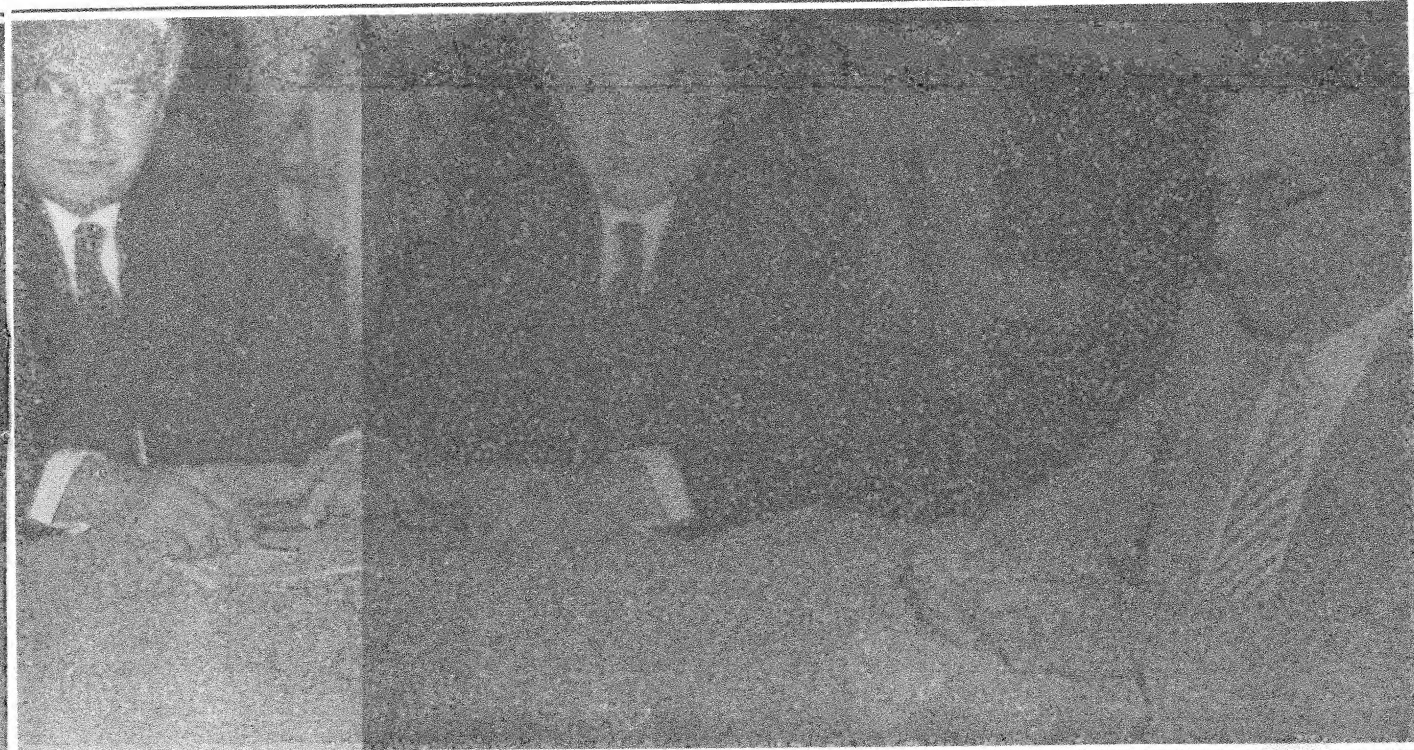
Ο αντιφατικός ρόλος των χρονοδιαγραμμάτων.

Όταν ο Βασιλείου πρότεινε προεκλογικά τα χρονοδιαγράμματα του, (τα οποία τελικά ήταν ιδέα του Γκουεγιάρ) φαινόταν πως ήταν μια ενέργεια η οποία στόχευε να δημιουργήσει την εικόνα μιας προγραμματισμένης και οργανωμένης πολιτικής γραμμής. Τέτοιο ρόλο έπαιζαν οι πρώτες εκατό του μέρες, τα "τόσα" του σημεία κ.λπ. Επίσης αυτή η γραμμή τον διαχώριζε από τον Κυπριανό του "όχι διάλογο χωρίς πρόταξη", ανεξαρτήτως χρόνου και το Κληρίδη του άνευ όρων διαλόγου. Όμως η ιστορία αυτή των χρονοδιαγραμμάτων κινδυνεύει να μετατραπεί σε μπουμέραγκ. Όσο δηλαδή εξαντλούνται τα χρονοδιαγράμματα τόσο εξαντλείται και η πειστικότητα της γραμμής. Αν δεν βρεθεί λύση σύντομα, πάρα πολύς κόσμος θα θεωρήσει με το δικό του βέβαια, ότι ο διάλογος δεν μπορεί να αποδώσει. Επειδή ο περισσότερος κόσμος ταυτίζει τις ηγεσίες με τον εαυτό του σε μεγάλο βαθμό αυτό θα θεωρηθεί ευ-

ρέως και σαν αδυναμία συνεννόησης και συνεργασίας των μαζών. Κατά συνέπεια από την αποτυχία των συνομιλιών θα ευνοηθεί και πάλι το εθνικιστικό στρατόπεδο.

Αυτό μειώνει τις δυνατότητες αντίστασης της κυβέρνησης Βασιλείου, μέσα στο διάλογο και των ωθεί στην ανάπτυξη του μοναδικού άξονα της πολιτικής του, που φαίνεται να έχει αποτελέσματα. Δηλαδή της προσπάθειας για ενεργότερο ρόλο της Δύσης. Ο ρόλος αυτής της τελευταίας μεγιστοποιείται σε βαθμό που θα της επιτρέψει, αν το επιθυμήσει, να καθορίσει εξ' ολοκλήρου τη μορφή λύσης του κυπριακού προβλήματος.

Από την άλλη η αδυναμία του απορριπτικού μετώπου να προτείνει οπδήποτε θετικό προς την κατεύθυνση της λύσης και ο εθνικιστικός λόγος που κυριάρχησε στις γραμμές του, επεκτείνονται στην ουσία τον απορριπτισμό του Ντεκτάς στην ελληνοκυπριακή κοινότητα, εμπεδώνοντας την αποδοχή της διχοτόμησης. Όμως και αυτό το στρατόπεδο δεν φαίνεται ότι μπορεί να μαζικοποιηθεί ή να αποκτήσει ουσιαστική δυναμικότητα. Η φαινομενική κριτική εικόνα την οποία απόκτησε όταν εμφανίστηκε, (χρησιμοποιώντας τα πασοκικά πυροτεχνήματα και κάποιο αριστοφανή λόγο για να ξανασερβίρει υπό άλλο μανδύα τα υπολείμματα της εθνικιστικής ιδεολογίας) έσβησε κάτω από τω φώς

μιας ολιγόχρονης στείρας επανάληψης.

Τον Ιούλιο του '89 λοιπόν η πιο εμφανής διαπίστωση την οποία μπορούμε να κάνουμε, αφορά την παθητικότητα που κατέκτησε τον κόσμο, την αποξένωση του Κυπριακού από τους Κύπριους. Το περιορισμό της πολιτικής στο Κυπριακό και τον εγκλωβισμό του Κυπριακού στις στεγανές κοιμητικές ηγεσίες. Η διαμάχη ανάμεσα στις δύο κυρίαρχες ε/κυπριακές γραμμές γίνεται στις εφημερίδες και τα μέσα μαζικής επικοινωνίας που υποδύονται ένα έντονο πολεμικό παιχνίδι, ενώ ο κόσμος αποτραβήχτηκε στην καθημερινότητα του και καλά έκανε, λαμβανομένων υπόψη των επιλογών που του προσφέρονται.

Μέσα στην τ/κυπριακή κοινότητα διαμορφώνεται από το '74 ως σήμερα μια σχετικά κλασσική πολιτική ζωή μέσα στην παραδοξότητα της. Δηλ. λειτουργούν βασικά όλοι οι αστικοδημοκρατικοί θεσμοί και η παραμόρφωση της τ/κυπριακής βούλησης επιτυγχάνεται μέσω των εποίκων του κρατικού υπερτροφισμού (20.000 περίπου ζούν από το κράτος) και της βαριάς παρουσίας του τουρκικού στρατού ο οποίος όμως δεν επεμβαίνει άμεσα στη πολιτική.

Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες διαμορφώθηκε μια αριστερή αντιπολίτευση της οποίας το πολιτικό-ιδεολογικό πλαίσιο είναι μεν παρα-

δοσιακό, εκφέρει όμως τον πιο ριζοσπαστικό κυπροκεντρικό λόγο της κυπριακής ιστορίας. Μέσα σ' αυτό το πλαίσιο κινείται το Ρεπουβλικανικό Δημοκρατικό Κόμμα του Οζκιούρ που παρά την ομοιότητα του με το ΑΚΕΛ, διαμόρφωσε ήδη μια πολύχρονη αντιπολιτευτική πρακτική η οποία σε συνδυασμό με την εξ' αντιμέτωπου αδυνατότητα, μεσόχρονα, σύμπτυξης ενός οποιουδήποτε μετώπου ταξικής συνεργασίας, οδηγεί σε ένα εργατικό ριζοσπαστισμό άγνωστο στην ε/κυπριακή κοινότητα, τουλάχιστον από το '50 και μετά. Στ' αριστερά του Ρεπουβλικανικού Κόμματος κινείται η Αριστερή Πτέρυγα του Κοινοτικο-απελευθερωτικού Κόμματος με κύριο εκπρόσωπο τον Ντουρτουράν, η οποία φαίνεται να οδεύει προς εκτοπισμό της από το κόμμα και συγχώνευση με τους οπαδούς της εφημερίδας Οζκιουρλούκ. Μια σαφής, ένδειξη, είναι η δημιουργία του Συνδέσμου Κυπριακής Αλληλεγγύης. Η Οζκιουρλούκ στηρίχτηκε στο ξεκίνημα της στη μαοϊκή παράδοση, αυτονομήθηκε όμως στη πορεία και ανέπτυξε δική της προσωπικότητα.

Στο Κοινοτικο-απελευθερωτικό Κόμμα στο οποίο προσχώρησε κι ένας βουλευτής από το Ρεπουβλικανικό Κόμμα και το οποίο ενώθηκε με το κεντρώο κόμμα του κ. Κοτάκ αναπτύχθηκε ένας έντονος αριστερός εθνικισμός που εντάσσεται όμως μέσα σ' ένα σχε-

τικά ήπιο κεντρώο λόγο. Πολλοί μιλούν για τη σύμπτυξη ενός μετώπου εθνικής σωτηρίας, ανάμεσα στο Κόμμα Εθνικής Ενότητας του Ντεκτάς και το Κοινοτικό-απελευθερωτικό Κόμμα που πιθανόν να δώσει κι ένα νέο κυβερνητικό σχήμα με πρόεδρο τον Ντεκτάς και πρωθυπουργό τον Ακιντζί.

Δηλαδή μέσα στη τ/κυπριακή πολιτική κόνιστρα διαμορφώνονται τρεις πόλοι. Ένας απόλυτα αποχωριστικός (Κόμμα Εθνικής Ενότητας), ένας απόλυτα επανενωτικός (Αριστερή Πτέρυγα, Οζκιουρλούκ, Ρεπουβλικανικό Κόμμα, κι ένας κεντρώος πόλος που προσπαθεί να ελιχθεί ανάμεσα στους δύο προηγούμενους, με σαφή πρόθεση τη διαχείριση της εξουσίας.

Εάν η κατάσταση συνεχιστεί ως έχει, η επανενωτική πτέρυγα θα συρρικνώνεται. Ο ριζοσπαστισμός της απορρέει σε μεγάλο βαθμό από την συνειδητοποίηση αυτού του γεγονότος. Ταυτόχρονα ο έντονος εθνικισμός του Κόμματος Εθνικής Ενότητας θα αποχτά μια κοσμιότερη μορφή. Εάν δεν βρεθεί λύση θα αναπτυχθεί μια ιδεολογία που θα καθορίζεται από το γεγονός ότι οι περισσότεροι τ/κύπριοι θα ζουν από και για το κράτος, (κάτι ανάλογο συμβαίνει βέβαια και ανάμεσα στους ε/κυπρίους), με μια τάση αποπολιτικοποίησης και κομφορμισμού.

● μ.τ.

Η συνάντηση Ε/Κ και Τ/Κ του Βερολίνου

Κωστής Αχινιώτης

Η συνάντηση αυτή έγινε στο Δυτικό Βερολίνο στις 13 με 16 του Μάη. Έλαβαν μέρος 20 περίπου άτομα από τις δύο πλευρές. Η σύνθεση της ομάδας αυτής ηθελημένα δεν ήταν αντιπροσωπευτική. Π.χ. στην ε/κυπριακή ομάδα, υπήρχαν δύο άτομα μόνο από το ΑΚΕΛ, παρά το ότι το ΑΚΕΛ αντιπροσωπεύει τις βασικές προσεγγιστικές - ανεξαρτησιακές απόψεις της Αριστεράς με το σκεπτικό ότι τα στελέχη τουλάχιστον, αυτού του κόμματος, μπορούν να συναντούν τους αντίστοιχους τους Τ/Κύπριους σε διάφορα συνέδρια των Ανατολικών χωρών και ακόμα μπορούν αν θέλουν να προκαλέσουν ακόμα και μαζικές συναντήσεις των μελών τους, στις χώρες αυτές. Γενικά επίσης δεν υπήρχαν ανώτερα στελέχη κομμάτων, με το σκεπτικό ότι αυτά τα στελέχη έχουν τις δικές τους συναντήσεις.

Οι ελπίδες που μπορεί να στηρίξει κανείς σε μια τέτοιου είδους συνάντηση, είναι ο απεγκλωβισμός της δικοινοτικής επικοινωνίας από το στερεότυπο και την δυσκαμψία που της προσέδωσε η παράδοση (και ουσιαστικά η παράδοση των κυβερνητικών διπλωματικών κατεστημένων) όπως επίσης και η ελπίδα ότι πιθανές εναλλακτικές προτάσεις, για την επανένωση της Κύπρου, θα προέλθουν από μια τέτοια πρακτική. Μέσα από μια τέτοια πρακτική, όπου οι άνθρωποι λειτουργούν αρχίζοντας από τις δικές τους ανάγκες και επιθυμίες, γεννιέται κατά την άποψη μου, και εξελίσσεται η έκφραση ενός διακοινοτικού, ανιδιοτελούς-ανεξαρτησιακού λόγου. Στο Βερολίνο δεν υπήρχαν ηγεσίες που παζαρεύουν, τι θα δώσει και τι θα πάρει ο καθένας, αναζητώντας τη "χρυσή" συμβιβαστική τομή. Στο Βερολίνο υπήρχαν άνθρωποι που πάσκιζαν να βρουν τον δρόμο του αγώνα, το δρόμο της νίκης για μέρος τουλάχιστον των πιο κάτω.

Τη νίκη της δικοινοτικής συνύπαρξης, τη νίκη της επανένωσης της Κύπρου, τη νίκη της εξώσης των ομοεθνών και αλλοεθνών ξέ-

νων στρατών, τη νίκη της κατάκτησης του δικαιώματος να καθορίζουμε την τύχη μας, εμείς ενωμένοι, τη νίκη ενάντια στην ιστορική φαλκίδευση που επέβαλαν τα εθνικιστικά κατεστημένα της δεξιάς, της εκκλησίας αλλά και της αριστεράς, τη νίκη ενάντια στην αντίθεση των κοινοτικών αστικών συμφερόντων.

Το ότι δεν βγήκαμε από τη συνάντηση με ουσιαστικές νέες εισηγήσεις, αυτό δεν αναιρεί την πρόθεση ούτε και τη δυναμική μιας τέτοιας λειτουργίας. Η συνάντηση δεν μπορούσε να αντικαθρεφτίσει διεργασίες που ακόμα δεν αναπτύχθηκαν στη πολιτική ζωή των κοινοτήτων. Όμως πιστεύω, ότι οι εναλλακτικές πορείες, θα γεννηθούν μόνο επάνω σε μια διακοινοτική βάση. Γιατί ακριβώς μια τέτοια βάση, μπορεί να εκτοπίσει τον εθνικό ή έστω τον κοινοτικό υποκειμενισμό, και να γεννήσει επιτέλους μια σύνθεση στη μόνιμη αυτή αντίθεση.

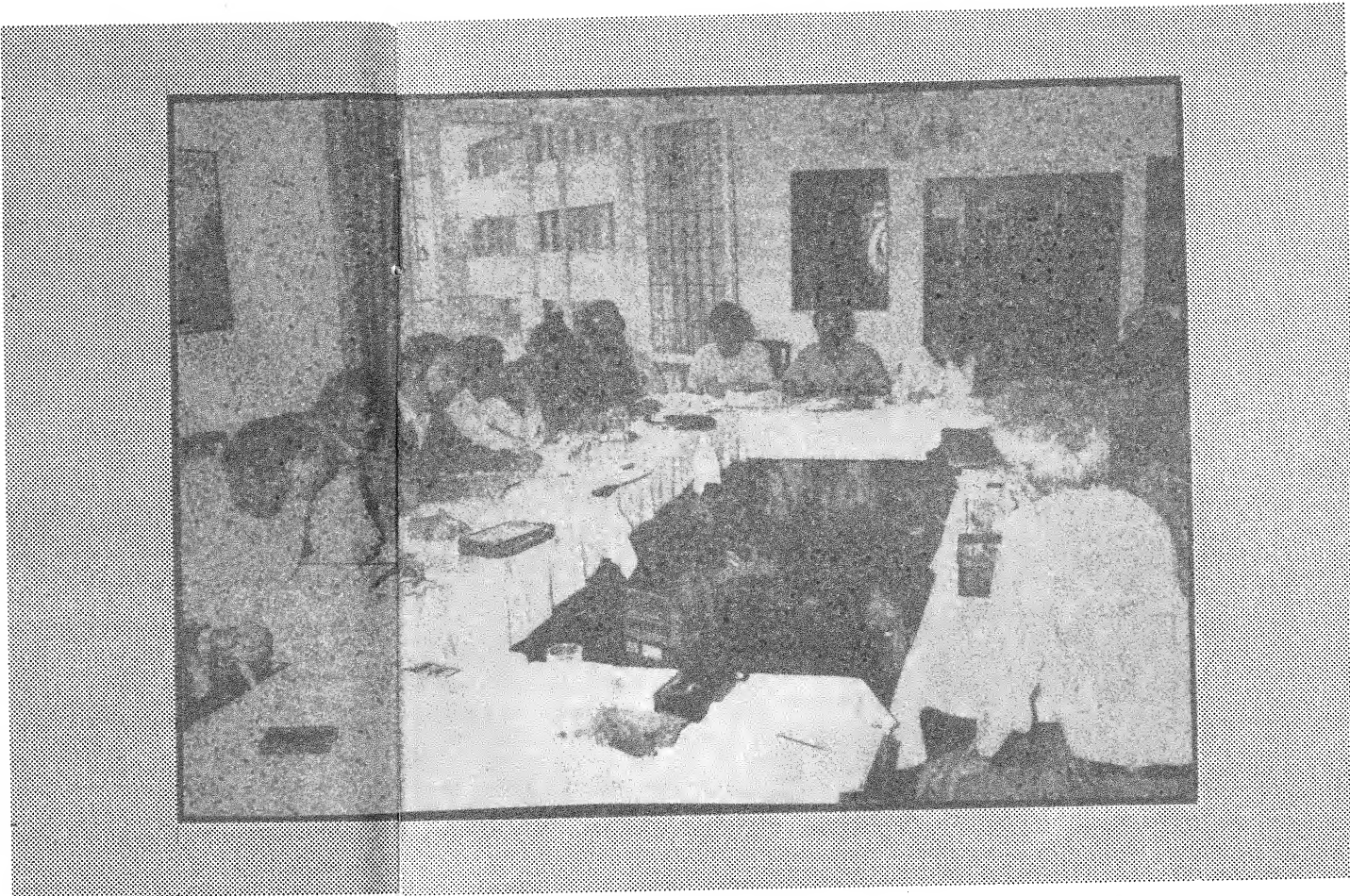
Η επιδιωκόμενη όμως σύνθεση δεν ήταν μόνο διακοινοτική. Διάφορες δυνάμεις της αριστεράς βρέθηκαν από κοινού αντιμέτωπες με τη προβληματική ακριβώς της διακοινοτικότητας. Αυτή η πρακτική επομένως μπορεί να βοηθήσει και στην αποσπασματική έστω συνεργασία μεταξύ ατόμων τουλάχιστον της αριστεράς και στον από κοινού προβληματισμό.

Πρέπει επίσης να σημειωθεί και ένα άλλο γεγονός. Ότι η συνάντηση αποτελεί μια σημαντική παρέμβαση του περιβάλλοντος των Πράσινων της Δυτικής Γερμανίας με το κυπριακό. Το "Ίδρυμα για την Δημοκρατία και το Περιβάλλον" που χρηματοδοτήσε και οργάνωσε τη συνάντηση (πρόκειται στους Πράσινους) έχει μέχρι στιγμής μια μεγάλη διεθνιστική παρέμβαση σε πλήθος παγκόσμιων ζητημάτων από τη Λατινική Αμερική μέχρι την Ανατολική Ευρώπη και την Ασία. Μπορούμε να θεωρήσουμε αξιόλογο το γεγονός ότι ο εναλλακτικός χώρος της Ευρώπης ασχολείται με το Κυπριακό,

και σίγουρα πρέπει να σπρώξουμε τα πράγματα προς αυτή την κατεύθυνση. Η μέχρι τώρα ενασχόληση της Ευρώπης με την Κύπρο, πολύ λίγες φορές, ξέφυγε από τα κυβερνητικά και κοιμιακά κατεστημένα. Ωστόσο υπάρχουν εκεί ένα σωρό κινήματα "εκτός ελέγχου" που μπορούν να είναι χρήσιμα και με την υποστήριξη τους στη κυπριακή πολιτική.

Μια αντίστροφη επίδραση επίσης μπορεί να γίνει χρήσιμη. Παρά το ότι το Κυπριακό φτάνει μέσα στα μερικά σλόγκαν που επικράτησαν, παραμένει ένα πρόβλημα αρκετά ιδιότυπο, πολύπλοκο και πολυεπίπεδο. Η γνώση του μπορεί να είναι εξαιρετικά χρήσιμη στο ευρωπαϊκό κίνημα.

κοινή ανακοίνωση

Οι συμμετέχοντες (κατ' αλφαβητική σειρά):

Ιμπραχίμ Αζίζ, Κεμάλ Μουσταφά Ακτούντς, Αϊνίλ Μεχμέτ Αλή, Κώστας Αχινιώτης, Χριστίνα Βαλανίδου, Χριστόκης Γεωργίου, Νεσίε Γιασίν, Θέμος Δημητρίου, Χασάν Ερτοιακίτζι, Γιάννης Ιωάννου, Χρίστος Ηλιάδης, Ουλούς Ιρκάτ, Πεκτάς Κεζέ, Νιαζί Κιζιλγιουρέκ, Ζήνων Σταυρίδης, Αρίφ Τεσέν Τακλίν, Χουρέν Τυλκά και Πανίκος Χρυσάνθου.

πολιτικές δυνάμεις και εξελίξεις που προκάλεσαν τη σύγκρουση στην Κύπρο και τον επακόλουθο διαχωρισμό των δύο κοινοτήτων που επιβλήθηκε καθώς και τη διχοτόμηση της χώρας μας.

Μέσα σ' αυτά τα πλαίσια συζητήθηκαν ορισμένες ζωτικές πτυχές:

1. Μια κριτική προσέγγιση της πρόσφατης ιστορίας της Κύπρου.
2. Διάφορες προτάσεις για τις αρχές που πρέπει να διέπουν τη λύση του κυπριακού προβλήματος.

Εκφράστηκαν διάφορες απόψεις και υποβλήθηκαν σε κριτική εξέταση κατά τρόπο εποικοδομητικό και καρποφόρο. Οι συμμετέχοντες στη συνάντηση δεσμεύτηκαν να συνεχίσουν τις συζητήσεις και συναντήσεις στο άμεσο μέλλον. Ανάμεσα στα άλλα η συνάντηση αναγνώρισε με έμφαση το πρόβλημα της ασφάλειας των δύο πλευρών, η οποία μπορεί να λυθεί μέσα στα πλαίσια ενός ενωμένου

Ανταποκρινόμενοι θετικά στην πρόκληση που μας απεύθυνε το "Εκπαιδευτικό Ίδρυμα για τη Δημοκρατία και την Προστασία του Περιβάλλοντος", συναντηθήκαμε υπό την προσωπική μας ιδιότητα στο Βερολίνο μεταξύ 13ης και 16ης του Μάη και συζητήσαμε και εκφράσαμε τις απόψεις μας πάνω σε ορισμένα βασικά ζητήματα του κυπριακού.

Εμείς οι Ε/Κ και Τ/Κ που πήραμε μέρος στη συνάντηση, σε μια προσπάθεια να αντιληφθούμε ο ένας τα αισθήματα του άλλου, αποτολμήσαμε να εντοπίσουμε τις

ανεξάρτητου κρατίους με ομοσπονδιακή δομή δια μέσου του κοινού αγώνα των δύο κοινοτήτων.

Η συνάντηση έχει υπογραμμίσει ότι η μοίρα της Κύπρου πρέπει να βρίσκεται στα χέρια των ιδίων των Κυπρίων.

Οι Ε/Κ συμμετέχοντες στη συνάντηση έχουν με έμφαση απορρίψει την "ένωση" και παρόμοια οι Τ/Κ έχουν απορρίψει τη "διχοτόμηση" (TAKSIM) σαν πιθανές λύσεις του κυπριακού προβλήματος υπό οιαδήποτε μορφή. Και οι δύο πλευρές καταδίκασαν το σωματισμό σαν εμπόδιο για την επανένωση του νησιού σήμερα. Τούτο καλλιεργήθηκε από τις άρχουσες τάξεις των δύο κοινοτήτων και τον ιμπεριαλισμό για την εξυπηρέτηση των δικών του συμφερόντων.

Απορρίπτουμε εμφαντικά κάθε είδος ξένης επέμβασης υπό οιαδήποτε μορφή στις εσωτερικές υποθέσεις των Κυπρίων, των οποίων τα ανθρώπινα δικαιώματα καταπατούνται για πολλά χρόνια.

Η συνάντηση έχει επίσης συμφωνήσει στην ανάγκη για ένα ενωμένο, ανεξάρτητο ομόσπονδο κράτος, το οποίο μπορεί να πραγματοποιηθεί σαν αποτέλεσμα των κοινών και έντονων προσπαθειών από όλα τα δημοκρατικά τμήματα της Ε/Κ και Τ/Κ κοινότητας.

Σημειώνουμε με θλίψη το γεγονός ότι αυτή η συνάντηση χρειάστηκε να γίνει εκατοντάδες μίλια μακριά από την Κύπρο. Επομένως απαιτούμε την άμεση αναγνώριση του βασικού μας δικαιώματος να συναντιόμαστε ελεύθερα στην πατρίδα μας καθώς και τη δημιουργία των συνθηκών για την εφαρμογή του.

Τέλος επιθυμούμε να εκφράσουμε την ευγνωμοσύνη και τις ευχαριστίες μας προς τους οργανωτές. "Το Εκπαιδευτικό Ίδρυμα για τη Προστασία του Περιβάλλοντος" που κατέβαλλαν κάθε δυνατή προσπάθεια για την πραγματοποίηση αυτής της συνάντησης.

● κ.α.

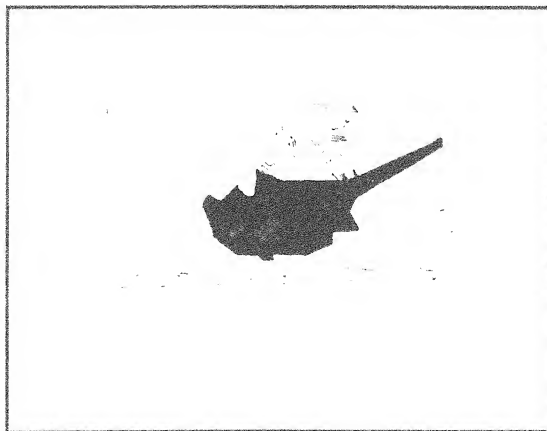
Δυτικό Βερολίνο, 16 Μάη 1989

για την τ/κυπριακή ταυτότητα

μια συνέντευξη με τη Νεσιέ Γιασίν

απόδοση από τα αγγλικά: Μαρία Χριστοφόρου

Βερολίνο 17/5/89

- Έχουμε συζητήσει τη ταυτότητα μέσα από το πνεύμα της λογοτεχνίας και κάναμε ένα βιβλίο για την συνδιάσκεψη.

- Αυτή η συνάντηση έγινε, την τελευταία φορά, μετά την εισβολή ασφαλώς.....

- Ναι, δεν ξέρω τον ακριβή χρόνο που συζητήθηκε γιατί δεν ήμουν στην Κύπρο. Αλλά ενώ ήμουν στην Τουρκία, στην Ισταμπούλ, συναντηθήκαμε και συζητήσαμε αυτό το θέμα. Όταν ήλθα στην Κύπρο άκουσα για μια συνάντηση, μια συνδιάσκεψη Τούρκων Ακαδημαϊκών για να συζητηθεί η τ/κυπριακή ταυτότητα και εκπλήγηκα πάρα πολύ, γιατί όταν αρχίσαμε να συζητάμε αυτό το θέμα δεν ξέραμε ότι ο κόσμος ενδιαφερόταν. Είναι πολύ ενδιαφέρον να βλέπεις τον κόσμο να εκδηλώνει κάποιες διαφωνίες....

- Η απόφαση για τη συνάντηση αυτή πάρθηκε από τους Τ/Κύπριους ή του Τούρκους;

- Είναι οι Τ/Κύπριοι που άρχισαν

να συζητούν για το θέμα αυτό. Έκαναν μια συνδιάσκεψη και κάλεσαν κάποιους καθηγητές από την Τουρκία που είναι ειδικοί για τέτοια θέματα. Κατά την συνδιάσκεψη αυτή οι Τ/κύπριοι είπαν τις ιδέες τους, τις διαφωνίες τους και δέχτηκαν κριτική γι' αυτό. Το τ/κυπριακό θέμα συζητήθηκε με άτομα από την Τουρκία, ξέρεis ήταν θέμα συζήτησης την εποχή εκείνη. Αλλά εκείνο που θέλω να πω είναι ότι οι Τ/κύπριοι έθεσαν μερικές ερωτήσεις και τους ζητήθηκε να συζητήσουν.

- Και πότε έγινε αυτή η συνάντηση;

- Νομίζω πριν από 3 χρόνια.

- Δηλαδή το '86.

- Το οργάνωσε ένας μορφωτικός οργανισμός από την Μόσχου.

- Και μπορούμε να πούμε ότι αυτή ήταν η πρώτη συνάντηση γι' αυτό το θέμα;

- Δεν είμαι σίγουρη, γιατί δεν ήμουν στην Κύπρο. Συνηθίζαμε να συναντιόμαστε με τον Mehmet στην Ισταμπούλ, και συζητούσαμε, αλλά δεν ξέρω αν έγιναν άλλες τέτοιες συναντήσεις στην Κύπρο.

- Ποιά πρόσωπα στην τ/κυπριακή κοινότητα υποστηρίζουν αυτή την ιδέα; Ενοώ γνωστά ονόματα. Φυσικά είναι ο Mehmet Yasin και εσύ.

- Ναι φυσικά, αλλά πρέπει να ξέρεis ότι δεν το βλέπουν όλοι σαν ιδέα, λένε ότι είναι ζήτημα, και όλοι έχουν διαφορετικές απόψεις γι' αυτό το ζήτημα. Ο κόσμος προσπαθεί να λύσει αυτό το ζήτημα της τ/κυπριακής ταυτότητας και

συζητά τις διάφορες απόψεις που υπάρχουν.

- Μπορούμε να πούμε ότι υπάρχουν από τον δεξιό χώρο, άτομα που σκέφτονται με αυτό τον τρόπο;

- Όχι είναι ζήτημα υποστήριξης της Κυπριακότητας εν σχέσει με την τουρκική κουλτούρα, έτσι η δεξιά παράταξη είναι εναντίον αυτής της συζήτησης. Θέλω να τονίσω ότι είναι οι προοδευτικοί άνθρωποι που συζητούν αυτές τις ιδέες, οι οποίοι δήλωσαν ότι έχουμε διαφορετική κουλτούρα σε σχέση με πολιτικά και οικονομικά ζητήματα. Στο πολιτικό πεδίο τα άτομα που υποστηρίζουν συγχώνευση με την Τουρκία λένε ότι είμαστε Τούρκοι και έχουμε την ίδια κουλτούρα με τους Τούρκους. Εκείνοι όμως που σκέφτονται ότι οι Κύπριοι πρέπει να διοικούν Κύπριους, λένε ότι είμαστε Κύπριοι, και έχουμε διαφορετική ταυτότητα. Προσπαθούν λοιπόν να βρουν τις ρίζες αυτής της ταυτότητας, και αυτό είναι πολιτικό ζήτημα, αλλά δεν αποτελεί ζήτημα και για την δεξιά παράταξη.

- Είπες ότι υπάρχουν πολλές σκέψεις, ότι δεν υπάρχει καθάρη ενιαία σκέψη. Μπορείς να μου πεις τις βασικές διαφορές μεταξύ αυτών των σκέψεων;

- Το πρόβλημα είναι ότι οι τ/κύπριοι δεν έχουν γραμμένη ιστορία. Ότι έχουν είναι η "επίσημη ιστορία" που δημιουργήθηκε από τους αντιδραστικούς. Η ιστορία αυτή δεν αποτελεί θέμα για τους ιστορικούς. Έχει απλώς μερικές ιδεολογικές προσδοκίες για το συμφέρον των συγγραφέων και των υπεριοχρών. Το πρόβλημα των Τούρκων διανοούμενων είναι ότι είναι δύσκο-

λο να βρουν τις ρίζες στην ιστορία και αυτό γιατί η ψυχολογία των τ/κυπρίων είναι διαφορετική. Νιώθουμε χαμένοι, θέλουμε να μάθουμε τι κάνουμε σ' αυτό το νησί. Ξέρουμε ότι έχουμε διαφορετική κουλτούρα από την Τουρκία, σκεφτόμαστε διαφορετικά, έχουμε διαφορετική ιστορία. Έχουμε μια κρίση ταυτότητας, θέλουμε να μάθουμε τι είμαστε. Διάφορα άτομα προσπαθούν να βρουν τα δεδομένα που μας χωρίζουν από τους Τούρκους της Τουρκίας. Θέλουμε να μάθουμε ποιοι είναι Τ/Κύπριοι, ποιος ο χαρακτηριστικός τρόπος συμπεριφοράς τους. Πάντα μας κυβερνούσαν άλλοι, δεν είχαμε ποτέ δική μας γνώμη για τη δική μας ζωή. Αυτό διαμόρφωσε την ψυχολογία των Τ/Κυπρίων. Δεν μπορώ να πω ότι ο κόσμος έλυσε το θέμα της ταυτότητας. Όλοι προσπαθούν γιατί δεν έχουμε τα δεδομένα για να το λύσουμε. Αυτό που κάνουμε τώρα είναι να ερευνήσουμε την ιστορία και να βρούμε τι είμαστε. Αν βρούμε τι είμαστε κι αν βρούμε ότι είμαστε διαφορετικοί από τον κόσμο στην Τουρκία, ότι έχουμε το δικό μας χαρακτήρα και έχουμε τη χώρα μας, η Κύπρος είναι η χώρα μας, τότε δεν θέλουμε ξένους. Απλώς θέλουμε να είμαστε οι κύριοι της δικής μας χώρας και κουλτούρας και δεν θέλουμε την κουλτούρα της Τουρκίας να μας απορροφήσει. Αυτό είναι το πρόβλημα και οι συζητήσεις κατευθύνονται προς τα εκεί: Ποιές ήταν οι σχέσεις με τους Οθωμανούς, ποιές οι σχέσεις με τους Ε/κύπριους, ποιοι είμαστε.

- Ποιά είναι τα στοιχεία πάνω στα οποία θα στηριχθεί αυτή η έρευνα;

- Το κυριότερο για να βρεθεί η ταυτότητα των Τ/κυπρίων είναι η ιστορία των Τ/κυπρίων και οι κυριότερες περιόδους της ιστορίας των Τ/κυπρίων που επηρέασε την κουλτούρα και την συμπεριφορά. Το ένα είναι αυτό, το άλλο είναι η γλώσσα των τ/κυπρίων, επίσης η πολιτική ιστορία των Τ/Κυπρίων και οι σχέσεις με άλλες κουλτούρες ή οι σχέσεις άλλων χωρών με την Κύπρο. Έτσι θα πάμε βαθιά στην ιστορία της Κύπρου και ίσως η ιστορία των Τ/κυπρίων αρχίζει τότε που στάλθηκαν στην Κύπρο από την Οθωμανική Αυτοκρατορία και εγκαταστάθηκαν εκεί και ήλθαν σε επαφή με τους ήδη κατοίκους της Κύπρου, ή ίσως την Βρετανική περίοδο. Αυτό είναι σοβαρό

πρόβλημα για μας, γιατί θέλω να ξέρω τι είμαι, δεν είμαι ένα άτομο που κατάγεται από την Τουρκία. Ίσως να είμαι διαφορετική από τους Ε/Κύπριους, και από τους ανθρώπους στην Ελλάδα και είμαι Τ/Κύπριος. Θέλω να βρω τις ρίζες μου και την ιστορία μου, γιατί δεν είμαστε σίγουροι για την ιστορία μας. Βέβαια αυτό δεν γίνεται σε σωβινιστικό επίπεδο. Αλλά οι άνθρωποι χρειάζονται να εξετάζουν τις ρίζες τους. Είναι σημαντικό για μένα να καταλαβαίνω τον εαυτό μου σήμερα. Χρειάζομαι το παρελθόν μου, τι με διαμόρφωσε και με έκανε αυτό τον χαρακτήρα. Πρέπει να βρώ αυτά τα στοιχεία.

- Υπάρχουν καθόλου στοιχεία που ξέρετε ή πρέπει να ψάξετε να τα βρείτε;

- Κατά την συνάντηση υπήρξαν μερικά θέματα για ορισμένα σημεία της ιστορίας της Κύπρου. Αυτό είναι κάτι το διαφορετικό από την "επίσημη ιστορία", και πολύ ενδιαφέρον. Η "επίσημη ιστορία" είναι γεμάτη ψέματα. Γι' αυτό πρέπει να ερευνήσουμε τι έγινε στο παρελθόν, πως συμπεριφέρονταν οι Τ/κύπριοι, ποιές οι σχέσεις τους με τους Ε/κύπριους. Για να βρούμε τι συμβαίνει σήμερα πρέπει να πάμε βαθιά στην ιστορία, ιδιαίτερα σε ότι δεν είναι γραμμένο, αλλά υπάρχει στο μυαλό των παππούδων και των γιαγιάδων μας, των πατέρων και των μητέρων μας.

Οι προσωπικές τους σχέσεις, οι αναμνήσεις τους. Επίσης πιστεύω ότι η λογοτεχνία μπορεί να βοηθήσει στην συζήτηση για την ταυτότητα μας. Δεν είμαι πολιτική φιλοσυνωνία, ενδιαφερόμαι απλώς γι αυτές τις προσωπικές υποθέσεις και πιστεύω ότι μπορούν να βοηθήσουν στην συζήτηση για την ταυτότητα.

- Ποιός είναι ο τρόπος με τον οποίο μπορούμε να φτάσουμε στην ιστορία; Αν υπάρχει.

- Υπάρχουν δύο τρόποι. Ο ένας είναι να ερμηνεύσεις την επίσημη ιστορία. Η επίσημη ιστορία λέει κάτι και δίνει τα γεγονότα σύμφωνα με την ιδεολογία αυτού που έγραψε την ιστορία. Μπορεί να λέει ότι μερικοί είναι επαναστάτες. Αυτό αποτελεί προσωπική ερμηνεία σε σχέση με την προσωπική ιδεολογία εκείνου που διαβάζει την ιστορία. Αλλά υπάρχουν και οι περιπτώσεις στις οποίες η επίσημη

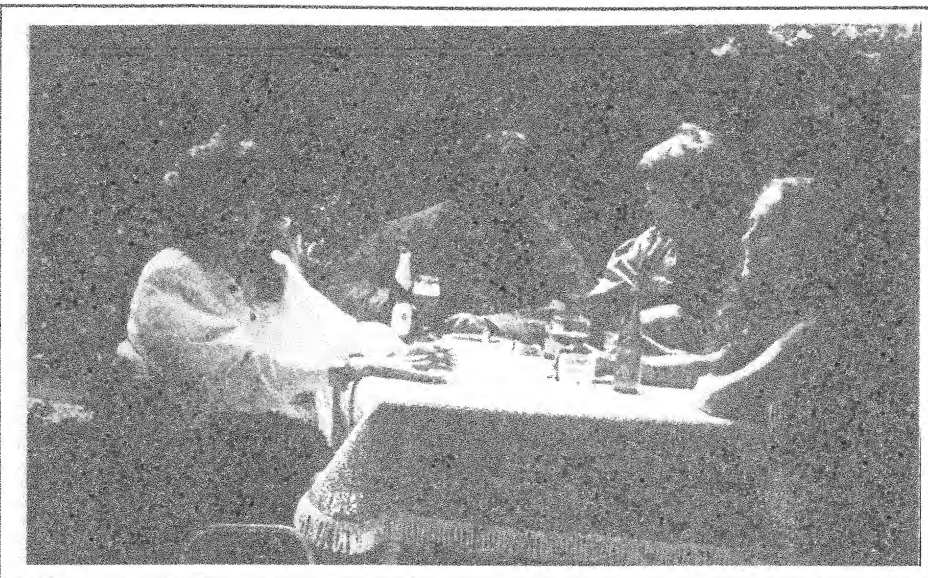

ιστορία δεν ερμηνεύεται, έτσι πρέπει να κάνεις τις δικές σου έρευνες, πρέπει να μιλήσεις σε ανθρώπους, πρέπει να προσπαθήσεις να μαντέψεις τι συνέβαινε, πρέπει να δημιουργήσεις την δικιά σου ιστορία. Η ιστορία έχει μερικούς όρους που μπορείτε - μπορούμε να καταλάβουμε και με μερικά δεδομένα μπορούμε να προσπαθήσουμε να φανταστούμε ή να δημιουργήσουμε τι συνέβαινε. Αυτό που με ενδιαφέρει είναι να βρω την ψυχολογία της περιόδου. Το θέμα της ταυτότητας είναι πολύ συνδεδεμένο με το θέμα της ψυχολογίας και της συμπεριφοράς των ανθρώπων.

Στην συνδιάσκεψη που έγινε στο Λονδίνο, ο Mehmet παρουσίασε αυτό το έγγραφο στην συνδιάσκεψη και απλώς συζητήθηκε ο ψυχολογικός επηρεασμός της ταυτότητας των Τ/κυπρίων και πόσο ο πόλεμος επηρέασε την ταυτότητα των Τ/κυπρίων. Μερικά γεγονότα είναι πολύ σημαντικά μέσα από την ιστορία. Για παράδειγμα το να γίνεις πρόσφυγας είναι κάτι το πολύ σημαντικό.

Στα παιδικά μου χρόνια φοβό-

Στο περιβόριο της συνάντησης Βερολίνου: Νεοί Γιασίν Κωστής Αχνιώτης Νίλς Κατρίνσα Αϊντίν Μ. Αλή

μουνα ότι θα με σκοτώσουν οι Ε/Κύπριοι στρατιώτες και πιστεύω ότι αυτό διαμόρφωσε τον χαρακτήρα μου. Επίσης έχουμε ακόμα ένα χαρακτηριστικό, το ότι ποτέ δεν κυβερνήσαμε τους εαυτούς μας, αλλά πάντοτε κάποιος άλλος μας κυβερνούσε. Αυτό επίσης διαμόρφωσε τον χαρακτήρα μας. Είμαστε τεμπέληδες και περιμένουμε τα πάντα από τους άλλους.

Αυτό που κάνω τώρα είναι να προσπαθώ να βρω τι είμαι και έχω σχέδια να προσπαθήσω. Θα χρειαστώ πολλά χρόνια αλλά είναι κάτι που πρέπει να αρχίσει σωστά και θα ερευνήσω και εγώ η ίδια θα προσπαθήσω να καταλάβω τι διαμόρφωσε τον χαρακτήρα των Τ/Κυπρίων σήμερα μέσα από την ιστορία.

- Αλλά εσύ προσωπικά ψάχνεις στην Λογοτεχνία;

- Ναι φυσικά.

- Θεωρείς ότι υπάρχει τ/κυπριακή λογοτεχνία;

- Δεν μπορώ να πω ότι υπάρχει τ/κυπριακή λογοτεχνία, αλλά υπάρχουν λογοτεχνικές εργασίες Τ/Κυπρίων. Όμως πιστεύω ότι αυτή η λογοτεχνία θα δημιουργηθεί στο εγγύς μέλλον, γιατί οι Τ/Κύπριοι πρέπει να δημιουργήσουν λογοτεχνία. Αν δεν δημιουργήσουν την λογοτεχνία τους δεν θα μπορέσουν να λύσουν τίποτα. Εμείς είμαστε η νέα γενιά στην τ/κυπριακή λογοτεχνία. Η νέα γενιά μετά το '74, έχουμε δημιουργήσει μια νέα ατμόσφαιρα και απλώς

αρχίσαμε να είμαστε ειλικρινείς για τους εαυτούς μας, γιατί πριν οι Τ/Κύπριοι λογοτέχνες επηρεάζονταν από την τουρκική λογοτεχνία και το μόνο που έκαναν ήταν να αντιγράφουν. Ήταν μια αποξενωμένη δημιουργία. Τα γεγονότα του '74, είμαστε πολύ νεαροί τότε, μας επηρέασαν πολύ και αυτό αντανakλάται στη δουλειά μας. Στην Τουρκία, τα ποιήματα μας, η δουλιά μας έχει πολλή ανταπόκριση. Ο κόσμος ενθουσιάστηκε γιατί ήταν κάτι το διαφορετικό γι αυτούς. Ήταν κάτι από διαφορετική κουλτούρα.

Μιλούσα για ειρήνη, μάλλον μιλούσα για πόλεμο, γιατί ο πόλεμος είναι το τι έχω ζήσει, υπήρξε αυτότης της μάρτυρας σ' αυτές τις στεναχώριες. Ήταν μια ενδόμυχη συνομιλία μέσα στην ποίηση μου και το βρήκαν πολύ ενδιαφέρον και αξιοθαύμαστο. Μερικοί διαφώνησαν ότι η τ/κυπριακή λογοτεχνία δημιουργείται και ότι θα έχει κάποια θέση στην παγκόσμια λογοτεχνία, όπως η Παλαιστινιακή. Επειδή δημιουργείται μέσα στην μάχη και οι Τ/Κύπριοι έχουν τραγική ιστορία, αυτή η ιστορία μπορεί να δημιουργήσει λογοτεχνία. Έχουμε συνειδητοποιήσει ότι αν δημιουργήσουμε την λογοτεχνία μας και πάρει τη θέση της στην Παγκόσμια λογοτεχνία, αυτό θα είναι μεγάλη επιτυχία για μας.

- Είπες ότι όλη αυτή η ατμόσφαιρα δημιουργήθηκε μετά το '74. Δεν μπορούμε να σκεφτούμε ότι μετά το '74 εξακολουθούν να υπάρχουν δύο κύρια στοιχεία, ή μπορούμε να

υποθέσουμε ότι υπάρχουν, το πρώτο είναι ότι η τ/κυπριακή κοινότητα πρέπει να σταματήσει να φοβάται, γιατί οι Ε/Κύπριοι δεν είναι πια κίνδυνος. Υποθέτω ότι αυτό δίνει ένα αίσθημα ασφάλειας και νίκης.

- Πιστεύω ότι πρέπει να κάνω μια διόρθωση, γιατί το ποίημα που έχω γράψει στην πραγματικότητα οδηγεί στο '63. Όταν ήμουν μικρή, θέλαμε να εγκατασταθούμε στη Λευκωσία και εκεί περικυκλωθήκαμε από παντού. Αφήσαμε το χωριό που κατοικούσαμε το οποίο μετατράπηκε σε ερείπια.

- Ποιό είναι το χωριό σου;

- Η Περιστέρωνα. Ερχόμαστε λοιπόν στα γεγονότα του '74 όπου πάλι είχαμε ορισμένες εμπειρίες. Θα έπρεπε να εγκατασταθούμε σε σπίτια ανθρώπων που δεν ξέραμε. Χρησιμοποιούσα τα έπιπλα τους, τα πράγματα τους και αυτό μου δημιουργούσε ένα πολύ διαφορετικό αίσθημα. Είχα και εγώ αναγκαστεί να αφήσω τα πράγματα μου και ήμουν στενοχωρημένη που άφησα τις αναμνήσεις μου. Ήξερα την λύπη αυτών των ανθρώπων και αυτό ήταν ένα αγνό ανθρώπινο αίσθημα. Ένιωθα πολύ κοντά σ' αυτούς τους ανθρώπους που έφυγαν από το σπίτι τους, γιατί άφησα και εγώ τα ίδια πράγματα. Τότε άρχισα να κοιτάζω την ιστορία μου με κριτικό πνεύμα. Είδα την αντιφατικότητα της ζωής και αυτό είχε μεγάλη επίδραση πάνω μου. Άρχισα λοιπόν να γράφω λόγω ακριβώς αυτής της επίδρασης. Βρήκα μερικές φωτογραφίες των ατόμων που έφυγαν από το σπίτι τους, είχα αφήσει και εγώ τις δικές μου φωτογραφίες μερικές μέρες πριν και ένιωσα ότι αυτό ήταν άμεσα συνδεδεμένο με την δική μου ιστορία. Είδα την παιδική μου ηλικία από τον καθρέφτη ενός άλλου παιδιού. Αυτό είναι που θέλω να πω, ότι δεν είναι το θέμα της ασφάλειας της τ/κυπριακής κοινότητας που επηρέασε την σκέψη μου αλλά περισσότερο η σύνδεση των γεγονότων του '63 και '74.

- Εντάξει. Δεύτερο στοιχείο που υπάρχει είναι ότι μετά το '63, ναι μεν είσατε περικυκλωμένοι αλλά νομίζω ότι αυτό δεν επηρέασε την ταυτότητά σας, αλλά την διαφύλαξε..

- Ναι, υπήρχε σωβινιστική εκπαί-

δευση και διδασκόμασταν να μιλούμε τους Έλληνες. Υπήρχε επίσης κάτι πολύ βίαιο στην ζωή μας. Είχα πολλές σχέσεις με ποιητές γιατί ο πατέρας μου ήταν ποιητής, έτσι στα παιδικά μου χρόνια όλοι περίμεναν ότι θα γίνω ποιήτρια και είχα διδακτεί σωβινιστικά ποιήματα στο σχολείο. Μας έδιναν τα ποιήματα στο σχολείο για να τα διαβάσουμε και έπρεπε να τα διαβάζουμε με βίαιη φωνή.

Η ποίηση του πατέρα μου αν και ήταν σωβινιστική, είχε μερικές ανθρωπιστικές αξίες, ήταν σωβινιστική σε σχέση με την πολιτική που υποστήριζε.

Σαν παιδί με πήγαν στο μουσείο, εκεί υπήρχαν τα ρούχα των νεκρών παιδιών και φοβόμουν ότι οι Ε/κύπριοι στρατιώτες θα σκοτώσουν και μένα. Στο σπίτι μας υπήρχε μια ταράτσα, κάθησα λοιπόν εκεί και σκεφτόμουν ότι οι Ε/Κύπριοι στρατιώτες θα έλθουν να με σκοτώσουν. Ήμουν πολύ φοβισμένη. Μετά το '74 υπήρξε μια αλλαγή στην ψυχολογία μου και αυτό ήταν ένα αίσθημα ενοχής. Σαν Τ/Κύπρια ένιωθα ενοχή για τα άτομα που έχασαν τα σπίτια τους, όπως έχασα και εγώ το δικό μου. Στην ε/κυπριακή τηλεόραση είδα μια γυναίκα να κλαίει και έμοιαζε πολύ με την μητέρα μου αυτή η γυναίκα, γιατί και η μητέρα μου έκλαιγε όταν φύγαμε από το σπίτι μας. Έτσι ένιωσα ότι δεν είμαστε Τ/Κύπριοι και Ε/κύπριοι, αλλά οι Κύπριοι που ζούν σ' αυτό το νησί και ότι μόνο οι ξένοι έχουν να κερδίσουν από την σύγκρουση μας. Όταν ένιωθα αυτά τα πράγματα, ένιωσα ότι διαμορφώθηκε και το μέλλον μου.

- Λοιπόν στην αρχή υπήρχε φόβος, μετά ενοχή και μετά;

- Τώρα υπάρχει ένας μακρύχρονος διαχωρισμός από τους Τ/Κύπριους και υπάρχει ένα άλλο περίεργο συναίσθημα.

Η ιστορία μου είναι κάπως διαφορετική. Έχω ζήσει μερικά χρόνια στην Τουρκία, όπου ένιωσα πόσο μου έλειπε η Κύπρος. Αν και μιλούσα την ίδια γλώσσα, ένιωθα διαφορετική, αλλά δεν είχα σχέσεις καθόλου με Ε/κύπριους, τότε λοιπόν άρχισα να σκέφτομαι το θέμα της τ/κυπριακής ταυτότητας. Όταν επέστρεψα στην Κύπρο βρήκα μια ζωή πολύ διαφορετική και δεν έβλεπα πια Ε/

κύπριους. Ήταν σαν να ήμουν σε μια ξένη χώρα με την οποία δεν είχα καθόλου δεσμούς. Ένιωθα την ανάγκη να μιλήσω με Ε/κύπριους γιατί έχουμε κοινή ιστορία. Είναι σαν να είμαστε φυλακισμένοι στην ίδια μας την πατρίδα και δεν νιώθω καλά να ζω στην Κύπρο κάτω από τέτοιες συνθήκες.

- Τώρα θα σε ρωτήσω ποιές είναι οι βασικές αρχές αυτών που αντιτίθενται με το θέμα της τ/κυπριακής ταυτότητας.

- Το επίχειρημα είναι ότι είμαστε Τούρκοι. Δεν νομίζω ότι έχουν ισχυρά επιχειρήματα πάνω σ' αυτό το θέμα. Ήμουν δασκάλα για ένα χρόνο στη Λάπηθο και δίδαχα ιστορία και γεωγραφία. Τα παιδιά διδάσκοντο τα τουρκικά βιβλία, τουρκική ιστορία, τουρκική γεωγραφία, ότι δεν είναι διαφορετικοί από τους ανθρώπους στην Τουρκία, επίσης την ιδεολογία του Κεμάλ. Η ιδεολογία του Κεμάλ δημιουργήθηκε σε σχέση με την ιστορία του τουρκικού λαού. Γιατί αγωνίστηκαν για ανεξαρτησία εναντίον του ιμπεριαλισμού και δημιούργησαν την δική τους ιστορία. Η ιδεολογία του Κεμάλ σε σχέση με τους Τ/κύπριους είναι μηδαμινής σημασίας γιατί οι Τ/κύπριοι δεν έχουν αγώνες απελευθέρωσης εναντίον του ιμπεριαλισμού. Όμως αναγκάστηκαν να την αποδεχτούν. Βέβαια συμπαθούμε την ιδεολογία αυτή αλλά είμαστε ξένοι στην ιδεολογία αυτή.

- Έχεις δώσει και μερικές άλλες συνεντεύξεις σε Ε/κύπριους ποιά είναι τα θέματα που δεν σας ρωτάμε και που θέλετε να πείτε;

- Νομίζω ότι οι Ε/κύπριοι με βλέπουν σαν πολιτική φυσιογνωμία. Θέλω να πω ότι τα ποιήματα μου δεν έχουν πολιτικό περιεχόμενο, περιέχουν τα αισθήματα της παιδικότητας και της παιδικής ηλικίας χωρίς καμιά διάθεση πολιτικοποίησης.

- Πότε γράφτηκαν αυτά τα ποιήματα;

- Το '78. Επίσης δεν μπορώ να πω πως τότε ήμουν διανοούμενη, ήμουν απλώς ένα παιδί και χρειάζομαι να γράψω όσα σου είπα για την ψυχολογία μου. Δεν ήμουν πολιτική φυσιογνωμία. Βέβαια όταν

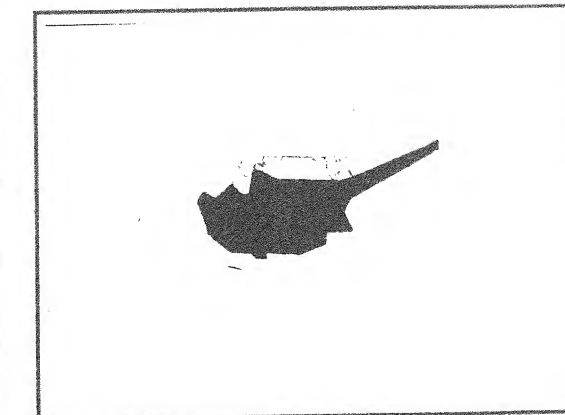
πήγα στην Τουρκία έμαθα πολλά για τον Σοσιαλισμό, δεν έγινα όμως ποτέ πολιτική φυσιογνωμία. Η πολιτική δεν είναι για μένα, εγώ είμαι ποιήτρια και οι ποιητές νιώθουν μακρινοί με τέτοιες καταστάσεις. Είμαι ευαίσθητη, είμαι ανθρωπιστρια, αγαπώ την πατρίδα μου. Αυτές είναι μεν πολιτικές ενέργειες αλλά εγώ δεν τις κάνω σαν πολιτική αποστολή.

- Από ότι έχεις πει υπάρχει στην πραγματικότητα ένα αίσθημα απώλειας. Το ποίημα σου που μεταφράστηκε στα Ελληνικά, έχει χρησιμοποιηθεί από πολλούς κατά διάφορους τρόπους.

- Ναι και στο τουρκικό τομέα είχα στιγματιστεί σαν προδότρια. Το ποίημα μου συζητήθηκε αρκετά στις εφημερίδες σαν πολιτικό γεγονός, παρ' όλο που ήταν το ποίημα ενός παιδιού.

- Μήπως ξέρεις πως χρησιμοποιήθηκε αυτό το ποίημα στον ε/κ υπριακότομέα;

- Χρησιμοποιήθηκε για να αποδείξει ότι ένας Τ/Κύπριος μπορεί να είναι φίλος μ' ένα Ε/Κύπριο. Έχει χρησιμοποιηθεί για την φιλία και αυτό με ικανοποιεί. Επίσης αυτό που έγινε στην ποίηση μου, χωρίς βέβαια να είναι εσκεμμένο είναι ότι, παρουσιάζω του κοινούς πόνους των Ε/Κυπρίων και τ/κυπρίων και προσπαθώ να γεφυρώσω την ιστορία μας. Αφού έχουμε κοινά αισθήματα κοινές λύπες και επιδιώξεις πρέπει να βρούμε τον τρόπο να συννενοηθούμε. Πρέπει να λύσουμε τα προβλήματα μας μαζί. Το γεγονός ότι πολύ πιστεύουν πως έγραψα αυτό το ποίημα για να δώσω πολιτικά μηνύματα με στεναχωρεί πολύ. ●

λειτουργικότητα στις επαφές με τους Ε/Κ

Μετά τη συμμετοχή στη συνάντηση που οργανώθηκε στο Λήδρα Πάλλας από την UNFICYP στις 24 Οκτωβρίου 1988, με ευκαιρία τη απονομή του Νόμιελ Ειρήνης στις Ειρηνευτικές Δυνάμεις των Ηνωμένων Εθνών, βρήκα για πρώτη φορά την ευκαιρία να σκεφτώ εντατικά το θέμα της επικοινωνίας με τους Ε/Κ.

Είχα παρατηρήσει ότι τα άτομα με τα οποία ήλθα σε επαφή (Ε/Κ δημοσιογράφοι, συγγραφείς, διανοούμενοι και πολιτικοί) δεν ήξεραν αρκετά για την Τ/Κ κοινότητα. Ακόμα κι όταν ήξεραν κάτι, είχαν λανθασμένη εντύπωση ή πληροφόρηση.

Για ακόμα μια φορά παρατήρησα εκείνη τη μέρα πως το γεγονός της μη επικοινωνίας των δύο κοινοτήτων για 15 χρόνια, προκάλεσε αρνητικές επιδράσεις στο θέμα της επίλυσης του Κυπριακού προβλήματος.

Τα τελευταία 15 χρόνια είχαν μεν οργανωθεί, μερικές φορές στην Κύπρο, και άλλες φορές έξω από το νησί, ενδοκυπριακές συναντήσεις - διαημιέσεις της φιλίας - είχαν όμως παραμείνει ασήμαντες λόγω των ουδετέρων τους ανακοινωθέντων, με αποτέλεσμα να χαθούν στις σελίδες των εφημερίδων.

Εν αντιθέσει, τα άτομα που θέλουν να λυθεί το Κυπριακό πρόβλημα με ένα ειρηνικό δημοκρατικό τρόπο, για το συμφέρον και των δυο πλευρών, πρέπει να τολμήσουν να αναλάβουν σημαντικά καθήκοντα και ευθύνες σε αυτές τις συναντήσεις.

Μερικά πολιτικά κόμματα τα οποία πιστεύουν ότι μόνο αυτά μπορούν να αντιληφθούν την ενδο-κοινοτική ειρήνη και επικοινωνία, δεν συζητούν την ουσία του θέματος στις συναντήσεις αυτές και δεν μπορούν να καταλήξουν σε κοινές πειστικές ιδέες. Το Ρεπουμπλικανικό Τουρκικό Κόμμα (RTP), το οποίο ακολουθεί μια πολιτική νοοτροπία

"κεκλεισμένων των θυρών", δεν μπορεί να υιοθετήσει και να εφαρμόσει μια πολιτική τα τελευταία 15 χρόνια, η οποία να μπορεί να κερδίσει το σεβασμό των Τ/Κ. Έδωσαν την ευκαιρία μόνο σε άτομα που πρόσκυνται στο κόμμα, και μετάφεραν σ' αυτές μια στενοκέφαλη κομματική αντίληψη.

Αυτό είναι το μεγαλύτερο μειονέκτημα. Το RTP δεν χρησιμοποιεί τις ευκαιρίες από τις συναντήσεις με τους προοδευτικούς Ε/Κ για να αντιπροσωπεύσει σωστά τους Τ/Κ αριστερούς. Συμπεριφέρεται με ένα τρόπο: αφού-το-έχω-κάνει-εγώ-είναι-σωστό. Αλλά αυτό επιφέρει περισσότερη ζημιά παρά κέρδος.

Άλλο σημείο συζήτησης είναι ότι οι συμμετέχοντες στις συναντήσεις αυτές δεν γνωρίζουν τις ιδιορρυθμίες του Κυπριακού προβλήματος και δεν είναι σε θέση να εκφραστούν σωστά σε μια ξένη γλώσσα.

● Δεν είναι άραγε οι ίδιοι κομματικοί κύκλοι που διατάζουν την διαμόρφωση μιας Επιτροπής για την Ειρήνη, με 3 ή 5 μέλη του RTP, για να λάβει μέρος στη συνάντηση του Παγκοσμίου Συμβουλίου Ειρήνης στο εξωτερικό;

● Δεν είναι οι ίδιοι κομματικοί κύκλοι που έστειλαν την ούτω καλούμενη Πατριωτική Γυνακεία Ένωση, η οποία εκπροσωπεί μόνο τις γυναίκες των μελών του RTP, και τις άφησε να συμπεριφέρονται τόσο εξευτελιστικά στη Μόσχα;

● Δεν είναι οι ίδιοι κομματικοί κύκλοι που στέλνουν 3 ή 5 αγωνιστές, μέλη

του RTP, κάτω από το όνομα Επαναστατική Ομάδα Νέων, η οποία είναι μόνο ένα κομμάτι χαρτί στο τοίχο χωρίς μέλη, των οποίων η αντιπροσωπευτικότητα από το Τ/Κ νεολαϊστικό κίνημα αμφισβητείται;

● Δεν είναι οι ίδιοι κομματικοί κύκλοι που δημιουργούν μη υπάρχουσες αντιπροσωπείες, όπως ο ούτω καλούμενος Οργανισμός Νεολαίας της Ομοσπονδίας των Επαναστατικών Επαγγελματιών Ενώσεων;

● Δεν είναι οι ίδιοι κομματικοί κύκλοι που φτιάχνουν μια τέτοια οργάνωση που τα μέλη της καλούνται να συμμετέχουν σε συναντήσεις - Οι Φίλοι της Κύπρου - στο Λονδίνο, όπου κάποιος που δεν ξέρει αγγλικά χρειάζεται διερμηνέα;

● Δεν είναι οι ίδιοι κύκλοι που εξέδωσαν ένα τετρασέλιδο δελτίο στη τιμή των 500 Τουρκικών Λιρών, με τον αντιγραφέντα τίτλο Green Peace, το όνομα ενός διεθνούς οργανισμού, μόνο και μόνο για να του επιτραπεί η συμμετοχή σε άλλη μια συνάντηση για το περιβάλλον;

Δεχόμαστε το γεγονός ότι σωστά ή λάθος σας έχει δοθεί το μονοπώλιο συμμετοχής σε διεθνείς συναντήσεις. Αλλά πρέπει να θέσετε ένα τέλος στη συμπεριφορά αυτή, λειτουργικότητας και συμμετοχής στο όνομα των προοδευτικών Τ/Κ. Αυτό δεν αρμόζει καθόλου σε αυτούς που κάνουν μόνο φραστική χρήση στο σύνθημα ΕΝΟΤΗΤΑ, ΑΓΩΝΑΣ, ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ.

Δεν πρέπει να ξεχαστεί ότι οι Ε/Κ προοδευτικοί πρέπει να πειστούν για να δεχτούν ότι οι Τ/Κ έχουν το δικαίωμα μιας αξιοπρεπούς ζωής στο νησί αυτό και ότι έχουν αξιόλογους ανθρώπους, όχι λιγότερους σε αριθμό από τους Ε/Κ. Αυτό δεν θα γίνει αποδεκτό από αυτούς που ακολουθούν μια ανίκανη πολιτική αλλά από τους προοδευτικούς Τ/Κ που προσπαθούν για το θέμα αυτό. ● a.a.

απόδοση από τα αγγλικά: Μαρία Χριστοφόρου

Ομοσπονδία: ο τρόπος ενοποίησης της Κύπρου

ERTAN TUKSEL

(απόδοση από τα αγγλικά: Μαρία Χριστοφόρου)

Σήμερα σχεδόν το μισό του παγκόσμιου πληθυσμού ζει σε χώρες όπου το σύνταγμα και η δομή του κράτους είναι ομοσπονδιακά.

Οι σοσιαλιστικές ομοσπονδίες οργανωμένες στις σοσιαλιστικές χώρες, όπου η εργατική τάξη βρίσκεται στην εξουσία (π.χ. Σοβιετική Ένωση, Τσεχοσλοβακία, Γιουγκοσλαβία) και οι Αστικές Ομοσπονδίες των ανεπτυγμένων καπιταλιστικών χωρών δεν θα μας απασχολήσουν σ' αυτό το άρθρο.

Ιδιαίτερα μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο οι αποικιοκρατικές χώρες με την Μ.Βρετανία στην πρώτη γραμμή εφάρμοσαν μια νέα πολιτική ομοσπονδίας. Σ' αυτή την νέα περίοδο της γενικής καπιταλιστικής κρίσης, η ομοσπονδοποίηση των αποικιών πραγματοποιήθηκε με την εισαγωγή ομοσπονδιακών στοιχείων στο σύνταγμα των χωρών αυτών, κάνοντας λεπτομερειακές νομικές διευθετήσεις. Με τον τρόπο αυτό η πιθανότητα επηρεασμού του χαρακτήρα, της δομής και της μορφής των νέων κρατών, τα οποία ήταν έτοιμα να ανεξαρτοποιηθούν σύντομα, ξεπρόβαλλε σαν ένα στοιχείο νέας πολιτικής των ιμπεριαλιστικών δυνάμεων, ήταν να διατηρηθούν οι παλιές αποικιακές εκτάσεις κάτω από την σφαίρα επηρεασμού τους όσο το δυνατό πιο πολύ καιρό και να προστατευθούν τα οικονομικά και στρατηγικά τους συμφέροντα κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες σε κάθε περιοχή. (N.G. Gratski - B.A. Straschum, η ομοσπονδία στις αναπτυσσόμενες χώρες της Ασίας και της Αφρικής, Μόσχα 1968).

Η Μ. Βρετανία, η οποία ήταν η χώρα που εφάρμοζε περισσότερο την

ομοσπονδία στις αποικιακές χώρες, στηριζόταν στην εμπειρία της απονομικές διευθετήσεις στις κτήσεις της Καναδά, Αυστραλία, Αμερική.

Η Μ. Βρετανία, όπως τόνισε ο Καρλ Μαρξ, χρησιμοποίησε την Ρωμαϊκή αρχή του "Διαιρεί και βασίλευε" για την εξάπλωση της κυριαρχίας της και τη δημιουργία μίσους μεταξύ των διάφορων εθνικοτήτων, φυλών και κοινωνικών τάξεων. Επίσης η ίδια πολιτική χρησιμοποιήθηκε σε όλες τις Βρετανικές αποικίες στην Αφρική.

Επίσης σε όλες τις πρώην αποικίες, υπήρχε στενή σχέση μεταξύ της εθνικής αντίστασης και των εθνικοτήτων, στην πολιτική των αποικιοκρατούμενων χωρών. Οι αποικιοκράτες έντειναν την διαιρετική τους πολιτική μετά την δημιουργία και ενδυνάμωση των εθνικών απελευθερωτικών κινήσεων. Παράλληλα με αυτή την πρακτική, η οποία ξεπρόβαλε αυτή την περίοδο όταν το ιμπεριαλιστικό αποικιακό σύστημα άρχισε να εξασθενεί, οι αποικιοκράτες λες και είχαν συμφωνήσει στο παρασκήνιο, προσπάθησαν να κάνουν ειδικές διευθετήσεις προς την κατεύθυνση της ομοσπονδοποίησης και της αυτονομίας αποικιών. Κάνοντας αυτό, προσπάθησαν να συνδυάσουν τις εθνικές διαφορές σε μεγάλη κλίμακα με τις εθνικές αντιθέσεις, για να εξασθενήσουν το αντι-ιμπεριαλιστικό ενιαίο μέτωπο και να διατηρήσουν την κυριαρχία τους κατά την διάρκεια των διαπραγματεύσεων.

Ας θυμηθούμε την προσπάθεια που έγινε για εφαρμογή της πολιτικής αυτής με την μορφή αυτο-κυβέρνησης, στην Κύπρο το 1948, η οποία όμως δεν απέφερε κανένα αποτέλεσμα, λόγω του πόθου των Ε/Κ για ένωση.

Όπως έχει υπογραμμισθεί πιο πάνω, το κύριο όπλο της εθνικής πολιτικής των αποικιοκρατών ήταν ο διοικητικός και πολιτικός διαχωρισμός. Με την βοήθεια αυτή, κατάφεραν να σπάσουν τους αιώνες των παλιών πολιτικών, οικονομικών, πολιτιστικών και άλλων σχέσεων μεταξύ των κοινοτήτων ή εθνικοτήτων ή να επιδεινώσουν την ανάπτυξη των αντιθέσεων. Με σκοπό να πετύχουν τη ανάμιξη των μειονοτήτων, οι αποικιοκράτες δεν πήραν καμιά πρωτοβουλία, αντίθετα μάλιστα, εφάρμοσαν ανοικτά μια καταστρεπτική πολιτική για να διχάσουν το εθνικό κίνημα. Πέτυχαν την αλλαγή της δομής του κράτους σε ομοσπονδία ή πραγματοποίησαν την διάρεση των μειονοτήτων. Τοποθέτησαν τις εθνικές προκαταλήψεις μπροστά και τις κοροϊδεύσαν. Κατάφεραν να μετατρέψουν τις αδύνατες μειονότητες σε κοινότητες με επιρροή στη διάρθρωση των αποικιοκρατικών στρατών και της χρησιμοποίησαν εναντίον των πιο δυνατών εθνικοτήτων.

Ένα τυπικό παράδειγμα παρατηρήθηκε στο αντι-αποικιακό αγώνα στην Κύπρο, όπου η αστυνομική δύναμη της Τ/Κ κοινότητας χρησιμοποιήθηκε εναντίον των αγωνιστών της αντίστασης.

Η καταγωγή της ιδέας για ομόσπονδο σύνταγμα στην Κύπρο

Στην δεκαετία το '50 ο Βρετανικός ιμπεριαλισμός δεν ήθελε να χάσει την τελευταία του αποικία στην στρατηγική περιοχή της Μέσης Ανατολής, την Κύπρο. Αλλά αργότερα προτίμησε να αποσυρθεί στις περιοχές των δύο στρατιωτικών βάσεων, και αποφάσισε

να παραχωρήσει την διοίκηση της Κύπρου στις Τ/Κ και Ε/Κ κοινότητες.

Ο Άγγλος νομικός, Λόρδος Ράντκλιφ, ο οποίος διαχώρησε την Ινδία και δημιούργησε το Πακιστάν, προετοίμασε τους όρους για ένα νέο σύνταγμα στην Κύπρο το 1957, σαν να ήταν τότε η Κύπρος ακόμα αποικία. Στη παράγραφο 28 της αναφοράς του, ανέφερε ότι δεν υπήρχαν στην Κύπρο διαιρεμένες περιοχές εθνικοτήτων, οι οποίες ήταν προϋπόθεση για την ομοσπονδία στην Κύπρο. Έγραψε ότι η ομοσπονδopoίηση των Κυπριακών Κοινοτήτων ήταν πολύ δύσκολο να διαμορφωθεί συνταγματικά. Από την άλλη πλευρά ο Λόρδος Ράντκλιφ πρότεινε μια διαδική διοίκηση για το νησί. Μια κάτω από τον έλεγχο του Άγγλου κυβερνήτη, του οποίου η διοίκηση θα ήταν υπεύθυνη για εξωτερικές υποθέσεις, άμυνα, και εσωτερική ασφάλεια. Η άλλη διοίκηση θα ήταν αυτόνομη, συνιστάμενη σε νομοθετική αρμοδιότητα, εκτελεστική και δικαστική.

Το σχέδιο της 19ης Ιουνίου 1958, που έγινε από τον Άγγλο πρωθυπουργό Μακμίλλαν, πρόβλεπε να δοθεί η Κύπρος για 7 χρόνια υπό την "τρίπλευρη προστασία" των 3 χωρών του NATO, Αγγλία, Τουρκία, Ελλάδα. Πρέπει να υπογραμμίσουμε ακόμα ένα στοιχείο αναφορικά με την ουσία της πολιτικής των εθνικοτήτων. Ο C.T. Woodhouse, ο οποίος δούλεψε σαν επιτυχημένος πράκτορας στην Βρετανική Intelligence Service, πιστός στην συντηρητική αριστοκρατία, έγραψε στα απομνημονεύματα του ότι ο Μακμίλλαν, ο οποίος υπήρξε Υπουργός Εσωτερικών, επέμενε στην μη μετακίνηση των Τ/κ με σκοπό την εξουδετέρωση της αναταραχής των Ε/Κ.

Η Κυπριακή Δημοκρατία και το σύνταγμα

Μετά την συνάντηση κορυφής του Συμβουλίου του NATO, στο Παρίσι, στις 16 έως 18 Δεκεμβρίου το 1958, οι πρωθυπουργοί της Μ. Βρετανίας, Τουρκίας και Ελλάδας, συμφώνησαν στην ίδρυση της Ανεξάρτητης Δημοκρατίας της Κύπρου, βασισμένης στην συνθήκη της Ζυρίχης της 11ης Φεβρουαρίου του 1959.

Οι ιδέες για Taksim (διχοτόμηση) και ένωση με την Ελλάδα, που είχαν υποστηριχτεί από τις δύο πλευρές αντιστοίχως, έπρεπε να εγκαταληφθούν. Τα διχοτομικά στοιχεία του σχεδίου Μακμίλλαν μεταφέρθηκαν στο νέο σύνταγμα. Οι τρεις χώρες-μέλη του NATO, Μεγ. Βρετανία, Τουρκία και Ελλάδα, ήταν οι εγγυητές της ανεξαρτησίας, κυριαρχίας και εδαφικής ακεραιότητας της Κυπριακής δημοκρατίας μέσω της υπογραφείσης συμφωνίας για εγγύηση και συμμαχία. Οι Βρετανικές στρατιωτικές βάσεις στο Ακρωτήρι και την Δεκέλεια είχαν τεθεί έξω από το έδαφος της Κυπριακής Δημοκρατίας και η Βρετανική κυριαρχία στην περιοχή επρόκειτο να συνεχιστεί προς το συμφέρον των ιμπεριαλιστικών συμφερόντων. Έτσι οι εγγυητριες χώρες προστάτευαν και ανέπτυσαν τα δικά τους μάλλον συμφέροντα στο νησί, παρά τα συμφέροντα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Ο Τούρκος συνταγματολόγος, Νιχάτ Ερίμ, έγραψε στα απομνημονεύματα του: "Καθώς προετοιμαζόταν το σύνταγμα της Κύπρου το καλοκαίρι του 1959, είπα σε μια από τις ομιλίες μου ότι αυτό το κυπριακό κράτος, σχεδιασμένο στην Ζυρίχη και το Λονδίνο, στην πραγματικότητα ήταν μια Ομοσπονδία. Ήταν μια Ομοσπονδία με ιδιαιτερότητες". Συνέχισε, λέγοντας ότι το μόνο αναγκαίο πράγμα για την καλή λειτουργία αυτής Ομοσπονδίας ήταν η καλή θέληση και των δύο πλευρών (Nihat Erim, Η Κύπρος όσο την ξέρω, και είδα. Άγκυρα '75 σελ. 48-167).

Το σύνταγμα του 1960 διαίρεσε την διοίκηση μεταξύ των Ε/Κ οι οποίοι ήταν το 80% του πληθυσμού του νησιού και των Τ/Κ οι οποίοι ήταν το 20%. Προέβλεπε την διαφύλαξη του 70:30 αναλογία σε όλα τα εκτελεστικά όργανα και την αναλογία του 60:40 στον στρατό. Σύμφωνα με τους υπολογισμούς του καθηγητή S.A. de Smith, στην Κύπρο ετοιμάστηκε το πιο πολύπλοκο και λεπτομερές σύνταγμα στον κόσμο, μετά από το σύνταγμα της Κένυας.

Με το τρόπο αυτό κατεβλήθη προσπάθεια ελέγχου των δικαιωμάτων των κοινοτήτων, μέσω των εγγυήσεων και των περιορισμών με σκοπό την εξισορρόπηση τους. Η συνταγματικότητα

ήταν παράλληλη με τον κοινοτικό εγωισμό. (καθηγητής S.A. de Smith, η κοινοπολιτεία και τα συντάγματα της Λονδίνου 1964, σελίδα 185).

Μέσων μακρών και πολύπλοκων προφυλάξεων, σχεδιάστηκε η αποφυγή της κατάχρησης των δικαιωμάτων των δύο πλευρών, αλλά δεν είχε δημιουργηθεί ένας σημαίνων οργανισμός κράτους.

Το σύνταγμα της Δημοκρατίας της Κύπρου υποτίθεται ότι θα έφερνε μια Ομοσπονδιακή τάξη, όχι μέσω διαχωρισμών σε περιοχές αλλά μέσω κοινοτικών διαχωρισμών. Επιπρόσθετα στην Βουλή, αποτελούμενη από 35 Ε/Κ και 15 Τ/Κ, υπήρχαν κοινοτικά επιμελητήρια για κάθε κοινότητα. Τα μέλη των οποίων τα μέλη θα εκλέγοντο ξεχωριστά από τα μέλη της κάθε κοινότητας. Έτσι αντιπροσώπευαν κατά κάποιον τρόπο την εκτελεστική εξουσία της τοπικής αυτοδιοίκησης μέσα από ένα κλασσικό ομοσπονδιακό σύστημα.

Αλλά τα επιμελητήρια αυτά δεν είχαν τα δικαιώματα της ανοικτής εκτελεστικότητας και αυτή η διπλή δομή βοήθησε στην ενδυνάμωση των διχοτομικών τάσεων στην Δημόσια Διοίκηση (το πρόβλημα διαχωρισμού των Δήμων που προτάθηκε από τους Άγγλους το 1958, απόδωσε τότε τους πρώτους καρπούς για διαχωρισμό).

Σ' αυτή την κατάσταση οι απαραίτητες θεσμικές εγγυήσεις, απαραίτητες για την ενδο-κοινοτική συνεργασία, αγνοήθηκαν και οι ομοσπονδιακές σχέσεις μηδενίστηκαν (Carl J. Friedrich, οι κίνδυνοι του δυαδισμού: Κύπρος τάσεις για ομοσπονδία στην θεωρία και την πράξη, Νέα Υόρκη 1968).

Οι συγγραφείς του βιβλίου "το κυπριακό πρόβλημα" δίνουν έμφαση στα ακόλουθα: "Αυτό το δυαδικό στοιχείο, αποτελούμενο από τις τουρκικές και ελληνικές κοινότητες, ήταν θεμελιωμένο σ' όλη την κρατική ζωή. Αυτή η κατάσταση πραγμάτων εισήγαγε τον δυαδισμό σε όλο τον πολιτικό και κοινωνικό μηχανισμό. Η ενιαία δομή του κράτους ήταν τοποθετημένη στο γεγονός των δύο χωρισμένων κοινοτήτων πάνω σε πολύ ευαίσθητες ισορροπίες μέσα στο σύνταγμα. Αυτό το σημείο ήταν πολύ καθαρό στην διαμόρφωση των πολιτικών θεσμών. Ο κρατικός μηχανισμός με ένα σύνταγμα και με ενοποιητική δομή και με υποτυπώδη ομοσπον-

διακό περιεχόμενο ήταν τυπική απόδειξη για την οδήγηση σε ομοσπονδιακή διοίκηση στο μέλλον" (Murat Sarica, Erdogan Tezic, Ozer Eskiryt - το Κυπριακό πρόβλημα, Ισταμπούλ 1927, σελ.22).

Η σύγκρουση του 1963 και η τουρκική θέση

Η εσωτερική σύγκρουση που άρχισε στα χρόνια 1960 -63 κατάρτηξε στις διακοινοτικές συγκρούσεις στις 21 Δεκεμβρίου 1963. Παρασκηνιακές διεργασίες και των δύο πλευρών είχαν σαν αποτέλεσμα αιματηρά γεγονότα. Το Κυπριακό μπήκε και πάλι στην σκηνή της Διεθνούς αρρένας. Ο Dr Galo Plaza, ο οποίος διορίστηκε από τον Γ.Γ των Η.Ε σαν μεσολαβητής με σκοπό να βρεί λύση στο πρόβλημα, έγραψε στη παράγ. 97 της αναφοράς του στις 26 Μαρτίου 1965:

"Η Τ/Κ κοινότητα επιμένει σε μια λύση βασισμένη σε γεωγραφικό διαχωρισμό των δύο κοινοτήτων κάτω από ομοσπονδιακή κυβέρνηση". Ο Dr Galo Plaza συνέχισε λέγοντας ότι η δημοκρατία της Τουρκίας είχε την ίδια θέση και υπογράμμιζε στην παράγραφο 150: "Η εγκαθίδρυση ενός ομοσπονδιακού συντάγματος απαιτά μια εδαφική βάση και αυτή η βάση δεν υπάρχει. Τα γεγονότα από τον Δεκέμβρη του 1963 δεν τροποποίησαν βασικά αυτά τα χαρακτηριστικά. Ακόμα και μετά τον εγκλωβισμό Τ/Κυπρίων οι ταραχές συνέχισαν να εξαπλούνται σε όλο το νησί, καθώς χιλιάδες άλλοι Τ/Κ παρέμειναν σε μυχτά χωριά".

Η ομοσπονδιακή μορφή της κυβέρνησης που προτάθηκε από την τουρκική πλευρά ήταν στην πραγματικότητα μια προταση για διχοτόμηση του νησιού (ή με την επίσημη ορολογία, η γεωγραφική ομοσπονδία) ακόμα και η διαχωριστική γραμμή είχε προταθεί. (αναφορά Πλάζα, παραγρ. 154).

Ένας από τους αρχιτέκτονες του συντάγματος της Κύπρου ο Καθηγητής Νιχάτ Ερίμ στα απομνημονεύματα του έγραψε ότι εκείνο το καλοκαίρι του 1959, καθώς ο στρατηγός Sunalp ήταν στην Κύπρο για τις προετοιμασίες εγκατάστασης τουρκικού τμήματος στρατού, επισκεφθηκε όλο το νησί, βουνά και πεδιάδες, με αυτοκίνητο,

εξετάζοντας κάθε πιθανότητα και σημειώνοντας τις κατάλληλες περιοχές σ' ένα χάρτη που ήταν ανοικτός στα πόδια του. Επίσης έλαβε μέρος στον τρίτο κύκλο συνομιλιών για το σχέδιο Acheson στην Γενεύη. Ο Άτσεσον είπε στον ίδιο τον Νιχάτ Ερίμ ότι το Πεντάγωνο χρειάζεται τέτοιους στρατιωτικούς σαν το στρατηγό Sunalp (Ibid σελ. 98, 367)

Ιμπεριαλιστική συνωμοσία

Η πολύπλοκη δομή του κυπριακού συντάγματος του 1960, το οποίο είχε ετοιμαστεί με πρόθεση να εναντιωθεί στον διαμελισμό του νησιού στα δύο, δεν ικανοποιούσε και τις δύο πλευρές γιατί, για τους δικούς της λόγους προκάλεσε δυσκολίες όσο αφορά την εφαρμογή του.

Οι ενδοκοινοτικοί διάλογοι για νέο σύνταγμα συνεχίστηκαν κατά τα χρόνια 1968-1974 στην βάση ενός ενοποιημένου κράτους. Αλλά οι πλευρές δεν μπορούσαν να φτάσουν σε λύση. (Για λεπτομερειακή ανάλυση για τα συμφωνηθέντα και απορριφθέντα σημεία κατά τις συνομιλίες, Πολύβιος Πολυβίου, Η Κύπρος στην αναζήτηση ενός Συντάγματος, Λευκωσία 1976).

Μετά την αποτυχία του πραξικοπήματος που έγινε εναντίον του Προέδρου Αρχιεπισκόπου Μακαρίου από την ΣΙΑ μέσω της ελληνικής χούντας, η επακολουθήσασα στρατιωτική παρέμβαση της Τουρκίας αύξησε τις προϋποθέσεις για διχοτόμηση του νησιού, η οποία ποθείτο για μακρό χρονικό διάστημα από τον Αμερικάνικο και Αγγλικό Ιμπεριαλισμό.

Ο διζωνισμός ο οποίος ήταν απαραίτητος για μια ομοσπονδιακή λύση πραγματοποιήθηκε με την μεταφορά των Τ/Κ και Ε/Κ μετά τον πόλεμο. Με άλλα λόγια οι δύο ενότητες μιας ομοσπονδίας δημιουργήθηκαν de facto και αυτό που έμενε ήταν η δημιουργία μιας κεντρικής κυβέρνησης de jure.

Ενοποιημένο και ομοσπονδιακό κράτος

Ο Σοβιετικός μελετητής G.B. Strauschenko γράφει στο βιβλίο τους

"Έθνος και κράτος στις νεό-απελευθερωμένες χώρες" ότι στις χώρες αυτές υπάρχει η δυνατότητα δημιουργίας ενός έθνους από τους κατοίκους του κράτους (Η Κύπρος δεν βρίσκεται για την ώρα σε μια τέτοια περίοδο), η εκλογή έπρεπε να είναι προς το συμφέρον του ενοποιημένου κράτους με ισχυρή κεντρική κυβέρνηση και ότι αυτό ήταν μια ευνοϊκή μορφή, επιλεγμένη από τους περισσότερους αρχηγούς της Αφρικάνικης Ηπείρου. Γιατί, αν στο υπάρχον κράτος πρόκειται να διαμορφωθεί ένα νέο μόνο έθνος μετά από μια κατάλληλη διαδικασία, μια ενοποιημένη δομή κράτους είναι πιο κατάλληλη γι' αυτές τις χώρες (Ibid, σελ. 279).

Ο Strauschenko στο ίδιο βιβλίο δηλώνει ότι αν η εθνική διαμάχη είναι οξεία είναι αδύνατο να προστατευθεί η ενότητα του κράτους, και η πιο κατάλληλη μορφή κράτους είναι η ομοσπονδία. Η ομοσπονδία η οποία ήταν δύσκολο να εφαρμοστεί στην Κύπρο, πριν το 1974, όπως δηλώναμε στην αρχή του άρθρου, φαίνεται τώρα να είναι η μόνη μορφή κράτους μέσα από τις συνέπειες του 1974 όπου καμιά λύση δεν είχε βρεθεί και που μπορεί να εξασφαλίσει την ενότητα του νησιού και των κατοίκων του.

Ομοσπονδία και συνωμοσπονδία

Ως γνωστό το ομόσπονδο κράτος αποτελείται από περισσότερα του ενός κράτη ή μέρη κρατών (αυτόνομες δημοκρατίες, καντόνια, κράτη). Οι συνταγματικές ενότητες οι οποίες συνθέτουν την ομοσπονδία έχουν τα δικά τους νομοθετικά και εκτελεστικά όργανα και σαν κανόνα έχουν τα δικά τους δικαστικά όργανα. Από την άλλη μεριά, τα ενιαία κράτη είναι διαχωρισμένα μόνο σε τοπικές διοικητικές ενότητες (περιοχές, αρμοδιότητες, κυβερνήσεις).

Η διαφορά ανάμεσα στην Ομοσπονδία και συνωμοσπονδία είναι ότι η συνωμοσπονδία είναι μια ενότητα κρατών τα οποία έχουν τα δικά τους όργανα, που διαχειρίζονται τις γενικές υποθέσεις, οι οποίες είναι καθορισμένες. Μια απόφαση που έχει ληφθεί από ένα όργανο της συνωμοσπονδίας είναι νόμιμη μετά την υπογραφή της απ' όλα τα κράτη-μέλη της συνωμοσπονδίας ή αν την

υπογράψει η απόλυτη πλειοψηφία (Μαρξιστική και Λενινιστική γενική θεωρία των κρατών και των Βασιλείων Τόμος 1, Βερολίνο 1974).

Αστική ομοσπονδία στις αναπτυσσόμενες χώρες και μερικές βασικές αρχές

Η αστική ομοσπονδία εφαρμοσμένη στις αναπτυσσόμενες χώρες είναι πιο πολύπλοκη από το ενιαίο κράτος και χρειάζεται περισσότερη προσπάθεια για την εφαρμογή της. Υπάρχει ανάγκη για ικανά στελέχη στρατού και διοίκησης. Δεν είναι απλά απαραίτητο ότι η ομοσπονδία πρέπει να αντιμετωπίζει τις πραγματικότητες μέσα στην χώρα, όχι μόνο στο πρακτικό και κοινωνικό πεδίο, αλλά επίσης και στο οικονομικό. Γι αυτό το λόγο πρέπει να υπάρχει μεγάλη προσοχή. Λόγω της οικονομικής υπο-ανάπτυξης και της μεγάλης εξάρτησης από τις ιμπεριαλιστικές χώρες, το κράτος στις ανεπτυγμένες χώρες έχει να παίξει ένα καθοριστικό ρόλο στην οικονομία κάτω από τις παρούσες συνθήκες.

Αν και ο Karl Loewenstein, ένας από τους αστούς μελετητές υποστηρίζει την ιδέα ότι η ομοσπονδία έχει γίνει απηρχαιωμένη στον 20ο αιώνα και ότι ο οικονομικός προγραμματισμός είναι το DDT της ομοσπονδίας. Στην πραγματικότητα εκείνο που σκότωσε ο προγραμματισμός (το DDT) είναι ο διαδορισμός. (Ramesh Dutta Dikshit, Η πολιτική γεωγραφία της ομοσπονδίας, Νέα Υόρκη 1975, σελ.6)

Στα ομοσπονδιακά κράτη, η κρατική κυριαρχία απαιτεί σχέδια στον σημαντικό τομέα της οικονομίας και προσανατολισμούς των σημαντικών οικονομικών μεθόδων από το κράτος, έλεγχο και κατεύθυνση της εσωτερικής και εξωτερικής οικονομίας από το κράτος. Περιορισμο του ξένου και ιδιωτικού κεφαλαίου, φέρνοντας την οικονομία του ιδιωτικού τομέα κάτω από τον έλεγχο του κράτους, ανάπτυξη της γεωργικής παραγωγής από το κράτος και ανόρθωση νέων σχέσεων ιδιοκτησίας, ιδιαίτερα στις αγροτικές περιοχές. Στις ανεπτυγμένες χώρες, ιδιαίτερα στις χώρες της Αφρικής, υπάρχουν διαφορετικοί κοινωνικοί και πολιτικοί προσα-

νατολισμοί και διαφορετικά επίπεδα ανάπτυξης.

Αυτό δεν πρέπει να ξεχαστεί. Γι αυτό το λόγο, είναι απαραίτητο να κεντρωθεί το κράτος και η πολιτική εξουσία αυστηρά, τα οποία δεν είναι διαμορφωμένα ικανοποιητικά ή είναι κάτω από πολύ δύσκολες συνθήκες στις αστικές ομοσπονδίες (Gratski - Strauschum, Ibid).

Αλλο σημείο το οποίο δεν πρέπει να ξεχαστεί είναι ότι η Αστική ομοσπονδία δεν είναι όργανο για την λύση του προβλήματος της εθνικής ή κρατικής ανάπτυξης. Η ομοσπονδία είναι μάλλον μια ειδική μορφή πολιτικής εξουσίας στο τοπικό διοικητικό επίπεδο. Λειτουργεί με σχετικό αποκεντρωτισμό και δομική ανεξάρτησία μεταξύ των περιφερειών. Εξαρτάται από ένα σχετικά αναπτυσσόμενο αστικό σύνταγμα και από ένα κοινοβουλευτισμό από δύο ή περισσότερα πολιτικά κόμματα (Ibid)

Η σχέση μεταξύ των πολλών προβλημάτων κατά την διάρκεια της διαμόρφωσης του κράτους και της εθνικο-κρατικής δομής τα οποία βρίσκονται σε μεταβολή, εξακολουθούν να βρίσκονται σε εβρυνική κατάσταση και είναι πολύ δύσκολη η διάγνωση τους. Γι αυτό το λόγο αν οι μορφές της περιφερειακής αυτονομίας κτιστούν μ ένα προοδευτικό τρόπο μέσα από τα ομοσπονδιακά κράτη των αναπτυσσόμενων χωρών, μπορεί να αποβεί αρκετά βοηθητικό για λύση στο πρόβλημα της εθνικο-κρατικής ανάπτυξης ή των αναταραχών προς το συμφέρον όλων των κατοίκων της χώρας και της κοινωνικής τους ανάπτυξης.

Από την άλλη μεριά, ο ρόλος του υποκειμενικού παράγοντα γενικά και ο ρόλος του κράτους με τη λύση των κρατικο-εθνικών προβλημάτων και αναταραχών θα αυξηθεί. Από δω και πέρα θα είναι απαραίτητο, ιδιαίτερα για τις χώρες που διάλεξαν τον σοσιαλισμό, για την αντίληψη της πολιτικής και του κρατικού νόμου πάνω σε επισημονική βάση, η οποία θα είναι ρεαλιστική και κατάλληλη για τις συνθήκες της χώρας. Χωρίς συνειδητοποίηση, διοίκηση και σχεδιασμό, στο οποίο να συμμετέχει όλη η κοινωνία τα προβλήματα δεν μπορούν να λυθούν.

Γι αυτό το λόγο ο Λένιν επίσης έβλεπε την ομοσπονδία σαν προϋπόθεση για

"εθελοντική προσέγγιση" για τις πρώην αποικίες οι οποίες κέρδισαν την ελευθερία τους και είχαν ένα πολύπλοκο εθνικό διάλογο μεταξύ του πληθυσμού και είχαν υιοθετήσει την σοσιαλιστική πρόοδο. (Lenin, Werke, τόμος 27, Βερολίνο, σελ. 145).

Γι αυτό τον λόγο στην πολυ-εθνική πορεία της συγχώνευσης η οποία διαπράχθηκε στις αναπτυσσόμενες χώρες ή κάτω από συνθήκες εντόνων εθνικών ταραχών ή όταν το κράτος ή οι διαιρεμένες περιοχές της χώρας έχουν ανάγκη επανένωσης, η ομοσπονδία μπορεί να συνεισφέρει σημαντικά για την λύση του εθνικού προβλήματος ή την μείωση των εθνικών ταραχών (Klaus Hutschenreiter, προβλήματα εθνικής διαμορφωσης και κρατικής ανάπτυξης στη Transsahana της Αφρικής, Βερολίνο, 1970)

Ο τρόπος για να ενωθεί η Κύπρος

Οι δεξιοί κύκλοι στην Κύπρο όταν μιλούν για επανένωση των δύο χωριστών περιοχών, οι οποίες δημιουργήθηκαν de facto μετά το 1974, αρχίζουν από το σημείο των δύο ξεχωριστών κρατών και φαίνεται να υποθετούν ένα ομοσπονδιακό κράτος με αδύνατη κεντρική κυβέρνηση. Καθώς ο Ismet Inonu, πρώην πρωθυπουργός της Τουρκίας είπε στις 8 Σεπτεμβρίου το 1964 στην Γενική Συνέλευση του τουρκικού κράτους αναφορικά με την κυβερνητική άποψη για ομοσπονδία, δήλωσε ότι: "Αρχίσαμε τον διάλογο όχι λέγοντας επίσημα διχοτόμηση αλλά χρησιμοποιώντας τη λέξη ομοσπονδία, μόνο και μόνο για να παραμείνουμε μέσα στο πλαίσιο των συμφωνιών". Αυτή η επίσημη μορφή για ομοσπονδία είναι συνώνυμη με την συνομοσπονδία η οποία αποκρούει την διχοτόμηση του νησιού.

Όπως είναι γνωστό, σε μια συνομοσπονδία δεν υπάρχει άμεση επαφή μεταξύ των ανθρώπων των συστατικών ενότητων και της κεντρικής εξουσίας. Η κεντρική εξουσία είναι αναγκασμένη να πλησιάζει τα άτομα μέσω των αντίστοιχων τοπικών κυβερνήσεων, οι οποίες έχουν το δικαίωμα να επιτρέψουν ή όχι αυτή την επαφή. Δε μια ομοσπονδία, αντίθετα υπάρχει άμεση σχέση μεταξύ της κεντρικής κυβέρνη-

σης και ατόμων, τα οποία όχι μόνο συμβάλουν στην σύσταση της αλλά και υποτάσσονται στους κανόνες της, χωρίς την διαμεσολάβηση των τοπικών κυβερνήσεων. (Dikshit, Ramesh Dutta, Ibid, σελ. 3).

Αντίθετα στην συνομοσπονδία δεν υπάρχει ο καταμερισμός της κυριαρχίας όπως υπάρχει στην ομοσπονδία. Οι συστατικές ενότητες είναι αυτόνομες μόνο σε κεντρικές περιορισμένες σφαίρες. Όταν υπάρχει ομοσπονδία τα κράτη-μέλη είναι αναγκασμένα να συμμορφώνονται με τις αποφάσεις της συνταγματικής κεντρικής κυβέρνησης πάνω στα θέματα που έχει την εξουσία βάσει του συντάγματος να δρά (Ibid, σελ. 3).

Οι τοπικές και η κεντρική κυβέρνηση στην ομοσπονδία, δεν πρέπει απλά να είναι συντονισμένες αλλά και συνεργάσιμες (Ibid, σελ. 8). Μια ισορροπία μεταξύ των δύο αντίθετων απόψεων είναι απαραίτητη. Αυτή η ισορροπία πρέπει να είναι τέτοια, ώστε οι δυνάμεις για ενότητα να έχουν μια ελαφρά κλίση πάνω στις απόψεις για διαχωρισμό. Όμως λέγει ο Wheare (Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση, Λονδίνο 1963) αν οι εμπλεκόμενες κοινότητες δεν είναι προετοιμασμένες να υπακούσουν σε μια ανεξάρτητη κυβέρνηση, δεν έχουν πετύχει την πρώτη προϋπόθεση για ομόσπονδη κυβέρνηση. Αυτό είναι σημαντικό, γιατί η ομοσπονδία είναι ουσιαστικά αυτό που ο Riker δηλώνει, μια συναλλαγή μεταξύ εθνικών αρχηγών που θέλουν ενότητα και των επισήμων των συστατικών κυβερνήσεων οι οποίοι αγωνίζονται για μεγαλύτερο τοπικό έλεγχο. Πραγματικά, "μια αληθινή ομοσπονδιακή κυβέρνηση είναι η άρνηση της περιφερειακής ανεξαρτησίας σε κάθε κράτος - μέλος της ομοσπονδίας" (Dicey, A.V. εισαγωγή στην μελέτη του νόμου του συντάγματος, Λονδίνο 1939).

Μερικές προϋποθέσεις της ομοσπονδιακής κυβέρνησης

Ο Ramesh Dutta Dikshit αναφέρεται στον Wheare στο πιο πάνω αναφερόμενο βιβλίο του και γράφει ότι προσπάθησε να απομονώσει διάφορα σημεία για ενότητα και διαχωρισμό τα οποία του φαίνονται απαραίτητα για

την γένεση της ομοσπονδίας. Αναφέρει λοιπόν τα ακόλουθα 6 στοιχεία τα οποία εμφανίζονται στις Η.Π.Α, Ελβετία, Καναδά και Αυστραλία για να δημιουργήσει μια επιθυμία για ενότητα μεταξύ των ενδιαφερομένων κοινοτήτων (Ibid, σελ. 37)

Αυτά τα στοιχεία είναι:

1. Ανάγκη για κοινή άμυνα
2. Επιθυμία για ανεξαρτησία από μερικές ξένες δυνάμεις και συνειδητοποίηση ότι η ανεξαρτησία μόνο μέσω της ενότητας μπορεί να επιτευχθεί.
3. Προσδοκίες για οικονομικά πλεονεκτήματα.
4. Μερικοί πολιτικοί οργανισμοί από τις ενότητες να εμπλακούν προηγούμενως στην ομοσπονδιακή ενότητα.
5. Γεωγραφική γειτονία και
6. Ομοιότητα στους πολιτικούς θεσμούς (Ibid σελ. 220-221).

Ας σημειωθεί ότι ο Wheare αποκλείει από τον κατάλογο του για ενότητα, στοιχεία όπως την γλώσσα των κοινοτήτων την "ράτσα" την θρησκεία ή την υπηκοότητα. Σ' αυτά τα 6 στοιχεία ο Wheare προσθέτει ακόμα ένα: "ηγεσία και πολιτικοποίηση στον ορθό χρόνο" (Ibid σελ.221)

Η κατάσταση στην Κύπρο τώρα

Είναι ενδιαφέρον να εξετάσουμε αυτά τα στοιχεία μέσα από την συγκεκριμένη κατάσταση που υπάρχει στην Κύπρο.

1. Υπάρχει ανάγκη για κοινή άμυνα για τους Τ/Κ και Ε/Κ που έζησαν για 400 τόσα χρόνια, δίπλα-δίπλα, σ' αυτό το νησί; Φυσικά υπάρχει τέτοια ανάγκη εναντίον του ιμπεριαλισμού και του ΝΑΤΟ που εύχεται την διχοτόμηση του νησιού και το τέλος του αγώνα για κοινοτική απελευθέρωση. Είναι επιτακτικό για τους Τ/Κ αρχηγούς ιδιαίτερα να ακολουθήσουν μια συνεπή πολιτική μη ευθυγράμμισης με σκοπό να βγει η Κύπρος από την σφαίρα επιρροής του ΝΑΤΟ.

2. Από τον φακό των προοδευτικών και δημοκρατικών δυνάμεων που έχουν κατανοήσει ότι ο μόνος τρόπος για ανεξαρτησία της Κύπρου, είναι μέσω

της ενότητας, η απαίτηση για ανεξαρτησία από τον ιμπεριαλισμό και τις στρατιωτικές του βάσεις καθώς επίσης και από τις "μητέρες πατρίδες" είναι τώρα λογική όσο ποτέ άλλοτε.

3. Οι προσδοκίες για οικονομικά πλεονεκτήματα από την ενότητα είναι πολύ πλατειές, ιδιαίτερα μέσα στις Τ/Κ εργατικές μάζες.

4. Με τον φακό των κεντρικών πολιτικών κομμάτων για ταξική προσέγγιση, πρέπει να υπάρχει ένας οργανισμός από πολιτικούς σκοπούς των Τ/Κ και Ε/Κ πριν από την ομοσπονδία. Αυτός ο οργανισμός πολιτικών σκοπών θα κρυσταλλοποιηθεί καλύτερα μέσα σε ένα δημοκρατικό σύστημα.

5. Η γεωγραφική γειτονία είναι η πιο κατάλληλη στην Κύπρο όπου το μικρό νησί έχει μοιραστεί στα δύο.

6. Αν και υπάρχει ομοιότητα στους πολιτικούς θεσμούς και των δύο πλευρών, υπάρχει μια διαφορά ως προς την ωριμότητα της δημοκρατικής ζωής. Αλλά αυτό μπορεί να αναπληρωθεί με αμοιβαία αλληλεγγύη και ιδιαίτερα με την εξασθένιση των αντι-δημοκρατικών στοιχείων, χωρίς καμιά εξωτερική παρέμβαση. Επιπλέον θα υπάρχουν κοινοί πολιτικοί οργανισμοί βασισμένοι στην ταξική προσέγγιση και όχι στην εθνικιστική.

Άλλο σημείο το οποίο δεν πρέπει να παραβλέπουμε είναι ότι η λύση του προβλήματος στις παρούσες συνθήκες βασίζεται από τη μια πλευρά στην μείωση των επιρροών από τον ιμπεριαλισμό τον πρώην αποικιοκρατισμό και τις στρατιωτικές βάσεις και από την άλλη πλευρά στην απόφαση για λύση του προβλήματος των εθνικοτήτων, το οποίο είναι και το κυριότερο ζήτημα. Αλλά το αποφασιστικό σημείο δεν είναι οι διαφορές των δύο κοινοτήτων, αντίθετα μάλιστα πρέπει να τονιστεί ότι ο ταξικός αγώνας στην χώρα και στην διεθνή αρρένα θα είναι αποφασιστικός.

Το πρόβλημα δεν είναι όπως το βλέπουν οι αστικοί κύκλοι: ποιά κοινότητα θα κυβερνά την άλλη, αλλά ποιά τάξη θα έχει την δύναμη στα χέρια τους σε όλη την επικράτεια του νησιού. Αυτή είναι η εκτίμηση μας. ● e.t.

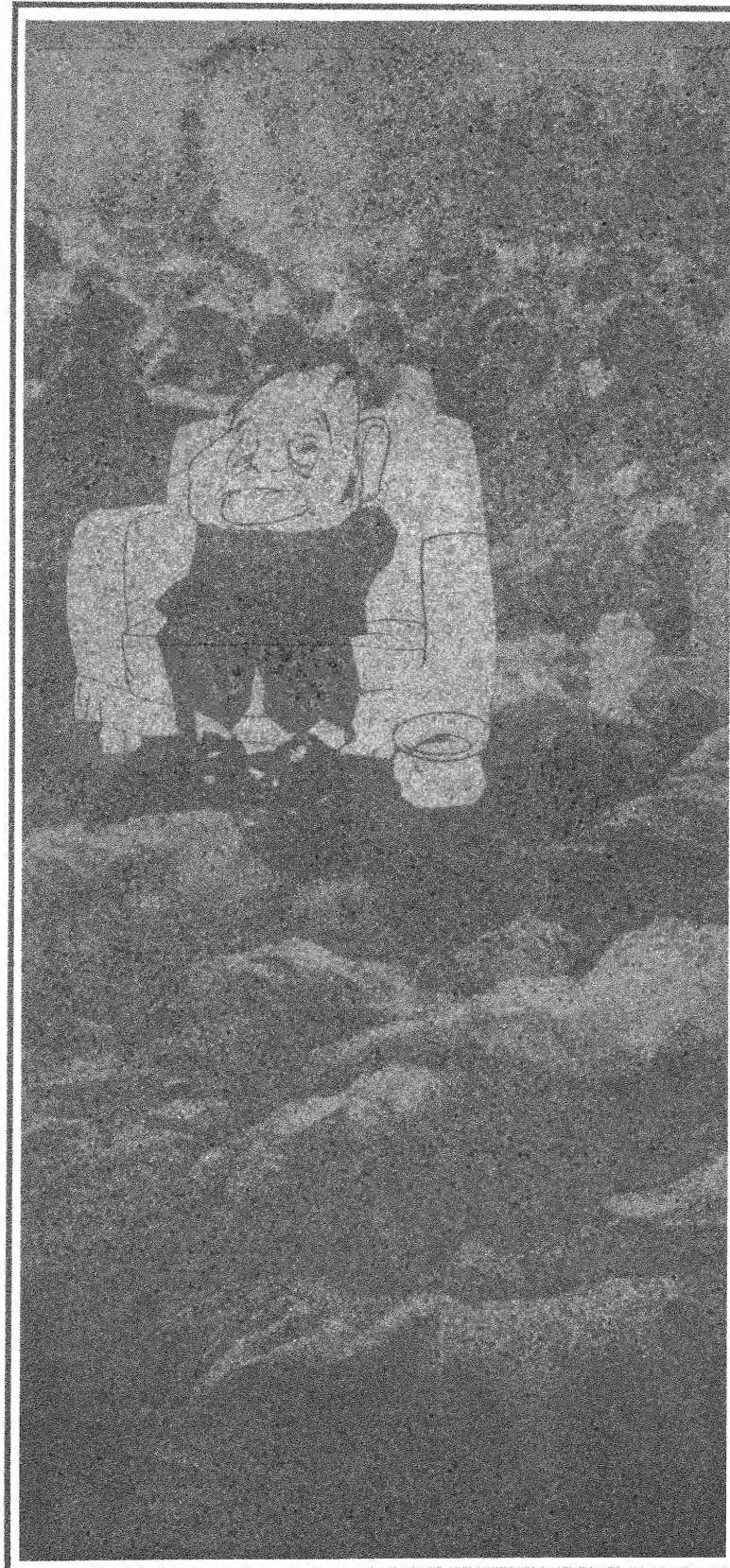
ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΙΝΕΖΙΚΟ ΜΑΗ

Προτάσεις της Ανεξάρτητης Εργατικής Συντεχνίας Πεκίνου

Από τα μέσα Απριλίου, κατά τη διάρκεια της δημοκρατικής κινητοποίησης όλων των εθνικοτήτων που έγινε από τους φοιτητές, πολλοί κινέζοι εργάτες έκφρασαν την επιθυμία να πάρουν μέρος στη πολιτική ζωή της χώρας, αφού μέχρι τώρα εστερούντο μιάς πραγματικά αντιπροσωπευτικής εργατικής οργάνωσης μέσω της οποίας θα μπορούσαν να εκφέρουν τις απόψεις τους. Γι' αυτό το λόγο πιστεύουμε ότι είναι αναγκαία η ίδρυση ενός ανεξάρτητου οργανισμού που θα μιλά εκ μέρους των εργατών και θα ασχολείται με τα θέματα που τους ενδιαφέρουν. Προς το σκοπό αυτό ετοιμαζόμαστε να οργανώσουμε μια ανεξάρτητη εργατική συντεχνία στο Πεκίνο και θέτουμε τις ακόλουθες εισηγήσεις:

1. Αυτός ο οργανισμός πρέπει να είναι εντελώς ανεξάρτητος και πρέπει να δημιουργηθεί σαν αποτέλεσμα μιας δημοκρατικής διαδικασίας στη οποία οι εργάτες θα συμμετέχουν ελεύθερα. Δεν πρέπει να είναι κάτω από τον έλεγχο άλλων οργανισμών και πρέπει να έχει την ίδια υπόσταση με άλλους μαζικούς φορείς.
2. Ο βασικός στόχος αυτού του οργανισμού πρέπει να είναι η γνωστοποίηση των απόψεων όσο πιο μεγάλου αριθμού εργατών γίνεται πάνω σε πολιτικά και οικονομικά θέματα κι όχι να είναι απλώς ένας οργανισμός πρόνοιας.
3. Αυτός ο οργανισμός πρέπει να παίζει τον ρόλο επιτηρητού του κομμουνιστικού κόμματος.
4. Σε εταιρείες και επιχειρήσεις που είναι περιουσία του λαού ή που είναι κάτω από συλλογική ιδιοκτησία, αυτός ο οργανισμός πρέπει να έχει το δικαίωμα να χρησιμοποιεί όλα τα κατάλληλα νομικά μέσα για να επιτηρεί τους νόμιμους αντιπροσώπους και να εξασφαλίζει ότι οι εργάτες είναι οι πραγματικοί κύριοι των εταιρειών. Σε άλλες εταιρείες και επιχειρήσεις, πρέπει να προωθεί τα δικαιώματα των εργατών μέσω διαπραγματεύσεων με τους διευθυντές των εταιρειών ή με άλλα νομικά μέσα.
5. Αυτός ο οργανισμός πρέπει να εξασφαλίζει όλα τα νομικά δικαιώματα των μελών του σε συνταγματικά και νομικά θέματα.

Η προσωρινή επιτροπή της
Ανεξάρτητης Εργατικής Συντεχνίας Πεκίνου
21 Μαΐου 1989

Διακήρυξη των εργατών

Η εργατική τάξη είναι η πιο ανεπτυγμένη τάξη. Πρέπει να είμαστε μπροστάριδες του δημοκρατικού κινήματος. Η λαϊκή δημοκρατία της Κίνας είναι κάτω από την ηγεσία της εργατικής τάξης κι έχουμε το δικαίωμα να εκδιώξουμε κάθε τύραννο. Οι εργάτες έχουν απληφθεί πλήρως την ανάγκη για επιστημονική και τεχνολογική κατάρτιση στη παραγωγή. Είναι για αυτό το λόγο που καταδικάζουμε ανεπιφύλακτα τις φρικαλεότητες από τις οποίες έχουν υποφέρει οι φοιτητές και οι άνθρωποι του πνεύματος. Δεν πρέπει να αγνοούμε το χρέος μας για καταπολέμηση της τυραννίας και της δικτατορίας και πρέπει να προωθήσουμε την εκδημοκρατισμό του κράτους. Η ενότητα είναι η δύναμή μας. Η ατράνταχτη πίστη μας είναι η εξασφάλιση της επιτυχίας μας. Στο δημοκρατικό κίνημα "δεν έχουμε τίποτε άλλο να χάσουμε από τις αλυσίδες μας. Έχουμε να κερδίσουμε ένα ολόκληρο κόσμο".

Η προσωρινή επιτροπή της ανεξάρτητης εργατικής συντεχνίας Πεκίνου
21 Μαΐου 1989

Τα φοιτητικά αιτήματα

1. Η αναθεώρηση του συντάγματος του Χου Γιοπανγκ και αποδοχή της εκτίμησης του για την αρμονία που υπάρχει μεταξύ δημοκρατίας και ελευθερίας.
2. Η αυστηρή τιμωρία των μπράβων που επετέθησαν στους φοιτητές και στις μάζες. Οι υπεύθυνοι να απολογηθούν και να αποζημιώσουν τα θύματα.
3. Να επιταχυνθεί η δημοσίευση του νόμου περί του Τύπου, να επιτραπεί η έκδοση εφημερίδων γραμμένων από τους πολίτες και να υπάρχει εγγυημένη ελευθερία του Τύπου.
4. Οι αρχηγοί του κράτους να δημοσιεύουν τα εισοδήματα και τις κληρονομίες τους, συμπεριλαμβανομένων και των άλλων μελών της οικογένειάς τους, στο λαό και στην χώρα γενικά.

Μια έρευνα που θα σταματήσει την διαφθορά, με δημοσίευση όλων των λεπτομερειών.

5. Οι αρχηγοί του κράτους οι οποίοι έχουν αναμειχθεί σε πολιτικά λάθη όσο αφορά την εκπαίδευση, πρέπει να κάνουν επίσημη αυτοκριτική μπροστά σ' όλο τον λαό. Ο προϋπολογισμός για την εκπαίδευση πρέπει να αυξηθεί σημαντικά καθώς επίσης και οι μισθοί των εκπαιδευτικών.

6. Η εκστρατεία εναντίον του "Αστικού φιλελευθερισμού" να επανεκτιμηθεί με γενική αποκατάσταση των πολιτών οι οποίοι υπέφεραν από αδικίες που τους έγιναν χωρίς εντάλματα.

7. Απαιτούμε την ύπαρξη αμερόληπτου και αληθινού καταλογισμού σ' αυτό το δημοκρατικό και πατριωτικό κίνημα.

Σχόλιο από την έκδοση Ιουνίου του περιοδικού Klassekampen

Δημοσιεύουμε αυτό το κείμενο που αποτελεί μια ένδειξη για τις διαδικασίες που πυροδότησε ο "Κινέζικος" Μάης ανάμεσα στις εναπομείναντες μαοϊκές οργανώσεις της Ευρώπης. Το Klassekampen είναι εκφραστικό όργανο του AKP, μιας μεγάλης μαοϊκής οργάνωσης στη Νορβηγία.

Φασιστική τρομοκρατία στη Κίνα

Το ειρηνικό κίνημα για δημοκρατία και εναντίον της κατάχρησης της εξουσίας και της διαφθοράς στη Κίνα, αντιμετωπίστηκε τη Κυριακή με αιματηρή βία. Χιλιάδες από ειρηνόφιλους διαδηλωτές δολοφονήθηκαν σε μια απεριφραστική σφαγή. Ένα προοδευτικό λαϊκό κίνημα καταγγέλθηκε από την εξουσία σαν "αντιεπαναστατικό" και η σφαγή αποκαλέσθη σαν "νίκη της Κινέζικης επανάστασης".

Στην πραγματικότητα αυτό είναι φασιστική τρομοκρατία εναντίον του λαού. Μια μικρή φασιστική κλίκα πήρε την εξουσία μέσα στο κόμμα και το κράτος και η αιματηρή αντίδραση εναντίον του λαού είναι προδοσία της κινέζικης επανάστασης και όλων των καταπιεσμένων λαών του κόσμου. Ο λαϊκός απελευθερωτικός στρατός εστράφη εναντίον του λαού και η εξουσία χρησιμοποιεί μεθόδους αστυνομικού κράτους σε μια προσπάθεια για να εμποδίσει τον κόσμο να μάθει για το τι έχει γίνει.

Οι Κινέζοι φοιτητές εξαπέλυσαν ένα ειρηνικό αγώνα για περισσότερη δημοκρατία εναντίον της κατάχρησης της εξουσίας και τη διαφθορά. Οι οικονομικές μεταρρυθμίσεις ήταν αναγκαστικές για να βγάλουν την Κίνα από τη φτώχεια. Αλλά οι μεταρρυθμίσεις οδήγησαν σε μεγάλες ανισότητες μεταξύ του πληθυσμού και σε μεγαλύτερο χάσμα μεταξύ της ηγεσίας και μεταξύ του λαού και του κόμματος. Η προώθηση της Δημοκρατίας έχει επιβραδυνθεί. Είναι ειρωνεία όταν η Σοβιετική Ένωση την οποία ο Μάο Τσε-τουνγκ απεκάλεσε φασιστική δικτατορία τύπου Χίτλερ, προωθεί δημοκρατική συζήτηση, ενώ η ηγεσία του Κινέζικου κομμουνιστικού κόμματος απαντά στη δημοκρατική έκφραση με φασιστική τρομοκρατία. Η κινέζικη επανάσταση μόνο τότε θα μπορέσει να πάει μπροστά όταν εκείνοι που έχουν στρέψει το ρολόι της ιστορίας δέκα χρόνια πίσω, ανατραπούν. Η προοπτική υπάρχει μέσα στο Κινέζικό λαό και στα 48 εκατομμύρια μέλη του Κινέζικου κόμματος.

Το AKP έχει διακόψει σχέσεις με το Κινέζικο Κομμουνιστικό κόμμα. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, αυτή ήταν η μόνη εκλογή που είχαμε. Αυτό που συμβαίνει στη Κίνα είναι μια φοβερή τραγωδία, μια μεγάλη δυστυχία για το κινέζικο λαό. Όμως ο λαός αντιμετώπισε το στρατό ηρωικά.

"Η κινέζικη ηγεσία θα πληρώσει ακριβά για τη "νίκη της".

δεν μπορεί... να υπαρξει... "ουρανια γαληνη" πια!

Κυριακή 4 Ιουνίου 1989

Τρεις ειδήσεις κυριαρχούν σήμερα στα δελτία ειδήσεων (και θα κυριαρχούν νομίζω για πολύ καιρό γιατί πυροδοτούν εκρηκτικές εξελίξεις). Ιδού λοιπόν οι ειδήσεις (όχι κατ' ανάγκη κατά σειρά σημασίας):

Είδηση πρώτη: Ψόφησε (επιτέλους!) ο χασάπης Χομεϊνί αφήνοντας μακροπρόθεσμα ανοιχτό το ζήτημα "διαδοχής" (παρόλο το άμεσο χρίσμα του Χαμενέϊ μ' όλες τις συνεπακόλουθες εικασίες για πιθανό αλληλοφάγωμα μεταξύ των διαφόρων φατριών των μουλλάδων που καταδυναστεύουν τον Περσικό λαό. Ο Χομεϊνί, ο άνθρωπος που "καβάλησε" το κύμα της μεγαλειώδους εξέγερσης του Ιρανικού λαού ενάντια στο αιματοβαμμένο καθεστώς του Σάχη και πήρε την Περσία κατευθείαν στον Μεσαίωνα, σφάζοντας τους καλύτερους βλαστούς της Ιρανικής επανάστασης, ψόφησε λοιπόν σε ηλικία 84 χρόνων.

Εκείνο που με στενοχωρεί είναι που οι χασάπηδες σαν τον Χομεϊνί πεθαίνουν από φυσικό θάνατο σε βαθεία γεράματα κι όχι κρεμασμένοι ανάποδα σε καμιά πλατεία (όπως έκαναν οι Ιταλοί παρτίζανοι στον Μουσολίνι). Ελπίζω όλοι εκείνοι οι Πέρσες συμφοιτητές μου (πολιτικοί εξόριστοι επί Σάχη τότε) που εκτελέστηκαν στα μπουντρούμια του Χομεϊνί όταν επέστρεψαν στο επαναστατημένο Ιράν, να πάρουν εκδίκηση από τον τάφο τους μια μέρα.

Είδηση δεύτερη: Νέου τύπου κοινοβουλευτικές εκλογές στην Πολωνία όπου η αντιπολίτευση (κύρια η "Αλληλεγγύη") διεκδικεί το ένα τρίτο των εδρών (τα υπόλοιπα δύο τρίτα είναι εκ των προτέρων καθορισμένα για τους χωρίς ανθυποψήφιο (!) επίσημους αντιπροσώπους του Κ.Κ. Πολωνίας - νοούμενου ότι αυτοί θα εξασφαλίσουν το 50% των ψήφων. Παρ' όλη την πιο πάνω σημασία της δημοκρατικής διεύθεσης, εκφράζονται ανεπίσημα φόβοι από πλευράς των "επισήμων" για πιθανό ρεζιλέμα του ΚΚ όχι και τόσο δημοκρατική διεύθεση, εκφράζονται ανεπίσημα φόβοι από πλευράς των "επισήμων" για πιθανό ρεζιλέμα του ΚΚ στις εκλογές (παρόμοιο με το ρεζιλέμα των χωρίς ανθυποψήφιο "απαράσιτων" του κόμματος που δεν τα κατάφεραν να εκλεγούν (!!!) στις εκλογές του Μαρτίου στην ΕΣΣΔ - δείχνοντας έτσι την βαθεία αποστροφή της κοινωνίας στους εκπροσώπους του σταλινικού μηχανισμού)

Ανεξάρτητα όμως με το βαθμό του ρεζιλέματος των "απαράσιτων" το παιχνίδι "παίζεται" σ' άλλο επίπεδο! Ο Γιαουζέλσκι διακήρυξε ότι "...ανεξάρτητα από το αποτέλεσμα των εκλογών, εκείνο που ελπίζω να προκύψει είναι μια δυνατή πολιτική σύμπνοια για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της χώρας". Η πιο πάνω δήλωση έδωσε αφορμή για πρόταση ακόμα και για πιθανό Συνασπισμό μεταξύ του Κ.Κ. και της αντιπολίτευσης γι αντιμετώπιση ιδιαίτερα του δυσθεώρητου εξωτερικού χρέους της Πολωνίας που ξεπερνά τα 30 δισεκατομμύρια δολάρια!!) καθώς και για πρόωπη των μεταρρυθμίσεων.

Γίνεται λοιπόν φανερό ότι η ηγεσία του Κ.Κ. Πολωνίας προσπαθεί με μια ελεγχόμενη "εκδημοκρατικοποίηση" να δημιουργήσει τις πολιτικές βάσεις για κοινωνική σύμπνοια ώστε να μπορέσει να εφαρμόσει το πρόγραμμα λιτότητας γι' αντιμετώπιση του κολοσσιαίου εξωτερικού χρέους (που η ίδια η σταλινική εξουσία επι δεκαετίες συσώρευσε) - κατ' εικόνα και ομοίωση των προγραμμάτων λιτότητας που εφαρμόζονται στην καταχρεωμένη Λατινική Αμερική. Ο ρόλος που η αντιπολίτευση καλείται να παίξει στην Πολωνία είναι η συμμετοχή στην "διαχείριση" της βαθείας οικονομικής κρίσης που προκάλεσε η γραφειοκρατία, με αντιπαροχή μια ελεγχόμενης "φιλελευθεροποίησης" ώστε να "πεισθεί" ο Πολωνικός λαός να συγκατανεύσει στο οδυνηρό πρόγραμμα λιτότητας (δεν μπορείς να λες στον άλλο να σφίξει το ζωνάρι και να τον βουρδουλιάζει από πάνω).

Ο κίνδυνος που παρουσιάζεται για την Πολωνική αντιπολίτευση είναι να εκφυλιστεί (έστω και χωρίς τη θέληση της) σε μοχλό μεταβίβασης της πολιτικής του απομονωμένου κοινωνικά Κ.Κ. προς τον Πολωνικό λαό για αποδοχή της πολιτικής αυτής από τον τελευταίο. Ήδη ο λαός άρχισε όλο και πιο πολύ να μιλά γι τον "πουλημένο" Βαλέσα.

Με λίγα λόγια η Πολωνική αντιπολίτευση καλείται από την εξουσία να παίξει τον ρόλο του "μεσάζοντα" στην πολιτική και οικονομική σκηνή. Αν αυτό γίνει τελικά κατορθωτό είναι άλλη ιστορία.

Η μόνη διέξοδος της Πολωνικής αντιπολίτευσης είναι η παρουσίαση ενός ανεξάρτητου συνολικού εναλλακτικού σοσιαλιστικού προγράμματος με πλήρη κατοχύρωση των δημοκρατικών ελευθεριών, σ' αντιπαράθεση με το εξουσιαστικό μονοπώλιο της γραφειοκρατίας.

Είδηση τρίτη: Η τελευταία είδηση μ' εξόργισε πραγματικά: χιλιάδες στρατεύματα υποστηριζόμενα από τεθωρακισμένα οχήματα και άρματα τάνκς "καθάρισαν" στο Πεκίνο την πλατεία Τιέν - Αν - Μεν (πλατεία Ουράνιας Γαλήνης) από τους χιλιάδες φοιτητές που για 3 βδομάδες τώρα διαδήλωναν ενάντια στην διαφθορά των ανώτατων στελεχών του Κ.Κ. Κίνας και ζητούσαν δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις. Οι πρώτες ειδήσεις μιλούν για εκατοντάδες νεκρούς (άλλοι από σφαίρες, άλλοι καταπλακωμένοι από τις ερπύστριες των τανκς)

Ο επίσημος ραδιοσταθμός του Πεκίνου μιλά για "μεγάλη νίκη του σοσιαλισμού ενάντια στους αντεπαναστάτες γκάγκστερς"

που δημιούργησαν κοινωνική αναταραχή"(sic) Ένας εκφωνητής που τόλμησε να μιλήσει για "βάρβαρη σφαγή χιλιάδων αθώων πολιτικών" "σιωπήθηκε" ακαριαία....

Οι Κινέζοι Μανδάρινοι μέσα στον πανικό που τους προκάλεσε, η βαθεία και πλατειά λαϊκή απήχηση που βρήκε το πρωτοπόρο φοιτητικό κίνημα, χρησιμοποιούν την ίδια γελοία "ξύλινη" γλώσσα των Σταλινικών ομοϊδεατών τους της Βουδαπέστης του 1956, της Πράγας του 1968 και της Βαρσοβίας του 1981.

Για μια ακόμα φορά, οι "υπηρέτες" του λαού δεν αντέχουν τις επικρίσεις του λαού τον οποίο υποτίθεται "υπηρετούν" και τον πυροβολούν στο ψαχνό "ρετσινιάζοντας" τον κι από πάνω με τα ίδια βλακώδη απολιθωμένα επίθετα (αντεπαναστάτες, γκάγκστερς, πράκτορες κ.λ.π.). Χρησιμοποιήθηκαν και πάλι οι μέθοδοι που για δεκαετίες τώρα ωμά κι απροκάλυπτα ο Σταλινισμός χρησιμοποίησε για να διασφαλίσει το μονοπώλιο της εξουσίας (και των υλικών προνομίων που απορρέουν από αυτή) και που σφαιριζόταν σε βάρος του "κυρίαρχου" λαού. Εμπαιδώνεται έτσι η εικόνα ενός "Σοσιαλισμού" των τανκς, του Γκούλακ, των στημένων δικών, των μαζικών τάφων κι εκκαθαρίσεων, που καμιά απολύτως σχέση δεν έχουν με την Σοσιαλιστική δημοκρατία - αντίθετα υποδηλώνουν την άρνηση τους.

Δόθηκε από τους φοιτητές η ευκαιρία στους Κινέζους Μανδάρινους να προχωρήσουν έστω και σ' ένα ελεγχόμενο απ' αυτούς μεταρρυθμιστικό - δημοκρατικό πρόγραμμα "Γκορμπασωφικού" στυλ για καταπολέμηση των πιο εξοργιστικών πτυχών της γραφειοκρατικής διακυβέρνησης (διαφθορά ανωτάτων στελεχών, νεποτισμός, πλουτισμός των Μανδάρινων τη στιγμή που ο λαός υπόκειται σ' ελλείψεις, έλλειψη δημοκρατίας). Η σπασμωδική - κι αιματηρή - αντίδραση των Μανδάρινων που απέρριψαν κι αυτή την "εκ των άνω" ελεγχόμενη μεταρρυθμιστική διέξοδο δείχνει ουσιαστικά την αδυναμία τους να ελέγξουν τις δυνητικές φυγόκεντρες δυνάμεις που ένα τέτοιο μεταρρυθμιστικό εγχείρημα θα δημιουργούσε. Η έστω ελεγχόμενη εκδημοκρατικοποίηση σε μια χώρα που για αιώνες χαρακτηρίζεται από παντελή έλλειψη δημοκρατικών διαδικασιών δημιουργεί φόβους για καταστάσεις πολύ πιο εκρηκτικές απ' ότι στην Ανατολική Ευρώπη, με την προοπτική της καίριας - και μη "καπελωμένης" πρωταγωνιστικής επέμβασης του Κινέζικου λαού στο πολιτικό προσκήνιο.

Το χάσμα μεταξύ της κλίμακας των Μανδάρινων από τη μια και του Κινέζικου λαού από την άλλη έχει τώρα γεμίσει με αίμα κι είναι πλέον αγεφύρωτο.

Είναι επίσης χαρακτηριστικό ότι ο Τενγκ-Χιάο-Πινγκ που είναι η κινητήρια δύναμη πίσω από την παρούσα ηγετική ομάδα και την απόφαση της αιματηρής καταστολής, χαιρετίστηκε μετά τον θάνατο του Μάο-Τσε-Τουνγκ σαν "μεταρρυθμιστής", "φιλελεύθερος" κλπ.

Η παρούσα τροπή των γεγονότων δείχνει τα όρια των "εκ των άνω" ελεγχόμενων μεταρρυθμίσεων, από τη στιγμή, που το κοινωνικό σύνολο, ο λαός, μαζικά κι ανεξάρτητα από την εξουσία, με δικές του μη καπελωμένες μαζικές ενέργειες αναζητά λύσεις στα δικά του προβλήματα (βιοτικό επίπεδο, δημοκρατικές ελευθερίες) αμφισβητώντας έτσι στην πράξη το μονοπώλιο της εξουσίας της γραφειοκρατίας.

Το βαθύ κίνημα του Κινέζικου λαού που επικεντρώθηκε γύρω από τις δημοκρατικές ελευθερίες αντανάκλα στην διαδικασία λήψης αποφάσεων, ελέγχου της εξουσίας κ.λ.π. Έχει όλα τα στοιχεία μιας πολιτικής επανάστασης την οποία η αιματηρή καταστολή, φαίνεται να ενδυναμώνει τελικά αντί να την καταπνίγει!

Η πολιτική αυτή επανάσταση δεν συγκρούεται με το κοινωνικό σύστημα-σοσιαλισμός αλλά με τον τρόπο πολιτικής διαχείρισης του συστήματος αυτού από την γραφειοκρατία (μονοπώλιο εξουσίας, έλλειψη λαϊκού ελέγχου, δημοκρατικές ελευθερίες).

Η διαφορά της πολιτικής αυτής επανάστασης από την "πολιτιστική" επανάσταση του Μάο, είναι ότι η πρώτη αποτελεί την γνήσια μαζική και αυθόρμητη έκφραση ενός ολόκληρου λαού ενώ η δεύτερη ήταν ένα τηλεκατευθυνόμενο κίνημα ("ερυθροφρουροί") που χρησιμοποιήθηκε από μια μερίδα της ηγεσίας για να εξουδετερώσει μια άλλη (Μάο-Τσε-Τουνγκ, Τσιου-Εν-Λάι εναντίον Λιν Πιάο, Τενγκ-Χιάο-Πινγκ κ.α.)

Ο αυθόρμητος και μη οργανωμένος χαρακτήρας της πολιτικής αυτής επανάστασης στην Κίνα θα πρέπει να βρει στο διάβα της τις μορφές αυτοοργάνωσης που θα της επιτρέψουν να επικρατήσει και να εδραιώσει την σοσιαλιστική δημοκρατία που τόσο βάνουσα παραμορφώθηκε από πενήντα χρόνια Σταλινικού κορσέ και "υπαρκτού σοσιαλισμού"

Με τα γεγονότα και τις διεργασίες που έχουν πια πυροδοτηθεί μέσα στον Κινέζικό λαό οι Κινέζοι γραφειοκράτες μπορούν να είναι σίγουροι ότι δεν μπορούν πια να έχουν "ουράνια γαλήνη".

Εικοσι τόσα χρόνια μετά η Άνοιξη της Πράγας" γίνεται Άνοιξη του Πεκίνου!"

Κρίτων Κύπριος 4/6/89

Λίγες μέρες μετά:

Το Ανώτατο Σοβιέτ χαρακτήρισε τα διαδραματιζόμενα στο Πεκίνο σαν "...εσωτερική υπόθεση της χώρας" (sic) και ταυτόχρονα εύχεται "...να συνεχιστούν οι μεταρρυθμίσεις" κ.λ.π. Τα καθεστώτα του Ανατολικού-Ευρωπαϊκού "υπαρκτού σοσιαλισμού" τηρούν σιγήν ιχθύος (πλήν Ουγγαρίας - που καταδικάζει και Αν. Γερμανίας που υποστηρίζει).

Με την ίδια Φαρισαϊκή λογική και το Απαρθείντ είναι "εσωτερική υπόθεση" της Νότιας Αφρικής γι αυτό ας αφήσουμε τον κύριο Μπόθα ήσυχο να κάμει μόνος του τις μεταρρυθμίσεις του, όπως μας λέει η κυρία Θάτσερ!

"Εσωτερική υπόθεση της Κίνας" η σφαγή στο Πεκίνο λοιπόν!

Μπορείτε να κάνετε κι αλλιώς κύριε Γκεντί Γερασίμωφ;

Στο Πεκίνο πρόκειται για πραγματική λαϊκή εξέγερση ενάντια στη γραφειοκρατία, γι αυτό.... "όποιοι φυλάει τα ρούχα του....." να μη δημιουργούμε και κακά προηγούμενα δηλαδή.... Ποιός ξέρει αύριο αν.....

Κ.Κ. 8/6/89

εθνοφauλισμός

Σε κείμενο του στη Σημερινή, που αναδημοσιεύουμε δίπλα, ο Σάββας Παύλου επιτίθεται στο "Εντός των τειχών" και την Aydin Mehmet Ali. Χωρίσαμε το κείμενο του σε δύο μέρη: το συγκεκριμένο σχολιασμό της επιστολής της Aydin προς το Κυπριακό PEN και τις γενικολογίες που πετά επί τη ευκαιρία. Αρχίζουμε από το πρώτο:

Αφού αφήνει κατά μέρος κάποια "ενδεικτικά σημεία" ο Σ.Π. στέκεται "σε δύο κύρια σημεία που δείχνουν την βαθύτατη φασιστική νοοτροπία που κρύβεται στους λεγόμενους προοδευτικούς Τουρκοκυπρίους"...

α. "Στην επιστολή της η Α.Μ. Αλί διαμαρτύρεται γιατί στους πέντε τόμους για την Κυπριακή λογοτεχνία που εξέδωσε στα αγγλικά το PEN Κύπρου δεν συμπεριλαμβάνονται και Τουρκοκύπριοι και εξαπολύει τους μύδρους της εναντίον του PEN μιλώντας για τσαρλατάνους και σωβινιστές. Είναι τόσο το θράσος της που αναφέρει ότι έψαξε για να δει αν συμπεριλαμβάνονται Τουρκοκύπριοι και στον τόμο για την αρχαία κυπριακή ποίηση".

Όπως μπορείτε να δείτε στην επιστολή που αναδημοσιεύουμε δίπλα, ο Σ.Π. παραποιεί εσκεμμένα το νόημα: Ενώ η Α.Μ. Αλί λέει ότι παρέλαβε τους τόμους συμπεριλαμβανομένου και του ειδικού τόμου για την αρχαία εποχή (δηλαδή παρέλαβε ολόκληρη τη σειρά) και έψαξε για Τ/Κ λογοτεχνία, ο Σ.Π. λέει ότι η Α.Μ. Αλί έψαξε για την Τ/Κ λογοτεχνία στον ειδικό τόμο για την αρχαία Κύπρο. Τι ανία ν' ασχολείται κανείς με αυτόν τον φοβερό βιβλιοκρίτη! Αφού λοιπόν βγάζει τη γυναίκα ηλίθια - κι αυτό δεν είναι απλή ανεντιμότητα - ανάγει την παραποίηση σε ένα από τα δύο κύρια σημεία της "κριτικής" του και θυμίζει τους Έλληνες σοφούς της Κύπρου τον καιρό που 'οι τουρκεκές ορδές βρίσκονταν στις πεδιάδες της Κίνας".

β. Και συνεχίζει ακάθεκτος ο Σ.Π. στο δεύτερο κύριο "του" σημείο:

"στην Κύπρο υπάρχει μια πλούσια κληρονομιά από γλώσσες και κουλτούρες υποστηρίζει στη συνέχεια η "προοδευτική" τουρκοκύπρια γι αυτό και η μη συμπερίληψη Τουρκοκυπρίων και άλλων μη ελληνόγλωσσων συγγραφέων είναι ένδειξη σωβινισμού και προοδευτισμού".

Πριν αποπειραθεί να απαντήσει ο Σ.Π. στο δεύτερο αυτό σημείο προβαίνει σε μια δεύτερη παρα-

ποίηση και βγάζει αυτή τη φορά, τη γυναίκα, ανιστόρητη. Λέει:

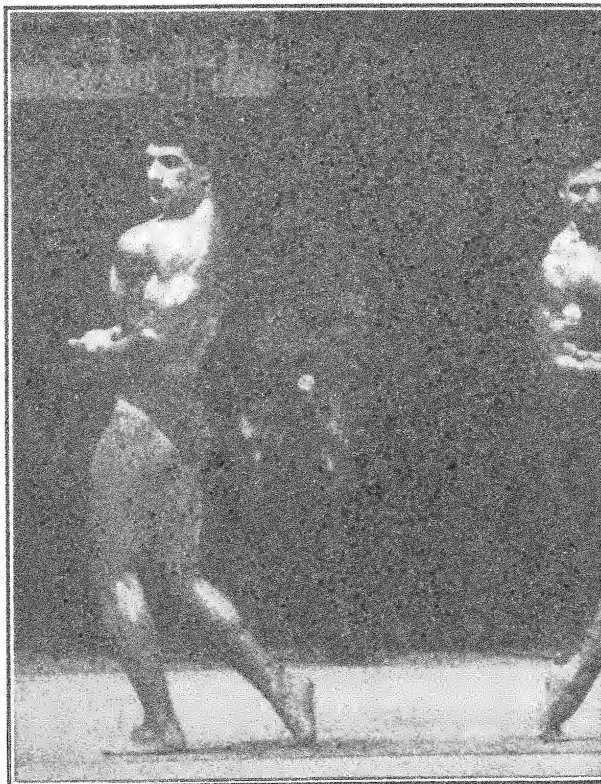
"Η Α.Μ. Αλί συλλαμβάνεται ανιστόρητη. Γιατί κυρίαρχη ήταν εδώ και χιλιάδες χρόνια η ελληνική που επέβαλε τη σφραγίδα της παντού, είναι συνυπόστατη με την έννοια Κύπρος, τον πολιτισμό τη φυσιογνωμία και το βαθύτερο ψυχισμό αυτού του τόπου".

Μα, η Α.Μ. Αλί είπε ότι υπάρχει μια πλούσια κληρονομιά από γλώσσες και κουλτούρες, Σάββα, που θα πρέπει να συμπεριληφθούν στις ανθολογίες του τόπου. Δεν σου αμφισβήτησε την ελληνική σφραγίδα ούτε ότι η ελληνική είναι συνυπόστατη με την έννοια Κύπρος. Εκτός κι αν εσύ λες ότι οι Τ/Κύπριοι δεν είναι συνυπόστατοι με την έννοια Κύπρος.

Και βέβαια αυτό λες κι έρχομαι σ' αυτό που θα μπορούσαμε να αποκαλέσουμε ουσία της απάντησής σου, και που ασχολείται επιτέλους με το κείμενο της Aydin M. Ali.

"Και σε όλες τις χώρες του κόσμου η ιθαγενής γλώσσα, η λογοτεχνία στη γλώσσα της ιστορικής πλειοψηφίας (είναι) εκείνη που προβάλλεται σε μια λογοτεχνική έκδοση". Βέβαια ομολογώ πως δεν γνωρίζω τη περιοχή του Νοτίου Τυρόλου και Άνω Αδείνης, αλλά ταλαίπωρε Σάββα

Παύλου, είναι απαράδεκτο το γεγονός ότι τουλάχιστον το τουρκεκό PEN δεν συμπεριλαμβάνει στις εκδόσεις του, τη λογοτεχνική παραγωγή, των μειονοτήτων, των Κούρδων (20% του πληθυσμού) αλλά και των άλλων, το Αλβανικό (αν υπάρχει) των Ελλήνων, το Κυπριακό των Τουρκοκυπρίων (18% του πληθυσμού) κλπ. Αν αυτά δεν γίνονται, ακριβώς, "αυτό σημαίνει απόκριση και θάψιμο των πολιτιστικών κατακτήσεων των μειονοτήτων". (Μπορείς να ψάξεις

στο λεξικό για να βρεις το ακριβές νόημα της παραπάνω φράσης που είναι δική σου εξ' άλλου.) Κανείς επίσης δεν σου ζήτησε οποιαδήποτε διόγκωση σε βάρος των δικαιωμάτων της πλειοψηφίας. Εξ άλλου σε μια σοβαρή ανθολόγηση δεν μπορούν να υπάρχουν διογκώσεις ή υποτιμήσεις. Διότι ανθολογίες αυτό που υπάρχει.

Το Κυπριακό PEN δεν έκανε καλά την δουλειά του, διογκώντας την ε/κυπριακή συνεισφορά δια μέσου της αφαίρεσης της τ/κυπριακής. Τι ανθολόγηση της καινούριας ποιητικής γενιάς γίνεται όταν λείπει για παράδειγμα η Νεσέ Γιασίβ.

Αν η Α.Μ. Αλί δεν συμφωνά ότι

εθνοπαυλισμός

στη Τουρκία γίνεται απόκριση του πολιτισμού των μειονοτήτων τότε είναι ασυνεπής με τον εαυτό της. Αν συμφωνά θα ήταν καλά να διαμαρτυρηθεί όπως και εσύ και εγώ. Όμως αυτό που έκανε και δεν έκανε ούτε εσύ ούτε εγώ είναι ότι διαμαρτυρήθηκε στο PEN της ΧΩΡΑΣ της και αυτό είναι μια καλή αρχή. Πιθανόν να έπρεπε να κάνει κι άλλα πράγματα όπως και εμείς. Όμως αυτό που έκανε είναι σωστό.

Αδυνατώ να αντιληφθώ πως

τ/κυπριακά στοιχεία μέσα στον ευρύτερο τουρκεκό πολιτισμό".

Το ερώτημα που πρέπει τώρα να θέσουμε είναι το γιατί ο Σ.Π. δεν ξέρει να διαβάσει και το γιατί αυτός ο πάλαι ποτέ αντικρατιστής, καταλήγει ουσιαστικά απολογητής της αφαίρεσης των Τ/κυπρίων από τις εκδόσεις του PEN Κύπρου και της ένταξής στο τουρκεκό PEN. Αρκετά στοιχεία βγαίνουν από το κείμενο του, θα επιτρέψουμε όμως στον εαυτό μας να χρησιμοποιήσουμε και ορισμένες άλλες γνωστές απόψεις του Σ.Π.

Ο πρόλογος του είναι ορθός ως ένα βαθμό, πολύ όμως γενικός (του στυλ η Κοκκινοτριμιθιά βρίσκεται στο πλαίσιο Γη). Και μυστικισμός και χιλιαστικές αναλύσεις υπάρχουν και περνούν σε μεγάλο βαθμό και στο "Εντός" αν και όχι σε κυρίαρχο βαθμό κατά τη γνώμη μου. Σ' αυτή την κατηγορία ασφαλώς δεν εμπίπτει το κείμενο της Aydin. Που υπάρχει "μυστικισμός" ή χιλιαστική ανάλυση" ή "πρόσβλεψη στη δεύτερα παρουσία" ή "στη σοσιαλιστική παγκόσμια επανάσταση" ή στην "εξαφάνιση του

μπορεί ο Σ.Π. να πέφτει σε επιχειρήματα συνοικιακού μπακάλη. Είδαμε εν πάση περιπτώσει πως ένα μέρος των επιχειρημάτων του απορρέει από την αδυναμία του να διαβάσει ελληνικά και πως ένα άλλο απορρέει από μια κρατική αντίληψη του πολιτισμού που θέλει με την αφαίρεση και την παραποίηση να επιβάλει μια εθνική ομοιογένεια στο πολιτισμό εκεί που δεν υπάρχει. Όχι μόνο αυτό αλλά και ενδοεθνικά θέλει να επιβάλλει μια ομοιογένεια σύμφωνα με την αντίληψη του "ένα κράτος ένα έθνος, μια ομοιογενής κουλτούρα", όπως φαίνεται από την αδυναμία του να αντιληφθεί την αγωνία της Aydin "να μη χαθούν μερικά δευτερεύοντα

σωβινισμού και την φιλία των λαών", με το να ζητάς να συμπεριλαμβάνονται στις Κυπριακές ανθολογίες της λογοτεχνίας και οι Τ/Κύπριοι. Αυτό είναι απλά μια στοιχειώδης δημοκρατική επιθυμία. Δηλαδή ουσιαστικά ο Σ.Παύλου παραποιεί και εδώ. Εξαποστέλλει τη διαμαρτυρία και τη συγκεκριμένη επιθυμία της Aydin στη ζώνη των "μαρξιστικών φαντασμάτων" για να μπορέσει να την καταρρίψει χωρίς κόπο, στους αναγνώστες της "Σημερινής" βέβαια.

Όμως ο ίδιος ο Σ.Π. προτείνει την Ένωση. Πάνω σε ποιές μη "χιλιαστικές αναλύσεις" και σε ποιούς μη "ευσεβοποιήσιμους" και

σε ποιά "κριτική και διαλεκτική ανάλυση της πραγματικότητας και των δυνάμεων που επενεργούν σ' αυτή" στηρίζεται για να θεωρεί ότι η δεύτερα παρουσία η έστω η "τελική επικράτηση της παγκόσμιας επανάστασης" είναι πιο απομακρυσμένες πιθανότητες από την Ένωση; Εάν όντως θέλει μια απελευθερωτική στρατηγική γιατί δεν την προτείνει για να δούμε πόσο κονύτερα βρίσκεται η πρότασή του απ' αυτές των χιλιαστών.

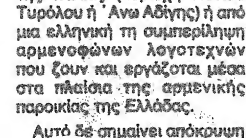
Στην συνέχεια αφήνει να φανεί, όπως συνάγεται κι από άλλα του κείμενα, ολόκληρο το πολιτικό του οπλοστάσιο. Είναι ο τουρκεκός επεκτατισμός με τις πάγιες τακτικές του. Από δω εκπηγάζουν όλα και βεβαίως και η επιθυμία των τ/κυπρίων να παρουσιάζονται από το Κυπριακό PEN και κατά συνέπεια το ανέντιμο "Εντός" παίζει το ρόλο του τουρκεκού επεκτατισμού. Δηλαδή μετά από κόπους και μόχθους μιας ολόκληρης δεκαετίας ο Σ.Π. βρήκε την αλήθεια: λάθος το "ένας είναι ο εχθρός, ο μπερριαλισμός" και οι σκοτεινοί του δάκτυλοι. Το σωστό είναι το "ένας είναι ο εχθρός ο τουρκεκός επεκτατισμός" που παρά την χοντράδα και τη βαρβαρότητα του κάνει και κόλπα. Βάζει τους τ/κύπριους αριστερούς να κάνουν πως αντιστέκονται, για να ενοχλούν το ανώτατο διαλεκτικό δίδυμο "καλός ελληνισμός - κακός τουρκεκισμός".

Ποιά απελευθερωτική στρατηγική μπορείς να στηρίξεις σ' αυτή την μιζέρια Σ.Π. Από το κείμενο σου δεν συνάγεται καμιά τέτοια διάθεση παρά τους φλογερούς σου λόγους. Το μόνο ουσιαστικό που συνάγεται είναι μια διχοτομική αντίληψη. Μετά από αυτό, μπορείς να επαγγέλσαι δωρεάν την απελευθέρωση της Κερύνειας. Να αντιμετωπίζεις την λογοτεχνία μέσα από μια πολιτική ντρεκτίβα, όπως έκανε από τα αριστερά ο Στάλιν με το σοσιαλιστικό ρεαλισμό του. Να ανασύρεις από το παρελθόν σου δύο τρεις ορολογίες, όπως ρατσισμός και φασισμός και να τις πετάς όπου και όπως λάχει. Εάν η Aydin είναι κρυπτοφασίστρια, εσύ Σάββα Παύλου είσαι σκέτο Αουσβιτς.

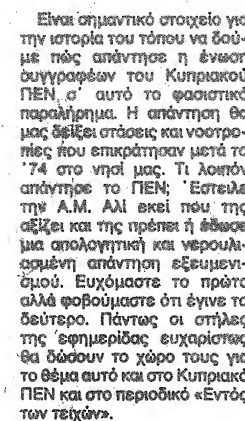

(Ένα σχόλιο για το περιοδικό «Ἐντὸς των τειχῶν»)

Αφήνουμε κάποια ενδεικτικά σημεία (γράφει ότι επισκεψθηκε το Βόρειο μέρος της Κόστα Ρίκας, αντί τα κατεχόμενα και στεκόμαστε σε δυο κύρια σημεία που δείχνουν τη βαθύτατη φασιστική νοοτροπία που

Ένα άλλο σημαντικό σημείο που δείχνει τον υπόγειο ρατσισμό και σοβινισμό της Α.Μ. Α.Ε. είναι όταν στη θέση του ΠΕΝ ότι κινδυνεύει ένας λαός και

Έχετε καθήκον και ευθύνη να μη επιτρέψετε να ακουστεί η φωνή μου και να μην τη στραγγαλίζετε. Έχω υπόψη σας ότι μερικοί Τουρκοκύπριοι ποιητές έχουν διακινδυνεύσει χάσουν τις δουλειές τους, ανεργία, απέλωση, ακόμα και φυλάκιση για να μιλήσουν.

«Ο αναγνώστης αυτού του τόμου θα αντιληφθεί καθαρά την επιθυμία, την έκκληση και την αποφασιστικότητα των συγγραφέων και των ποιητών της Κύπρου για ένα δημιουργικό διάλογο, για συνεργασία με ανθρώπους των γραμμάτων».

πο της νοιώθω ότι έχετε δικαιώσει αυτό το διαμελισμό μέσα από τις επιλογές που έχετε κάνει στις εκδόσεις σας. Πραγματικά δεν έχετε κανένα δικαίωμα να το κάνετε αυτό σε μας, δεν έχετε κανένα δικαίωμα να μας λέτε ότι εσείς, σαν προοδευτικοί και φιλελεύθεροι άνθρωποι (και ποιος

Τι θεωρείτε ότι είναι η «Κυπριακή λογοτεχνία»; Είναι μόνον η «Ελληνοκυπριακή λογοτεχνία» που έχετε μάθει στις εκδόσεις σας ή συμπεριλαμβάνει και Τουρκοκυπριακή και

— αλλά το πιο σημαντικό είναι
επανορθώσετε την παρο-
διασπρεβλημένη κατάστα-
ση το να εκδώσετε σ' ένα
χωριστό τόμο τη δου-
λειά των Τούρκων και άλλων ξε-
γλώσσων ποιητών.

Θα χαρώ πολύ ν' ακούσω τις απαντήσεις σας πάνω στα σχόλια μου. Σας παρακαλούσα να μου απαντήσετε μόνο εάν έχετε κάτι προοδευτικό, επικοινωνιακό να πείτε, και εάν, μ' από τον αρχικό θυμό και την αντίδραση, έχετε καταρρώσει να συλλάβετε τον δόξο και την ειλικρίνεια των εκκρίσεων μου.

Αν το γράμμα μου είναι πικρό, θυμωμένο, είναι γιατί το θέμα με γιζίζει πολύ έντονα. Ότι έχω πει δ αφαιρεί από την αξία των υπάρχόντων εκδόσεων. Ήταν ευχάριστο να βλέπει κανείς τόσους πολλούς από το λογοτέχνης συμπατριώτες μου (τ

Ήταν μια πολύ δύσκολη απόφαση για μένα ακόμα και το να σας γράψω. Για μια Κύπρο πιο δίκαιη και ειρηνική.

Γράφει: ΣΑΒΒΑΣ ΠΑΥΛΟΥ

η απέραντη μοναξιά ενός σκηνοθέτη

Το κείμενο αποτελεί απάντηση στην ανοιχτή επιστολή του Γ. Ιωάννου προς τον πρόεδρο της Δημοκρατίας, που δημοσιεύτηκε στο Εμπρός (11/6/89), κάτω από τον τίτλο "η απέραντη μοναξιά ενός προέδρου".

ανοιχτή επιστολή στον σκηνοθέτη Γ. Ιωάννου

ΓΙΑΤΙ ΑΥΡΙΟ ΔΕΝ ΘΑ ΠΟΥΝ
ΟΤΙ ΗΤΑΝ ΣΚΟΤΕΙΝΟΙ
ΟΙ ΚΑΙΡΟΙ
ΘΑ ΛΕΝ ΟΤΙ ΣΙΩΠΟΥΣΑΝ
ΟΙ ΠΟΙΗΤΕΣ ΤΟΥΣ
(ΑΚΟΜΑ ΚΙ ΟΤΑΝ ΚΑΜΩΝΟΝΤΑΝ ΠΩΣ ΜΙΛΟΥΣΑΝ)

Μ. Μπρέχτ
(παράφραση)

Κε Ιωάννου,

Λιπήθηκα πολύ μόλις έμαθα ότι αναστείλατε την αρχική σας πρόθεση για την "συγγραφή ενός άρθρου όπου με αναλύσεις και συγκεκριμένες προτάσεις "θα προσπαθούσατε να τονίσετε την ανάγκη ύπαρξης πολιτιστικής πολιτικής, την ύπαρξη κρατικής φροντίδας για τον πολιτισμό". Αυτό θα ήταν ίσως πιο μακρόπνοης χρησιμότητας από την ανοιχτή επιστολή προς τον πρόεδρο της Δημοκρατίας στην οποία οδηγηθήκατε μετά από μια "δεύτερη πιο ώριμη σκέψη".

Αυτό άλλωστε θα μείωνε και το "τραγικό" που προκύπτει από το γεγονός ότι "η πολιτεία αδυνατεί να έχει άποψη για τον πολιτισμό και αντί αυτού είναι τροχοπέδη πολλές φορές, σε προσπάθειες για πολιτιστική ανάπτυξη". Διότι θα προβάλλατε μια άποψη για τον πολιτισμό ΕΣΕΙΣ "σε γλώσσα μάλιστα ελληνική, τέλη του 20 αιώνα" ασφαλώς. Η άποψη αυτή θα είχε την χρησιμότητα μιας πρότασης αφ' ενός και αφ' ετέρου θα μας βοηθούσε να καταλάβουμε σε ποιά πολιτιστική ανάπτυξη το "κράτος είναι τροχοπέδη πολλές φορές" και σε τι θετικό προσβλέπατε για 15 μήνες τώρα συμμετέχοντας στις διάφορες συσκέψεις και συμβουλία στα οποία αναφέρεστε στη συνέχεια του κειμένου σας. Δεν θα ήταν άσχημο επίσης να μάθουμε ποιά "πολλά" ακούσατε και ποιά "πολλά" σας υποσχέθηκαν.

Εν πάση περιπτώσει οι 15 μήνες που πέρασαν δεν ήταν και τόσο άχρηστοι αφού επιτέλους "σπάσατε τη σιωπή σας" η οποία πλέον αν συνεχιστεί "θα είναι συνενοχή". Ας δούμε όμως τι μας λέτε:

- Ότι ο Πολιτιστικός φορέας πέθανε εν τη γενέση του, διότι οι διάφοροι παρεμφερείς κρατικοί φορείς λειτούργησαν ανταγωνιστικά.

- Ότι ο ΘΟΚ δεν προχώρησε

- Ότι το ΡΙΚ δεν λαμβάνει σοβαρά υπόψη τις εισηγήσεις των επιτροπών στις οποίες συμμετέχετε, υποθέτω, και συνεχίζει το ρόλο του "σ' ότι αφορά τη διαμόρφωση ενός θεατή παθητικού, ουδέτερου, που κύριο του χαρακτηριστικό είναι η μη ολοκληρωμένη πληροφόρηση και η μη συμμετοχή στα κοινά". Κρίμα που εδώ αποφασίζετε να μην επεκταθείτε.

- Ότι η Μορφωτική Υπηρεσία είναι αδύναμη κλπ κι ότι βλέπει τους καλλιτέχνες σαν αναξιοπαθούντες.

Δεν θα ασχοληθώ με τις πολιτικές και οικονομικο-πολιτικές πτυχές της επιστολής σας, οι οποίες εν πολλοίς αυτοαναιρούνται (π.χ. από που βγάξετε το συμπέρασμα ότι το κράτος δεν διοικήθηκε ακόμα (ούτε καν επί Μακαρίου!!!) ή ποιός σας είπε ότι η οικονομική πολιτική του Βασιλείου δεν θα στηρίζεται κύρια στο τουρισμό ή στην ασυδοσία του κεφαλαίου). Σ' ότι αφορά όμως τις διαπιστώσεις για τους πολιτιστικούς θεσμούς έχετε ως ένα βαθμό δίκιο στο μέτρο που κάνετε αφαίρεση του γεγονότος ότι το ΡΙΚ και η Μορφωτική του Υπουργείου Παιδείας είναι κυρίως μηχανισμοί προώθησης της άρχουσας ιδεολογίας όπως την αντιλαμβάνεται βέβαια αυτό το συγκεκριμένο κράτος. (Ο ΘΟΚ δεν είναι πάντα τόσο γραμμικά ελεγμένος θεσμός).

Πέρα απ' αυτά σ' ότι αφορά την προσπάθεια κριτικής των πολιτιστικών πραγμάτων που κάνετε στην επιστολή σας διαπιστώνω δύο πράγματα:

α. Ότι παρά το φαινομενικά δριμύ σας ύφος η όλη σας προσπάθεια είναι να δικαιολογήσετε τον πρόεδρο Βασιλείου επιρρίπτοντας την κύρια ευθύνη στον κυβερνητικό εκπρόσωπο, στον πρόεδρο του ΘΟΚ, στον υπουργό Παιδείας, στα κομματικά κατεστημένα, στην Βουλή και σε άλλους. Αυτό θα μπορούσε να ευσταθεί σαν τρόπος δράσης αν ο πρόεδρος Βασιλείου προωθούσε κάποια δηλωμένη πολιτιστική πολιτική, όμως όπως αναφέρετε και εσείς ο ίδιος, δεν δηλώθηκε τίποτε πέρα από μια ακαθόριστη πρόθεση.

β. Ενώ προβάλλατε σαν βασικό σκεπτικό σας, την προάσπιση του πολιτισμού και ειδικότερα του κινηματογράφου, οι συγκεκριμένες σας αναφορές σχετίζονται με το Γραφείο Δημοσίων Πληροφοριών και την Επιτροπή Διαφώτισης, δηλαδή των κύριων μηχανισμών προπαγάνδας της κυβερνητικής πολιτικής. Είναι φυσικό ότι το ενδιαφέρον αυτών των σωμάτων για τον κινηματογράφο ή για οποιαδήποτε άλλη τέχνη, είναι δευτερογενές από την φύση τους. Τι σχέση μπορεί να έχει ο δημιουργός των "Νεκρωμένων αέρων" (εδώ δεν υπάρχει καμιά ειρωνεία) με μια ταινία μαζικής προβολής της Κύπρου στους Αδέσμευτους: ποιός Κύπρου, ποιών αδέσμευτων, τι θα πρόβαλλε η ταινία. Ο Φάνης θέλει να προβάλει μια συγκεκριμένη πολιτική και είναι η δουλειά που επέλεξε να κάνει. Εάν αυτή τη δουλειά επιλέγετε κι εσείς, προσθέτοντας τη σκηνοθετική σας γνώση, κακώς σας γράφω αυτή την επιστολή και κακώς ασχολούμαι μαζί σας.

Εάν όμως θέλετε να κάνετε κινηματογράφο, καλό είναι εσείς και οι άλλοι καλλιτέχνες να μας προσφέρετε την ευκαιρία να σας υποστηρίξουμε πάνω στη βάση μιας πολιτιστικής πολιτικής πρότασης, η οποία κατά την γνώμη μου δεν θα πρέπει βέβαια να αρκείται στο να προτείνει ένα πολιτιστικό φορέα και σίγουρα δεν θα ασχολείται με τη "διαφώτιση".

Εύχομαι ακόμα αυτή η πολιτιστική πολιτική πρόταση να μην αντιλαμβάνεται τον εαυτό της σαν "αντίβαρο" σε μια "οικονομική πολιτική που θα είναι λειψή" και να είναι περισσότερο "νέα" από τη "νέα οικονομία" του κ. Βασιλείου.

Κύριε Ιωάννου,

"Οι γελωτοποιοί έχουν το χρέος να λένε στο βασιλιά την αλήθεια". Η συνέχεια της ιστορίας όμως είναι ότι ο βασιλιάς τους πετά τα υπολείμματα κάποιου γλυκού και κάποιες πενταροδεκάρες. Εύχομαι λοιπόν να μην επωμίζεσθε ολόκληρο το ρόλο του γελωτοποιού.

Κωστής Αχνιώτης.

Η "ανίκανη" ελληνοκυπριακή αστική τάξη αυτονομήθηκε πολύ γρήγορα μετά το 1960. Από το '64 και μετά η ανάπτυξη της Ε/Κ αστικής τάξης ήταν τέτοια που της επέτρεψε να πάρει στα χέρια της το "νεοαποικιακό" κράτος της Ζυρίχης και να το μετατρέψει σε ανεξάρτητο, δικό της, κέντρο ελέγχου της καπιταλιστικής συσσώρευσης στο Κυπριακό χώρο και ορμητήριο για οικονομική διείσδυση στην "υποανάπτυκτη" γύρω περιοχή, εξουδετερώνοντας τους "περιορισμούς" που της έβαζαν οι Τουρκοκύπριοι και οι συμφωνίες της Ζυρίχης. Ακόμα και οι Αγγλικές βάσεις που έμειναν, ποτέ δεν ήταν κάποιο εμπόδιο στην ανάπτυξη της, αντίθετα εξασφάλιζαν την "ειρήνη" και την "ηρεμία" στις ίδιες περιοχές της Μ.Ανατολής στις οποίες άπλωνε και αυτή τα μικρά αλλά ιμπεριαλιστικά χεράκια της για να αρπάξει ό,τι μπορούσε.

Τι άλλο έμενε να κάνει για να πραγματοποιήσει την "εθνική ανεξαρτησία" ώστε να μην την θεωρούν ο Ηλιάδης και άλλοι σαν "ανίκανη"; Την Ένωση "ολόκληρης της Κύπρου" με την Ελλάδα; Την βίαιη "επανεξέταση" της Κύπρου, παρά την θέληση των τουρκοκυπρίων; Ή μήπως να μπορεί να "φροντίζει" μόνη της για τα συμφέροντα της στην περιοχή με τις δικές της, "ανεξάρτητες" βάσεις και όχι με αυτές των Άγγλων ή με τις διευκολύνσεις στους Αμερικανούς;

Παρόλα αυτά κυριαρχεί ο μύθος ότι είναι η "ιμπεριαλιστική εξάρτηση που έθρεψε και δημιούργησε τις συνθήκες του διακοινοτικού αιματοκυλισμού, του σωβινισμού και της μισαλλοδοξίας" όπως γράφει και ο Ηλιάδης. Κανείς όμως δεν έχει μια πειστική εξήγηση γιατί να θέλει ο Αμερικάνικος και ο ΝΑΤΟϊκός ιμπεριαλισμός να δημιουργήσει διάσπαση στην νοτιοανατολική του πτέρυγα. Αντίθετα αυτή η βολική πατριωτική επιμονή να τα φορτώνουν όλα στον "ξένο" ιμπεριαλισμό τους εμποδίζει να δούν κάτι πολύ πιο βασικό. Ότι οι εθνικές διαμάχες σαν αυτή στην Κύπρο είναι αποτέλεσμα του καπιταλισμού, της φαγωμάρας και του ανταγωνισμού που βρίσκεται στην καρδιά του ίδιου του συστήματος σε όλα τα επίπεδα, σε όλα τα επιμέρους τμήματα του, και εμφανίζεται όπου βρίσκεται την ευκαιρία. Οι "ξένοι δάκτυλοι" μπορεί να τις διαμορφώνουν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, αλλά το να πιστεύει κανείς ότι είναι αυτοί που τις προκαλούν, αυτό είναι στην καλύτερη περίπτωση πατριωτική αφέλεια και αυταρέσκεια, αν όχι ρατσισμός από την ανάποδη ("ΕΜΕΙΣ μόνοι μας δεν θα την παθαίναμε")

Αυτό το άρθρο παραδόθηκε στο "Εντός των Τειχών" τον Νιόβρη του '88, και το πρώτο του μέρος δημοσιεύτηκε (χωρίς μάλιστα, από τυπογραφική αβλεψία, να αναφέρεται ποιοί ήταν οι συγγραφείς του) τον Μάρτη του '89. Έτσι ημερομηνίες που αναφέρονται στο τέλος του άρθρου, που τότε που παραδόθηκαν ανήκαν στο μέλλον, σήμερα ανήκουν στο παρελθόν. Ωστόσο, από τότε συνέβηκαν σημαντικά γεγονότα που δυναμώνουν την πολιτική του άρθρου

τα "αυτονομητα" του σοσιαλπατριωτισμού

(β' μέρος)

"Συγκεκριμένη ανάλυση"

3

Οι Γάλλοι αποικιοκράτες στην Αλγερία ήταν "φτηνό εργατικό δυναμικό";

Εκεί όμως που ο Χ. Ηλιάδης δίνει ένα καταπληκτικό παράδειγμα για το πως να μην αποφεύγουμε την "ανιστόρητη και ισοπεδωτική γενικόλογια" είναι με την εξίσωση των τούρκων εποίκων, που είναι στην συντριπτική τους πλειοψηφία μετανάστες εργάτες, με τους Γάλλους αποικιοκράτες στην Αλγερία πριν το '62:

"Εκτός όμως από τους Κύπριους "σοσιαλπατριώτες και τους Πλαιστίσιους, και οι Αλγερινοί επαναστάτες επέδειξαν ανάλογα "ρατσιστικά" αισθήματα προς τους Γάλλους εποίκους των οποίων την απομάκρυνση επεδίωξαν και πέτυχαν με την ανεξαρτησία της Αλγερίας (1962).... οι Γαλλικές επαναστατικές οργανώσεις όχι μόνο δεν θεώρησαν "βαρβαρότητα" την απομάκρυνση των Γάλλων εποίκων αλλά θεώρησαν την απομάκρυνση τους σαν μια έκφραση της εφαρμογής της αρχής της αυτοδιάθεσης του αλγερινού λαού".

Ποιά σχέση μπορούν να έχουν οι Γάλλοι γαιοκτήμονες, ανώτεροι κρατικοί υπάλληλοι, διοικητικό προσωπικό των εταιρειών εκμετάλλευσης πετρελαίου και οι προνομιούχοι Γάλλοι εργάτες της αποικιακής Αλγερίας με τους τούρκους "εποίκους" τους οποίους κατηγορούν όλοι ότι προκαλούν προβλήματα και στους τουρκοκύπριους σαν "φτηνό εργατικό δυναμικό", δουλεύοντας ακόμα και κάτω από τον νόμιμο κατώτερο μισθό;

Για τον "μαρξισμό" του Χ.Ηλιάδη, δεν είναι η πραγματική οικονομική και κοινωνική κατάσταση που καθορίζει τον χαρακτήρα των τούρκων εποίκων και

τους διαχωρίζει από τους Γάλλους στην Αλγερία, και την στάση που πρέπει να κρατήσουμε απέναντι τους αλλά το κοινό ότι είναι και οι δύο ξένοι. Και αυτό φαίνεται να είναι το μόνο που παίρνει υπόψη του ο Χ. Ηλιάδης; Και οι Γάλλοι αποικιοκράτες και οι Τούρκοι έποικοι, στο κάτω κάτω, πέρασαν θάλασσα από βορρά για νότον. Αφού ήταν προοδευτικό που οι ντόπιοι Αλγερινοί ξαπόστελαν προς τα βόρεια τους Γάλλους, άρα θα είναι εξίσου προοδευτικό να ξαποστελούμε και μες τους Τούρκους έποικους στην ίδια κατεύθυνση. Το ότι ήταν οι Αλγερινοί το "φτηνό εργατικό δυναμικό" στην Αλγερία δεν έχει καμιά σημασία για τον Χ. Ηλιάδη.

Στο βαθμό που καταλαβαίνει ο Χ. Ηλιάδης ότι υπάρχει αυτή η αντίφαση, την λύνει βαφτίζοντας τους τούρκους "έποικους", όργανα του τούρκικου ιμπεριαλισμού και ξεμπερδεύει. Το ότι προσπαθούν να χρησιμοποιήσουν οι τούρκοι και τουρκοκύπριοι αστοί τους "έποικους" για τους δικούς τους σκοπούς, (έναν από τους οποίους είναι και η χρησιμοποίηση τους σαν φτηνό εργατικό δυναμικό) δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία. Αλλοίμονο όμως αν ήταν οι στόχοι τους οποίους θέλει να εξυπηρετήσει η αστική τάξη χρησιμοποιώντας ένα τμήμα της εργατικής τάξης το μόνο που θα καθόριζε την στάση των μαρξιστών απέναντι σε αυτό το τμήμα, εκτός πια και αν μας πούν ότι οι "έποικοι" είναι οργανωμένοι φασίστες και μπάτσοι που ποζάρουν σαν φτηνό εργατικό δυναμικό. Αλλά τότε πως εξηγείται ότι στον Δαυλό οι "τουρκοκύπριοι αλλά και οι τούρκοι έποικοι που κατοικούν στην περιοχή" τα έβαλαν με τον μεγαλοεπιχειρηματία Ασλ Ναδίρ και την πολυεθνική του εταιρεία "ΠΟΛΥΠΕΚ" και συγκρούστηκαν με την αστυνομία, για να αντισταθούν στα σχέδια τους να "αξιοποιήσουν" την περιοχή; ("ΝΕΑ" 22/12/88). Τέτοια θα ήταν η στάση των εποίκων αν αυτοί ήταν "όργανα" του Ντεκτάς και της Τουρκικής

εκδοτική ομάδα εργατική δημοκρατία

και τουρκοκυπριακής αστικής τάξης;

Στο κάτω - κάτω αν οι έποικοι και τουρκοκύπριοι αστοί θέλουν να χρησιμοποιούν τους έποικους για να εξυπηρετήσουν το στόχο της δημογραφικής αλλαγής που θα προωθήσει τα αντιδραστικά εθνικά συμφέροντα τους, το δίωξίμο τους θα εξυπηρετούσε τον αντιδραστικό στόχο της βίαιης δημογραφικής επαναφοράς που θα εξυπηρετήσει τα εξίσου αντιδραστικά εθνικά συμφέροντα των ελλήνων και ελληνοκυπρίων αστών. Εκείνο που πρέπει να καθορίζει την δική μας στάση είναι η οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα, η ταξική θέση των εποίκων σαν ένα από τα πιο καταπιεσμένα τμήματα της εργατικής τάξης της βόρειας Κύπρου. Η αλληλεγγύη των εργαζομένων των διάφορων εθνότητων δεν είναι "χριστιανικό" αίσθημα, όπως θέλει να το περιγράψει ο Χ. Ηλιάδης, είναι η ουσία του εργατικού διεθνισμού.

"Συγκεκριμένη ανάλυση"

4

Το κράτος του Ισραήλ είναι παρόμοιο με την ΤΑΒΚ

Σε αυτή την "συγκεκριμένη ανάλυση" βέβαια δεν έχει πρωτοτυπήσει καθόλου ο Χ. Ηλιάδης. Η υποκριτική προπαγανδιστική εκμετάλλευση του αγώνα των Παλαιστινίων από τους ελληνοκύπριους πατριώτες βρίσκεται στην ημερήσια διάταξη, ιδιαίτερα τον τελευταίο χρόνο με την ηρωική "ιντιφάδα". Η φράση του συρμού είναι "Κύπρος Παλαιστίνη κοινός αγώνας". Και τα αντίστοιχα λόγια του Ηλιάδη είναι:

"Θάταν εξαιρετικά ενδιαφέρον να μας διαφωτίσει η Ε.Δ. κατά πόσο με την ίδια συλλογιστική αναγνωρίζει και το δικαίωμα ύπαρξης του σιωνιστικού κράτους του

Ισραήλ (1947) το οποίο κάτω από το πρόσχημα της κατοχύρωσης των δημοκρατικών δικαιωμάτων του εβραϊκού λαού...έθεσε ολόκληρη την Παλαιστίνη υπό σιωνιστική κατοχή".

Φυσικά είμαστε με το μέρος των Παλαιστινίων και εναντίον της ύπαρξης του σιωνιστικού κράτους του Ισραήλ. Εδώ όμως στην Κύπρο, ποιοί ήταν οι πραγματικοί Παλαιστίνιοι; Καλυβογειτονίες σαν αυτές στις οποίες βλέπουμε στην τηλεόραση να ζούν οι Παλαιστίνιοι μόνο οι τουρκοκύπριοι είχαν στην Κύπρο. Και όσο για πολιορκίες καταυλισμών, ισοπεδώσεις και κατεδαφίσεις, θυμάται κανείς τι γίνονταν από το '63 μέχρι το '67 στην Κύπρο; Τι έγινε στην Ομορφίτα το 1963; Στην Κοφίνου το 1967, για τα γεγονότα της οποία ακόμα και ο Παπανδρέου δήλωσε ότι:

"Αποτελέσει μια πράγματι μεγάλη πρόκληση προς την Τουρκία. Εγιναν και σφαγές και λεηλασίες". (Ομιλία Παπανδρέου στην Βουλή με το "άνοιγμα του φακέλου της Κύπρου" 21/2/86).

Κανείς δεν θυμάται; Αν όλοι μας δεν δεχόμαστε το "δικαίωμα" των ισραηλιτών να καταπιέζουν τους παλαιστίνιους και αναγνωρίζουμε στους τελευταίους το δικαίωμα αυτοδιάθεσης, τότε γιατί να μην αναγνωρίσουμε το δικαίωμα αυτοδιάθεσης στους τουρκοκύπριους; Επειδή δεν έχουν, όπως γράφει ο Χ. Ηλιάδης, "συμπαγή" εθνικο-γεωγραφικό χώρο; Μπορεί να μην είναι "ιστορικός", αλλά αυτό είναι κάτι που μπορεί να απασχολεί τους αστούς και μικροαστούς εθνικιστές και όχι τους μαρξιστές.

Ο Ηλιάδης όμως, έχει μαζί με όλους τους υπόλοιπους σοσιαλπατριώτες ή σκέτους πατριώτες, κόμματα, εκκλησία κλπ το "ατράνταχτο" επιχείρημα: "Δεν αποδεχόμαστε τα τετελεσμένα της βίας". Όπως το λέει ο ίδιος:

"το κράτος αυτό (ΤΑΒΚ) έχει τώρα πραγματωθεί μέσα σε συγκεκριμένες συνθήκες βαρβαρότητας και είναι το προϊόν προσηγοποίησης των γηγενών κατοίκων, στρατιωτικής κατοχής και μαζικού εθνικισμού".

Και νομίζει ότι ξεμπερδεύει τόσο καλά, ώστε να μας ζητά να του παραθέσουμε "έστω και ένα (μόνο ένα) συγκεκριμένο Λενινιστικό τσιτάτο που να δηλώνει ότι το δικαίωμα δημιουργίας κράτους συνεπάγεται την αρπαγή και κατοχή εδαφών άλλων, τον εκποτισμό των νόμιμων γηγενών κατοίκων των εδαφών αυτών..." κλπ. Φυσικά δεν θα έγραφε τέτοιες μαλακίες ο Λένιν, όπως δεν είπαμε ποτέ εμείς ότι ήταν "αναγκαία" ή

"δικαιολογημένη" η τουρκική εισβολή. Αλλά, ο Ηλιάδης σαν πατριώτης θεωρεί ότι όποιος δεν είναι μαζί του, είναι φίλος του εχθρού του.

Αυτά όλα τα είχαμε απαντήσει πολύ πριν μας βάλει αυτήν την "ακαταμάχητη" πρόκληση ο Ηλιάδης. Στο σχετικό τμήμα του βιβλίου "Το Κυπριακό" γράφαμε:

"Πριν το '74 οι πληθυσμοί πράγματι ήταν ανακατεμένοι και δεν υπήρχε φυσικά περίπτωση οι ελληνοκύπριοι επαναστάτες να ζητήσουν διαχωρισμό των πληθυσμών σαν λύση για το πρόβλημα της εθνικής καταπίεσης των Τουρκοκυπρίων. Ωστόσο μπορούσαν και έπρεπε να παλέψουν ενάντια στην εθνική καταπίεση των Τουρκοκυπρίων από τους ΕΚ αστούς μέσα στο κράτος που τότε υπήρχε, και να υποστηρίξουν τα στοιχειώδη δημοκρατικά τους δικαιώματα..."

Όλα αυτά όμως έπαψαν να ισχύουν μετά το '74. Δεν υπάρχουν πια ανακατεμένοι πληθυσμοί στην Κύπρο. Αλλά η υποκριτική απάντηση των αστών σε αυτό είναι τα "τετελεσμένα της εισβολής" και τα "ανθρώπινα δικαιώματα" των προσφύγων.

Λένε δηλαδή ότι οι πληθυσμοί δεν είναι πια ανακατεμένοι εξαιτίας της πολεμικής βίας και ότι πρέπει και μπορούν να αλλάξουν αυτά τα "τετελεσμένα". Ποιά είναι η απάντηση μας απέναντι σε αυτό το επιχείρημα;

Πρώτα, καλό είναι να θυμηθούμε ότι διαχωρισμός των πληθυσμών και πρόσφυγες σαν "τετελεσμένα της βίας" υπήρχαν και πριν το '74, και για αυτά υπεύθυνοι ήταν τότε οι ίδιοι οι Ελληνοκύπριοι αστοί και πολιτικοί που σήμερα ξεσκίζουν τον κόλο τους για τα "τετελεσμένα της βίας" που πέτυχε ο εχθρός τους.

Δεύτερο, ποιά πρέπει να είναι η στάση των επαναστατών απέναντι στα διάφορα "τετελεσμένα" για τα οποία δεν ευθύνεται η εργατική τάξη; Η μαρξιστική παράδοση αντιμετωπίζει τα αποτελέσματα των ιστορικών διαδικασιών χωρίς ηθικολογίες και ανεξάρτητα από τους σκοπούς και τις διαθέσεις αυτών που τα έκαναν. Αυτό που ενδιαφέρει είναι ποιά είναι η νέα κατάσταση που έχει διαμορφωθεί και προς τα που οδηγεί ή μπορεί να οδηγήσει.

"Δουλειά της αστικής τάξης είναι να προωθεί τα τραστ, να οδηγεί τις γυναίκες και τα παιδιά στα εργοστάσια, να τους βασανίζει εκεί... που τους καταδικάζει σε ακραία φτώχεια. Δεν απαιτούμε αυτές τις εξελίξεις. Δεν τις

"υποστηρίζουμε". Τις πολέμαμε. Πώς όμως πολέμαμε; Ξέρουμε ότι τα τραστ και η εργοδότηση των γυναικών στην βιομηχανία είναι προοδευτικά. Δεν θέλουμε να ξαναγυρίσουμε στο χειροτεχνικό σύστημα, στον προμονωπολιακό καπιταλισμό, στην οικιακή σκλαβιά για τις γυναίκες. Εμπρός, περνώντας από τα τραστ κλπ, και πέρα από αυτά στο σοσιαλισμό!" (Λένιν, Αγγλικά Άπαντα τομ. 23 σελ.81)

"Είναι αλήθεια πως η Αγγλία, όταν προκαλούσε μια κοινωνική επανάσταση στο Ιντουστάν, ωθούνταν μόνο από τα πιο χυδαία συμφέροντα, και ο τρόπος που τα επέβαλε ήταν ηλίθιος. Όμως δεν είναι αυτό το ζήτημα. Το ζήτημα είναι αν μπορεί η ανθρωπότητα να ολοκληρώσει το πεπρωμένο της χωρίς μια επανάσταση εκ θεμελίων στην κοινωνική κατάσταση της Ασίας. Αν όχι ότι και να ήταν τα εγκλήματα της Αγγλίας, ήταν το ασυνείδητο εργαλείο της ιστορίας όταν προκαλούσε αυτή την επανάσταση." (Κ. Μαρξ "The British rule in India" από το "Marx Surveys from Exile" εκδόσεις Pelican, σελ. 306).

"Ότι και να αναγκαστεί να κάνει η Αγγλία δεν θα απελευθερώσει ούτε θα καλυτερέψει υλικά την κοινωνική κατάσταση της μάζας του λαού (της Ινδίας), που δεν εξαρτάται μόνο από την ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων, αλλά από την απαλλοτρίωση τους από τον λαό. Όμως αυτό που δεν θα παραλείψουν να κάνουν θα είναι να θέσουν τις υλικές προϋποθέσεις και για τους δύο. Έκανε ποτέ τίποτα περισσότερο η μπουρζουαζία; Πέτυχε ποτέ μια πρόοδο χωρίς να σύρει άτομα και λαούς μέσα από το αίμα και την θρωμιά, μέσα από την μιζέρια και την εξασθλίωση;" (Κ.Μαρξ: The Future results of the British Rule in India, ίδιο σελ. 323)

Το γεγονός λοιπόν ότι η κατάσταση μετά το '74 διαμορφώθηκε με την "βία των όπλων", ότι είναι "τετελεσμένα της εισβολής", δεν σημαίνει ότι έχουμε οποιοδήποτε καθήκον να υποστηρίξουμε την "δικιά μας" αστική τάξη για να ξαναγυρίσουμε στην περίοδο της Ελληνοκυπριακής κυριαρχίας και της ρατσιστικής καταπίεσης των Τουρκοκυπρίων, για να διωχθούν οι έποικοι και άλλα παρόμοια. Το ότι η σημερινή κατάσταση είναι αποτέλεσμα των "τετελεσμένων της βίας" δεν μπορεί να είναι καθοριστικό για τους επαναστάτες. Εξάλλου, η συντριπτική πλειοψηφία των σημερινών συνό-

ρων στον κόσμο είναι αποτέλεσμα, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, κάποιων "τετελεσμένων της βίας", άλλοτε χρονικά μακρινών και άλλοτε αρκετά προσφάτων...

Ο διαχωρισμός είναι τώρα πια ένα γεγονός το οποίο ούτε το ευχήθηκαν ούτε έχουν καμιά ευθύνη οι επαναστάτες και οι εργαζόμενοι. Είναι μια πραγματικότητα, ένα "τετελεσμένο" που δημιούργησε με την βία και με τρομερές για τους εργάτες και αγρότες συνέπειες ο καπιταλισμός, όπως η αλλαγή από την Αγγλική αποικιοκρατία της Ινδικής κοινωνίας με την βία και τόσα άλλα. Οι επαναστάτες, αντίθετα με τους υποκριτές αστούς, "αναγνωρίζουν τα τετελεσμένα", δηλαδή την σημερινή πραγματικότητα, και ψάχνουν να βρουν πως θα προχωρήσουμε μπροστά, ξεκινώντας από αυτήν την πραγματικότητα.

Το ριζώμα των Τ/Κ και των Τούρκων εποίκων σε μια χωριστή περιοχή είναι πια αναμφισβήτητο γεγονός. Η ενσωμάτωση των προσφύγων στον Νότο, δηλαδή η μετατροπή τους σε προλετάριους, μικροαστούς και αστούς είναι και αυτό γεγονός, σήμερα δεν υπάρχουν πρόσφυγες σαν κάποια ξεχωριστή κοινωνική κατηγορία. Θα ήταν βέβαια καθήκον μας, πρώτου γίνονταν αυτά, να παλέψουμε ενάντια στον πόλεμο και στα αποτελέσματα του, τις βάρβαρες μετακινήσεις πληθυσμών από υπαιτιότητα και των ελληνοκυπρίων και των τουρκοκυπρίων αστών από το '63 ως το '74 παρόλο που ποτέ δεν θα ήταν καθήκον μας να πολεμήσουμε εναντίον της μεταναστευσης Τούρκων από την Τουρκία στην Κύπρο για να διατηρηθεί η "ελληνικότητα της Κύπρου". Τώρα όμως το καθήκον μας είναι να παλέψουμε για να πάρμε μπροστά ξεκινώντας από αυτά που υπάρχουν: τον γεωγραφικό διαχωρισμό, τις "συμπάθειες" και την θέληση των Τουρκοκυπρίων, καθώς και την εγκατάσταση των φτωχών εποίκων από την Τουρκία στο Βορρά. ("Το ΚΥΠΡΙΑΚΟ και τα Διεθνιστικά Καθήκοντα των Ελληνοκυπρίων Επαναστατών" σελ. 178-181).

Υπάρχουν βέβαια και οι πρόσφυγες, για τους οποίους και ο Χ.Ηλιάδης και όλοι οι άλλοι ανησυχούν τόσο πολύ, ενώ ανακατεύεται το στομάχι τους αν δείξει κάποιος την ίδια ευαισθησία και ανησυχία για τους πάμφτωχους τούρκους μετανάστες εργάτες που αποτελούν την πλειοψηφία των εποίκων. Υπάρχει και εδώ τρόπος να αντιμετωπίσεις το πρόβλημα χωρίς να είσαι ούτε αναισθητός ούτε υποκριτής εθνικιστής. Να τι γράφαμε στο "Κυπριακό":

"... δεν σημαίνει ότι οι απαιτήσεις των φτωχών προσφύγων που χάσαν το σπίτι για το οποίο δούλεψαν και στερήθηκαν είναι άδικες ή υποκριτικές. Πως λοιπόν αντιμετωπίζουν οι επαναστάτες το πρόβλημα των προσφύγων;

Οι πρόσφυγες δεν είναι ενιαίο κοινωνικό στρώμα. Υπάρχουν από μεγαλοαστοί πρόσφυγες σαν τους Κατσελλήδες και τους Λόρδους με τα ξενοδοχεία και τις επιχειρήσεις που'χασαν και "ως εκ θαύματος" ξαναπόκτησαν στον Νότο μέχρι τον φτωχοεργαζόμενο και αγρότη, που έχασαν ότι είχαν ότι είχαν και δεν ξαναπόκτησαν τίποτα.

Στους πρώτους, δεν μπορεί κανείς παρά να πει "καλά να πάθετε και εις χειρότερα, μόνο που προτιμούμε την επόμενη φορά να είναι η εργατική τάξη και όχι ο Τούρκικος στρατός που θα σας τα ξαναπάρει".

Τι λέμε όμως στους φτωχούς εργαζομένους πρόσφυγες; Πρώτα πρέπει να εξηγήσουμε πως και γιατί ο Τούρκικος επεκτατισμός έχει μόνο την ευθύνη για τον πόλεμο. Την άλλη μισή την έχει η "δικιά μας" άρχουσα τάξη, αυτοί που καταπίεζαν τους τουρκοκύπριους τόσα χρόνια. Αυτοί οι ίδιοι που μας παίρνουν και τώρα από τον μισθό μας για στρατιωτικές δαπάνες ώστε να ξανακάνουν τα ίδια αν μπορέσουν.

Και μετά, πρέπει να πούμε ότι δεν είναι δυνατό τώρα πια να υποστηρίξουμε το δικαίωμα τους για επιστροφή χωρίς αναπόφευκτα να υποστηρίξουμε συγχρόνως τα επιθετικά σχέδια των "δικών μας" αστών, και να ξεχάσουμε τα δικαιώματα άλλων εργαζομένων, των Τουρκοκυπρίων και των Τούρκων εποίκων. Όποιος υποστηρίζει ότι στην σημερινή κατάσταση μπορούμε να το αποφύγουμε αυτό, είναι το λιγότερο πολιτικά αφελής.

Αλλά πρέπει να παλέψουμε ενάντια στους "δικούς μας" αστούς για τα υπόλοιπα δικαιώματα τους σαν εργαζόμενοι και σαν πρόσφυγες. Το δικαίωμα δηλαδή στην δουλειά που συνέχεια τους το αμφισβητεί ο ελληνοκυπριακός καπιταλισμός και το δικαίωμα να πάρουν από το κράτος κατοικίες και αποζημιώσεις γι αυτά που έχασαν. Δικό μας καθήκον είναι να παλέψουμε ενάντια στην "δική μας" αστική τάξη και στην επιθετικότητα της "δικιάς μας" Κυβέρνησης και αυτό σήμερα δεν μπορεί να γίνει υποστηρίζοντας με οποιοδήποτε τρόπο αυτή την επιθετικότητα, ακόμα και αν καλύπτεται πίσω από το σύνθημα της "υπεράσπισης των ανθρω-

πίνων δικαιωμάτων" και την επιστροφή των προσφύγων" (ίδιο σελ. 183)

Το σύνθημα μας δηλαδή πρέπει να είναι "σπίτια στους πρόσφυγες" και όχι "όλοι οι πρόσφυγες στα σπίτια τους".

Και παραμένει πάντοτε αναπάντητο το ερώτημα που βάλαμε από το πρώτο μας άρθρο στον περιοδικό αυτό. Υπάρχει κανένας προοδευτικός και μη "βάρβαρος" τρόπος, για να αναιρεθούν τα "τετελεσμένα" του '74, να φύγουν οι έποικοι και να επιστρέψουν όλοι οι πρόσφυγες στα σπίτια τους; Ο μόνος τρόπος να φύγουν οι έποικοι είναι με βίαιη μετακίνηση ενός ολόκληρου πια πληθυσμού. Αυτό θα το κάνει είτε ένας "νικητής" ελληνικός στρατός, είτε ακόμα, μετά από μια συμφωνία, και ο τούρκικος στρατός. Εάν νομίζει κανείς ότι ένα νικηφόρο προλεταριάτο μπορεί να κάνει το ίδιο με προοδευτικό τρόπο, τότε έχει μια τελείως διαφορετική αντίληψη της προλεταριακής δημοκρατίας και της σοσιαλιστικής επανάστασης από αυτήν της μαρξιστικής παράδοσης.

ΕΝΑΣ ΣΚΕΤΟΣ ΣΩΒΙΝΙΣΤΗΣ

Δεν είναι παράξενο που η κατάληξη της πολιτικής του Χ.Ηλιάδη είναι η δικαιολόγηση ενός "εθνικοαπελευθερωτικού" πολέμου, ενώνοντας την φωνή του με τους άλλους σωβινιστές:

"Η ΕΔ υποβιβάζει την ουσία περίπου σ' επίπεδο συζήτησης περί ικανότητας ή όχι της Ε/Κ άρχουσας τάξης για μια νικηφόρα στρατιωτική αναμέτρηση με τον Τούρκικο στρατό κατοχής".

Κατ' αρχή θα πρέπει να σημειώσουμε ότι η απαλλαγή από την τούρκικη στρατιωτική κατοχή είναι απόλυτο δικαίωμα ολόκληρου του Κυπριακού λαού, χωρίς να αποκλείονται οποιαδήποτε μέ-

Εχουμε άδικο που μας φαίνεται ότι όταν ο Χ. Ηλιάδης "σημειώνει" ότι ένας πόλεμος είναι "απόλυτο δικαίωμα" ολόκληρου του Κυπριακού λαού" αναπόφευκτα συμπεριλαμβάνει ανάμεσα σε αυτούς που έχουν αυτό το "δικαίωμα" και την ελληνοκυπριακή άρχουσα τάξη; Έχουμε άδικο που καταλαβαίνουμε από αυτά ότι αν στο μέλλον η ελληνοκυπριακή άρχουσα τάξη κηρύξει πόλεμο ο Χ. Ηλιάδης θα υποστηρίξει αυτό τον πόλεμο;.

Αυτό βέβαια είναι "απόλυτο δικαίωμα" του, αλλά δεν μπορεί να το ονομάζει και μαρξιστική θέση.

Ο Λένιν, σε μια από τις πιο γνωστές και έντονες περιπτώσεις εθνικής καταπίεσης, την υπόδουλη στην τσαρική Ρωσία, Πολωνία, ξεκαθάριζε ποιού ήταν "απόλυτο" καθήκον να παλέψει για το δικαίωμα αυτοδιάθεσης της Πολωνίας και ποιών όχι:

"Σε κανένα έθνος δεν είναι τόσο βαθύ το μίσος για τη Ρωσία όπως στους Πολωνούς, κανένας έθνος δεν αντιπαθεί τόσο έντονα τη Ρωσία όπως οι Πολωνοί.... Οι Πολωνοί σοσιαλδημοκράτες σύντροφοι πρόσφεραν μια μεγάλη ιστορική υπηρεσία προωθώντας το σύνθημα του διεθνισμού και δηλώνοντας ότι η αδελφική ενότητα του προλεταριάτου όλων των χωρών έχει την μεγαλύτερη σημασία για αυτούς και ότι δεν θα πολεμήσουν ποτέ για την απελευθέρωση της Πολωνίας. Αυτό είναι προς τιμή τους και γι αυτό θεωρούσαμε πάντα μόνο αυτούς τους Πολωνούς σοσιαλδημοκράτες ότι είναι σοσιαλιστές, οι άλλοι είναι πατριώτες...

Γιατί όμως θάπρεπε εμείς οι Μεγαλορώσοι... να αρνηθούμε το δικαίωμα αποχωρισμού στην Πολωνία;... Αυτοί οι άνθρωποι δεν θέλουν να καταλάβουν ότι για να ενισχύσεις τον διεθνισμό δεν χρειάζεται να λες παντού τα ίδια. Αυτό που πρέπει να κάνεις είναι να τονίζεις, στη Ρωσία, την ελευθερία τους να μείνουν ενωμένα." (Λένιν, Αγγλικά Άπαντα τομ.24 σελ. 298)

Ο ΔΙΕΘΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

"Στην εποχή της ιμπεριαλιστικής παρακμής..." γράφει ο Χ. Ηλιάδης "η πραγμάτωση των δημοκρατικών εθνικών στόχων (αυτοδιάθεση, εθνική ανεξαρτησία) πέφτει πια στους ώμους της εργατικής τάξης". Αυτή δεν είναι μόνο η θέση του Χ.Ηλιάδη. Είναι το σημείο συνάντησης σχεδόν όλων των τάσεων της ελληνοκυπριακής άκρας αριστεράς. Πρέπει να συνεργαστούμε με την αστική τάξη όσο υπάρχει το "Εθνικό ζήτημα" λέει το ΑΚΕΛ. Η αστική τάξη είναι "ανίκανη", ώρα λοιπόν για σοσιαλισμό, απαντά η άκρα αριστερά, μόνο η εργατική τάξη μπορεί να "λύσει" το "εθνικό ζήτημα".

Και έτσι... νομίζουν ότι αποδεικνύουν πως το ΑΚΕΛ είναι ρεφορμιστικό και αυτοί επαναστάτες. Φαίνεται τελείως αυταποδεκτό για όλους τους, παραδοσιακή και άκρα αριστερά, ότι

κός αγώνας" και όλα τα άλλα. Ούτε που μπορεί να περάσει από την σοσιαλ-πατριωτική σκέψη τους πως είναι δυνατό να τα αμφισβητήσει κανείς. Για αυτό τους φαίνεται εξίσου αυτονόητο ότι το μόνο πρόβλημα είναι... αν μπορεί ή όχι κάποιο κομμάτι της ελληνοκυπριακής αστικής τάξης να νικήσει τον τούρκικο στρατό και να εξουδετερώσει τις (εξίσου "αυταποδεκτά") ανθελληνικές (ή "αντικυπριακές") προθέσεις της Αμερικής και του δυτικού ιμπεριαλισμού.

Το μόνο που αποδεικνύεται από αυτά είναι ότι οι μεν είναι σοσιαλπατριώτες οπαδοί της ταξικής συνεργασίας και οι δε σοσιαλπατριώτες αλλά όχι οπαδοί της ταξικής συνεργασίας .... τουλάχιστον ακόμα.

Και αυτό γιατί στην σημερινή ν. Κύπρο δεν υπάρχει θέμα ούτε "λύσης" κανενός "εθνικού ζητήματος", ούτε διεξαγωγής οποιουδήποτε "εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα", είτε με ταξική συνεργασία, είτε με σοσιαλιστική επανάσταση.

Ο στόχος των επαναστατών είναι πράγματι η σοσιαλιστική επανάσταση, το πάρσιμο της εξουσίας από την εργατική τάξη και εδώ και διεθνώς. Όχι όμως, εδώ στην Κύπρο, για να λυθεί με αυτή κάποιο ανύπαρκτο "εθνικό ζήτημα".

Ποιά λοιπόν είναι η σχέση της σοσιαλιστικής επανάστασης με το Κυπριακό πρόβλημα, δηλαδή την αντιδραστική και άδικη από όλες τις πλευρές διαμάχη ανάμεσα στους έλληνες και ελληνοκυπρίους αστούς από την μια και τους τούρκους και τουρκοκυπρίους αστούς από την άλλη;

Υπάρχει άμεση σύνδεση. Μια ξεκάθαρη διεθνιστική στάση από τους επαναστάτες θα συμβάλει στο να πάψουν οι εργαζόμενοι της κάθε πλευράς να βλέπουν το λαό της άλλης πλευράς σαν εχθρούς τους και έτσι να βλέπουν τους "δικούς τους" αστούς σαν σύμμαχους. Είναι απαραίτητη δηλαδή και για την ταξική ενότητα των Ελλήνων, Τούρκων, Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων εργαζομένων και για το σπάσιμο της ταξικής συνεργασίας της κάθε πλευράς με τους "δικούς της" αστούς.

Μια ξεκάθαρη διεθνιστική στάση είναι ακόμα απαραίτητη για να γίνουν ικανοί οι εργαζόμενοι όλων των πλευρών να κάνουν μια νικηφόρα σοσιαλιστική επανάσταση. Κάτι που δεν μπορεί να γίνει αν η εργατική τάξη δεν εκπαιδευτεί στην δημοκρατία, όχι την αστική, μα την σοσιαλιστική, διεθνιστική δημοκρατία:

"Ο καπιταλισμός και ο ιμπεριαλι-

σμός μπορούν να ανατραπούν μόνο με μια οικονομική επανάσταση. Δεν μπορούν να ανατραπούν με δημοκρατικές αλλαγές, ακόμα και τις πιο "ιδεώδεις". Αλλά ένα προλεταριάτο που δεν έχει εκπαιδευθεί στον αγώνα για την δημοκρατία είναι ανίκανο να κάνει μια οικονομική επανάσταση...

...Μέσα από την χρησιμοποίηση της αστικής δημοκρατίας προς την σοσιαλιστική και με συνέπεια δημοκρατική οργάνωση του προλεταριάτου ενάντια στην αστική τάξη και ενάντια στον οππορτουισμό. Δεν υπάρχει άλλος δρόμος... Σε αυτό τον δρόμο πρέπει να συμπεριλάβουμε τον ελεύθερο αποχωρισμό και την ελεύθερη συνένωση των εθνών, δεν πρέπει να τα φοβηθούμε...." (Λένιν, Αγγλικά Άπαντα τομ. 23 σελ.2 5, 27).

Αν βλέπουμε ότι η "απελευθέρωση της εργατικής τάξης μπορεί να είναι το έργο μόνο της ίδιας της εργατικής τάξης" (Μαρξ), τότε πρέπει να δούμε και την σημασία της εκπαίδευσης της εργατικής τάξης στην δημοκρατία. Σοσιαλισμός σημαίνει δημοκρατική αυτοοργάνωση και αυτόδραση των μαζών, ελευθερία για τους εργαζομένους και τους καταπιεσμένους. Αν η εργατική τάξη δεν μάθει να είναι ο πιο συνεπής υποστηρικτής και προστάτης των δικαιωμάτων όλων των καταπιεσμένων τμημάτων της κοινωνίας, είτε αυτά είναι γυναίκες, είτε ομοφυλόφιλοι, είτε πουτάνες, είτε ακόμα καταπιεσμένες θρησκευτικές μειονότητες και άλλα περιθωριοποιημένα κοινωνικά στρώματα, τότε.... ούτε να πάρει την εξουσία δεν θα γίνει ικανή, ούτε, αν την πάρει, θα μπορέσει να χτίσει μια νέα απελευθερωμένη κοινωνία. Και ότι ισχύει για τα άλλα δημοκρατικά θέματα, ισχύει και για την στάση απέναντι στις εθνικές διαμάχες.

Πως μπορούν στην σημερινή περίοδο να κρατούν μια συνεπή (και όχι υποκριτική) δημοκρατική στάση οι ελληνοκύπριοι εργάτες και επαναστάτες στο Κυπριακό πρόβλημα; Μόνο υποστηρίζοντας το δημοκρατικό δικαίωμα των τουρκοκυπρίων να έχουν το δικό τους κράτος, αφού το επιθυμούν. Στην περίοδο που περνούμε, η σοσιαλιστική διεθνιστική δημοκρατία απαιτεί από τους εργαζομένους της Ελλάδας, της Κύπρου και της Τουρκίας την ουδετερότητα, την αποχή από τον ιμπεριαλιστικό καθβά για το αν θα κυριαρχεί σε ολόκληρη την Κύπρο η ελληνική και ελληνοκυπριακή αστική συμμορία, ή αν θα μοιράζεται την κυριαρχία αυτή με την τουρκική συμμορία.

Αλλά δεν φτάνει αυτό. Στην σημερινή περίοδο πάντα, η δημοκρατία απαιτεί (και αυτό είναι το σπουδαιότερο) και την ενεργητική αντίδραση στις ΕΠΙΘΕΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ της "δικιάς μας" αστικής τάξης που έχει στόχο να επιβάλλει με την βία τα δικά της συμφέροντα στους τουρκοκύπριους. Όχι μόνο στο στρατιωτικό αλλά και στο οικονομικό, πολιτικό, ακόμα και πολιτιστικό επίπεδο. Αυτό σημαίνει στην πράξη, για την ελληνοκυπριακή και ελληνική εργατική τάξη, η υποστήριξη του δικαιώματος αυτοδιάθεσης των τουρκοκυπρίων απέναντι στην "δική" μας αστική τάξη που τους το αρνείται.

Και η δημοκρατία και ο διεθνισμός απαιτούν ακόμα από τις εργατικές τάξεις της Ελλάδας και της ν.Κύπρου να αφήσουν συνειδητά το καθήκον της πρακτικής αντιμετώπισης του τουρκικού στρατού, και γενικά της τουρκικής επιθετικότητας, σε αυτούς που έχουν την υποχρέωση και το καθήκον να τα αντιμετωπίσουν. Στους τουρκούς και τουρκοκύπριους συντρόφους και την τουρκική και τουρκοκυπριακή εργατική τάξη, για τις οποίες με την σειρά τους αυτός είναι ο μόνος τρόπος να εκπαιδευτούν στην διεθνιστική και σοσιαλιστική δημοκρατία.

Αυτή είναι και η μόνη σωστή στάση απέναντι στον πραγματικό κίνδυνο πολέμου. Το πρόβλημα για τους εργαζομένους δεν είναι ο κίνδυνος μιας τουρκικής επίθεσης, ενάντια στην οποία χρειαζόμαστε "άμυνα". Είναι ο κίνδυνος ενός ακόμα πολέμου, για το οποίο και οι δύο πλευρές θα είναι εξίσου υπεύθυνες, όπως ήταν και στους προηγούμενους.

Το μόνο που μπορεί πραγματικά να ελαττώσει τους κινδύνους νέων πολέμων είναι η επαναπροσέγγιση και η αποκατάσταση της εμπιστοσύνης ανάμεσα στους εργαζομένους των δύο εχθρικών πλευρών. Είναι το μόνο που μπορεί να κάνει την κάθε αστική τάξη πιο διστακτική στο να ξεκινήσει ένα πόλεμο στον οποίο δεν είναι σίγουρη ότι θα έχει την εργατική τάξη της μαζί της.

Οι διακηρύξεις για επαναπροσέγγιση των εργαζομένων που δεν συνοδεύονται με πάλη των εργαζομένων ενάντια στους στρατιωτικούς εξοπλισμούς της "δικής τους" κυβέρνησης δεν μπορούν να θεωρούνται ειλικρινείς από τους εργαζομένους της άλλης πλευράς. Όταν οι Τουρκοκύπριοι και Τούρκοι εργαζόμενοι βλέπουν να υποστηρίζουμε την κυβέρνηση μας και τους στρατιωτικούς εξοπλισμούς, εύκολα πείθονται ότι όλοι οι ελληνοκύπριοι είμαστε εχθροί τους και ότι ο Ντεκτάς και ο Οζάλ είναι σύμμαχοι

τους. Μήπως παρόμοια αισθήματα δεν κυριαρχούν και στους εργαζομένους της "δικής μας" πλευράς;

ΔΕΝ ΘΕΛΟΥΝ ΝΑ ΔΟΥΝ

Το πρόβλημα με τον Χ. Ηλιάδη, όπως και με τους υπόλοιπους σαν αυτόν, δεν είναι ότι δεν μπορούν να δουν και να καταλάβουν τι πραγματικά συμβαίνει στην νότια Κύπρο. Απλά δεν θέλουν να καταλάβουν και ούτε πρόκειται να καταλάβουν, επειδή δεν βολεύει τον εθνικισμό τους.

Σήμερα κυριαρχούν οι ελληνοκύπριοι και έλληνες αστοί, και οι σοσιαλπατριώτες συνοδοιπόροι τους της παραδοσιακής αριστεράς. Πλάι σε αυτούς, υπάρχουν και εκείνοι που δεν συνεργάζονται (στα λόγια) με την αστική τάξη "μας" επειδή την θεωρούν "ανίκανη" επειδή θέλουν ακόμα πιο ακραία μέτρα από αυτά που μπορεί σήμερα να εφαρμόσει. Όσοι βλέπουμε την υποκρισία όλων αυτών, μπορούμε και πρέπει να προχωρήσουμε σε συζήτηση και κοινή δράση. Η επιτροπή για την υπεράσπιση του αντιρρησία συνειδησης Γ. Πάρπα που ξαναδικάζεται 18 του Γενάρη, συνεχίζει να δίνει αυτήν την ευκαιρία.

Τα εθνικιστικά "αυτονόητα" και "αυταποδεικτά" του Χ.Ηλιάδη είναι ίδια με αυτά ολόκληρης σχεδόν της ελληνοκυπριακής κοινωνίας. Εκφράζουν την σημερινή κυριαρχία της αστικής και μικροαστικής ιδεολογίας και του εθνικισμού. Είναι για αυτό και όχι εξαιτίας της θεωρητικής ή λογικής τους δύναμης, που είναι πολύ δύσκολο να αντιμετωπισθούν.

Αλλά δεν είναι και αδύνατο. Τουλάχιστον τα πιο χαμηλά στρώματα των εργαζομένων και η νεολαία δεν είναι τόσο διαποτισμένοι από αυτά, όπως θα μπορούσε να δει οποιοσδήποτε είχε πάει μαζί μας έξω για τα εργοστάσια για την καμπάνια ενάντια στην επαναψήφιση της "έκτακτης εισφοράς για την άμυνα". Αυτά τα "αυτονόητα" πρέπει να τα αντιμετωπίσουμε, όχι μόνο στην θεωρία αλλά και στην πράξη.

ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ "ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ"

1. Αν νομίζει κανείς ότι για να είναι ιμπεριαλιστική μια χώρα πρέπει απαραίτητα να είναι μεγάλη δύναμη, με βαρεία βιομηχανία, στόλους και αποικίες, ας κοιτάξει τι έγραφε ο Λένιν κύρια για την "μικρή" Ελβετία του 1916 αλλά ακόμα και για την Βουλγαρία της ίδιας εποχής στο άρθρο του "η υπεράσπιση της ουδετερότητας", ελληνικά άπαντα τόμος 30 σελ. 336. ● ε.ο.ε.δ.

διαλογος

Η προσπάθεια διεξαγωγής ενός πραγματικού διαλόγου με την «Εργατική Δημοκρατία» πάνω στο «Κυπριακό» αποτελεί, στην καλύτερη περίπτωση εξάσκηση ματαιοπονίας, στη δε χειρότερη σκέτο μαζοχισμό. Από πλευράς μου δηλώνω ότι (για λόγους αυτοσεβασμού μεταξύ άλλων) δεν έχω πρόθεση να συνεχίσω άλλο πέρα απ' αυτό το σημείωμα μου (η σύνταξη δικαιολογημένα μου επέβαλε 1.500 λέξεις ανώτατο όριο σαν απάντηση μου στο τελευταίο 17σέλιδο δακτυλογραφημένο άρθρο της ΕΔ). (1)

Δεν έχω ούτε τον χρόνο, ούτε την διάθεση να παίζω τον ρόλο του «agent provocateur» μιας πολιτικής ομάδας που έχει χάσει τα στοιχειώδη σημεία προσανατολισμού. (το λιγότερο που μπορεί να πει κανείς!) Εξάλλου η ΕΔ μπορεί κάλλιστα να αυτορεζιλεύεται χωρίς τον δικό μου «ερεθισμό».

Ο διάλογος όμως αυτός δεν ήταν και τόσο άχρηστος όσο φαίνεται. Υποβλήθησε στο να μάθουμε ότι οι στρουθοκάμηλοι δεν συναντώνται κατ' αποκλειστικότητα σε νοτιότερα γεωγραφικά πλάτη. Στρουθοκάμηλοι συναντώνται λοιπόν και στην «νότια» Κύπρο! (προσέξτε το «νότια» Κύπρος που χρησιμοποιεί η ΕΔ).

Ετσι τα πιο καυτά πολιτικά προβλήματα μπορούν να λυθούν με μια μονοκοντυλιά. Χώνοντας το κεφάλι σου στη άμμο όλα τα ζοφερά προβλήματα εξαφανίζονται ως δια μαγείας!

Θα αρκεσθώ λοιπόν σε μια σταχυολόγηση ορισμένων μαργαριταριών που περιέχονται στο τελευταίο άρθρο της ΕΔ («Τα αυτονόητα του σοσιαλπατριωτισμού») που δημοσιεύεται σ' άλλες σελίδες αυτού του τεύχους:

Οι στρουθοκάμηλοι της «νότιας Κύπρου»

Χρήστος Ηλιάδης

Μαργαριτάρι 1:

«Στην πραγματικότητα όμως, (η Κύπρος) δεν είναι θύμα του ιμπεριαλισμού, αλλά ιμπεριαλιστική η ίδια ακόμα και θύτης».

Αυτό πα κι αν είναι αποκάλυψη! Μεταξύ του 1960 - 1988, προχωρημένη εποχή ιστορικής παρακμής του καπιταλιστικού συστήματος (ιμπεριαλισμός) ο καπιταλισμός μπορεί ακόμα να αναπτύσσει τις παραγωγικές δυνάμεις παίρνοντας τις από την αποικιακή υπανάπτυξη για να τις μεταμορφώσει μέσα σε είκοσι χρόνια (!!) σε «περιφερειακές» ιμπεριαλιστικές δυνάμεις!!! Ατράνταχτο επιχείρημα της πιο πάνω «αποκάλυψης» είναι η εδραίωση δύο Κυπριακών εταιρειών προσφοράς υπηρεσιών στο χώρο της Μ. Ανατολής: του Παρασκευαϊδ και του ΚΕΜΑ! Βαφτίζοντας την Κύπρο «ιμπεριαλιστική» (sic) δύναμη, ή «διαμάχη» (κατοχή, διχοτόμηση) μετατρέπεται σ' ενδο-ιμπεριαλιστική διαμάχη και έτσι η ΕΔ βολεύεται θαυμάσια με τη Λενινιστική θέση περί ουδετερότητας σε περίπτωση ενδο-ιμπεριαλιστικών συγκρούσεων. Εξυπνο δεν είναι;

Ταυτόχρονα η ΕΔ θα πρέπει να σιγουρευτεί ότι δεν υπάρχουν Ιρλανδικές και Παλαιστινιακές εταιρείες στην Μ. Ανατολή κι έτσι χωρίς πρόβλημα υποστηρίζει τον αγώνα των Ιρλανδών και Παλαιστινίων!

Κατά τ' άλλα η ΕΔ μας παραθέτει και σχετική υποσημείωση σε αναφορά του Λένιν σχετικά με τις «μικρές» ιμπεριαλιστικές δυνάμεις των αρχών του 20ου αιώνα!! (Ελβετία, Βουλγαρία- εποχή των Βαλκανικών πολέμων).

Η Κύπρος λοιπόν, χώρα της οποίας η οικονομία εξαρτάται από τον τουρισμό είναι ιμπεριαλιστική δύναμη!! Το ότι η ΕΔ δεν έχει πάρει το βραβείο Νόμπελ Οικονομίας γι' αυτή την συνταρακτική αποκάλυψη, αποτελεί σκέτη αδικία!

Μαργαριτάρι 2:

«...«Δικαίωμα αυτοδιάθεσης του Κυπριακού λαού»; «Εθνική ανεξαρτησία»; «Εθνικοαπελευθερωτικός στόχος»;

Αυτά είναι παραμύθια για μικρά παιδιά, για «εθνο-κά» απογοητευμένους μικροαστούς εθνικιστές και σοσιαλπατριώτες. ΟΛ' αυτά τέλειωσαν πολλά χρόνια πριν, σχεδόν εδώ και τρεις δεκαετίες».

Για όσους βλάχους δε το κατάλαβαν λοιπόν, εδώ και τριάντα χρόνια ο Κυπριακός λαός στο σύνολο του είναι πραγματικά ανεξάρτητος (τόσο από το σφιχταγκάλισμα των «μητέρων-πατρίδων» όσο και από τον Βρετανικό λείοντα), «κυρίαρχος» της μοίρας του (χωρίς κυρίαρχες Αγγλικές βάσεις και «εγγυητές») και έχει το πιο δημοκρατικό (δοτό) σύνταγμα στον κόσμο (που δεν θεομοθετεί τη διάσπαση του Κυπριακού λαού). Εξάλλου το σύνταγμα αυτό, ως γνωστό σε καμμία χώρα δεν παραχωρεί δικαίωμα

μονομερούς στρατιωτικής επέμβασης. Αλλά κι αν υπήρχε τέτοιο «δικαίωμα» κανένας μέχρι σήμερα δεν το εξάσκησε, και η διχοτόμηση, προσφυγοποίηση, κατοχή, εποικισμός, συμβαίνουν σε κάποιο άλλο δύστυχο λαό, πάντως όχι στη Κύπρο!

Όσο για εκείνο τον λαμπρό υπουργό αποικιών Λένοξ Μπούντ που το 1956 εξάγγειλε στην Αγγλική βουλή τις προθέσεις για διχοτόμηση της Κύπρου, για μετακίνηση πληθυσμών και δημιουργία «εθνικά αμιγών» περιοχών (βλέπε χάρτη) πόσο τον παρεξηγήσαμε! Για το καλο των Κυπρίων εργαζομένων γνωρίζεται ο άνθρωπος! Εξάλλου ως γνωστό η ΕΔ λέει στους κακόπιστους ότι η διχοτόμηση, προσφυγοποίηση κ.λπ. είναι αντιδραστικά μόνο μέχρι τη στιγμή της υλοποίησής τους! Μετά πάλι, τελειώσει πιά, γίνεσαι συννοχός του ιμπεριαλισμού αν επιχειρήσεις ανατροπή του ιμπεριαλιστικού στάτους-κβό!!! Αν η διχοτόμηση άρχισε διασπώντας πρώτα-πρώτα την ενότητα της ίδιας της Κυπριακής εργατικής τάξης, των συνδικαλιστικών και πολιτικών οργανώσεων της, δεν είναι παρά ψλο-λεπτομέρειες. Είπαμε, ότι έγινε, έγινε! (Ρε παιδί μου, αυτός ο Κληρίδης να μην αφήνει κανένα άλλο να πρωτοτυπήσει σ' αυτό τον τόπο!)

Το ότι οι «διεθνιστικές» εξαγγελίες του Λένοξ Μπούντ υλοποιήθηκαν τριάντα χρόνια αργότερα, χρησιμοποιώντας τους Τ/Κ σαν μέσο και σαν πρόφαση, πάλι ψλολεπτομέρειες είναι!

Όσο για την Γερμανία (στην οποία αναφέρεται η ΕΔ) είναι κεντρικό σύνθημα των διεθνιστικών επαναστατικών οργανώσεων η ενοποίηση της Γερμανίας, ενάντια στη διχοτόμηση που επέβαλαν οι συμφωνίες Γιάλτας-Πότσδαμ. Οι «ηλίθιοι» λοιπόν που υποστηρίζουν την ενοποίηση της Γερμανίας σαν το «κλειδί» της Ευρωπαϊκής Επανάστασης, «αγνοούν» τον ολοφάνερα ιμπεριαλιστικό χαρακτήρα του ενός από τα σημερινά δύο Γερμανικά κράτη!

Μαργαριτάρι 3:

«Το γεγονός ότι η σημερινή κατάσταση (στην Κύπρο) είναι αποτέλεσμα

Η διχοτόμηση της Κύπρου όπως την είδαν οι Αγγλοι και Τούρκοι (A. Melamid-Journal of Geography, Vol. 59, 1960)

των «τετελεσμένων της βίας» δεν μπορεί να είναι καθοριστικό για τους επαναστάτες. Εξάλλου η συντριπτική πλειοψηφία των συνόρων στον κόσμο είναι αποτέλεσμα, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, κάποια «τετελεσμένων» της βίας, άλλοτε χρονικά μακρινών και άλλοτε αρκετά πρόσφατων.....»

Για να είμαι ειλικρινής εγώ περιμένα να αναφέρουν και την συνθήκη του Μπρέστ-Λιτόφσκ αλλά να που την ξέχασαν!

Πάντως αυτοί οι μαλάκες οι Ιρλανδοί δεν λένε να χωνέψουν (εδώ και πεντακόσια τόσα χρόνια) τα «τετελεσμένα της βίας» ούτε τα «σύννορα» που ο Αγγλικός ιμπεριαλισμός επέβαλε για να διχοτομήσει την Ιρλανδία!

Διάφοροι άλλοι ηλίθιοι ανά τον κόσμο επιμένουν κι αυτοί να υποστηρίξουν ότι η ενοποίηση της Ιρλανδίας και η απαλλαγή της «Βόρειας» Ιρλανδίας από την Βρετανική κατοχή, αποτελούν το «κλειδί» της σοσιαλιστικής επανάστασης στη χώρα αυτή.

Το ότι το δικαίωμα αυτοδιάθεσης των λαών περιλαμβάνει εκτός του δικαιώματος κρατικής απόσχισης και το δικαίωμα επανένωσης χωρών που διαμελίσθηκαν βίαια και τεχνητά από τον ιμπεριαλισμό, είναι ψλο-μαλακίες

με τις οποίες η ΕΔ απαξιώνει να ασχοληθεί.

Φαίνεται όμως ότι η ΕΔ (που μάλλον υποστηρίζει την ενοποίηση της Ιρλανδίας) ανακάλυψε ότι οι Ιρλανδοί είναι όλοι τους προλετάριοι και δεν υπάρχουν καθόλου αστοί στη χώρα αυτή (μια και μας διαφωτίζει ότι μεταξύ των Ε/Κ προσφύγων υπάρχουν και αστοί).

Όσο γι' αυτούς του τριτάθλιους Παλαιστίνιους, για 40 χρόνια τώρα, μάχονται σαν ηλίθιοι ενάντια στα «τετελεσμένα της βίας» που έθεσαν ολόκληρη την Παλαιστίνη υπό σιωνιστική κατοχή. Κανένας δεν εξήγησε στους ανθρώπους αυτούς πως ότι έγινε, έγινε και Παλαιστίνη δεν υπάρχει και καλά κάνουν να ξεχάσουν τα σπίτια σου.

Κατά τ' άλλα η ΕΔ πιστεύει ότι η «ιντιφάντα» είναι «ηρωική» και (σωστά) δεν αναγνωρίζει το δικαίωμα ύπαρξης στο σιωνιστικό Ισραηλινό κράτος. (Εγώ δεν ξέρω, αν η ΕΔ εννοεί ότι η διάλυση του Ισραηλινικού κράτους θα γίνει μέσα σε βροχή από ροδοπέταλα!)

Μπορεί βέβαια η ΕΔ να ανακάλυψε ότι όλοι οι Παλαιστίνιοι ζούν σε καλυδρόσιμα και ότι δεν υπάρχουν Παλαιστίνιοι αστοί ή ότι η Σαουδική Αραβία, κύριος χρηματοδότης της ΟΑΠ, είναι διεθνιστικό-επαναστατικό κράτος και υποβοηθεί την Παλαιστινιακή επανάσταση. Για όσους δεν πείθονται μ' αυτή την εκδοχή ας προ-

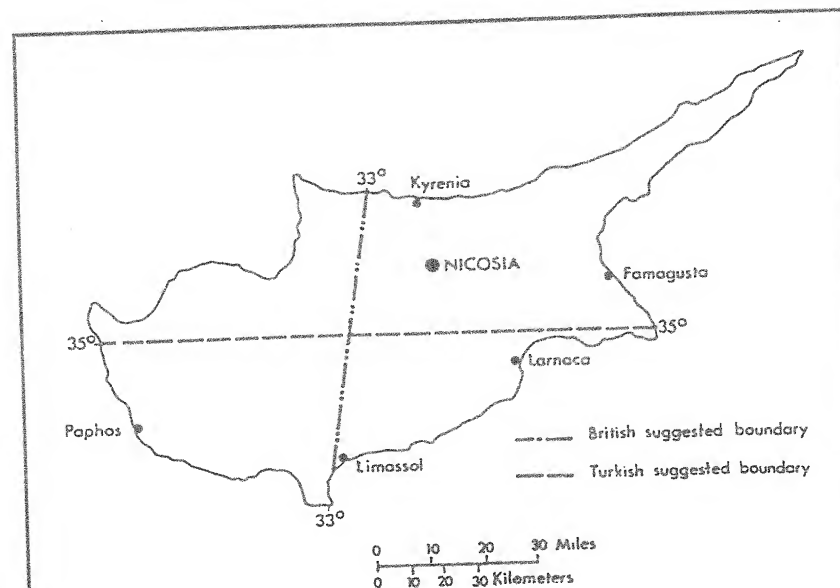
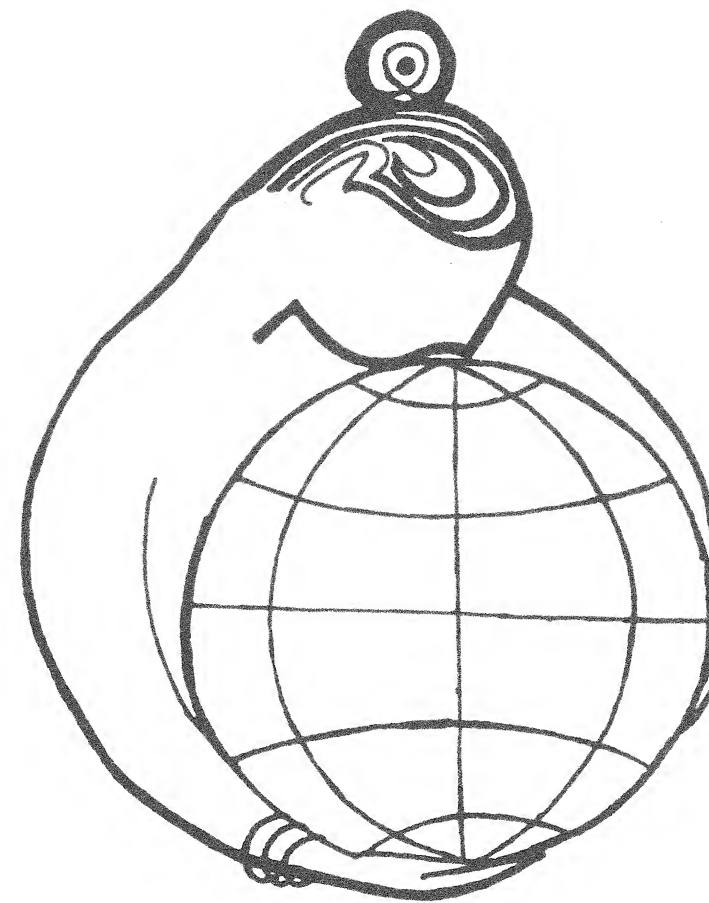

Fig. 1. The Suggested British and Turkish Boundaries for partitioning Cyprus (After A. Melamid, Journal of Geography V.59, 1960).

στρέξουν στο μαντείο των Δελφών για μια πιο λογική εξήγηση των θέσεων της ΕΔ.

Εξάλλου σύμφωνα με τη θεωρία της μη εναντίωσης στα «τετελεσμένα της βίας» (συγκεκριμένα του ιμπεριαλιστικού στάτους-κβό) μπορεί η κάθε ιμπεριαλιστική δύναμη να καταλαμβάνει εδάφη, να εκτοπίζει πληθυσμούς και να τα εποικίζει με πάφτωχους εποίκους, ανενόχλητα. Δεν ξέρω τι άλλο έχει, κάνει μέχρι σήμερα το Ισραήλ. Στο κάτω-κάτω οι Εβραίοι (που υπέστησαν τη φρικτότερη βαρβαρότητα του Ναζιστικού ολοκαυτώματος) θέλουν να έχουν δικό τους κράτος. Γιατί η ΕΔ τους το αρνείται λοιπόν τώρα που απόκτησαν πια συμπαγή χώρο; Γιατί υποστηρίζει τους «σώβινιστές» Παλαιστίνιους (που δεν ζούν όλοι σε καλυδρόσιμα); Όσο για τους Εβραίους εποίκους δεν ξέρω αν οι Παλαιστίνιοι ανακάλυψαν «προοδευτικό» τρόπο για απομάκρυνση τους από τη Δυτική Όχθη και την Λωρίδα της Γάζας! Αυτό το ξέρει καλύτερα η ΕΔ! Το γεγονός πάλι ότι οι Παλαιστίνιοι που ήταν (μέχρι το 1947) το «κυρίαρχο» στοιχείο, θυματοποιήθηκαν τελικά από τους Εβραίους εποίκους (που

επέζησαν της φρικαλεότητας του Λουσβίτς και βρισκόντουσαν σε τρισευχρότερη μοίρα από τους Τ/Κ και Τούρκους εποίκους) αποτελεί ασήμαντη «λεπτομέρεια».

Είπαμε, φτάνει να χώσει η στρουθοκάμηλος το κεφάλι της στην άμμο κι όλα τα ενοχλητικά προβλήματα εξαφανίζονται.

Έχουν εξάλλου δικαίωμα να λένε οι άνθρωποι ότι ο Λένιν δεν έγραφε μαλακίες (αν η αρπαγή εδαφών, η προσφυγοποίηση, εποικισμός συνάδουν με το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης). Το πρόνομο αυτό ανήκει αποκλειστικά στην ΕΔ!

Κατά τ' άλλα σίγουρα οι της ΕΔ μπορούν να σου «ρίξουν» και καμιά 10αριά τοιτάτα του Λένιν για το «εθνικό ζήτημα» στην εποχή του ιμπεριαλισμού!!!

Μαργαριτάρι 4:

«Το σύνθημα δηλαδή πρέπει να είναι «σπίτια στους πρόσφυγες» και όχι «όλοι οι πρόσφυγες στα σπίτια τους».

Ω τυφλοί πρόσφυγες! Αγαλ-

λιάστε από χαρά! Τώρα που ο Αμερικάνικος ιμπεριαλισμός χρηματοδότησε το μεγαλύτερο μέρος του κόστους για την ανέγερση προσφυγικών συνοικισμών, και που όλοι (σχεδόν) οι φτωχοί πρόσφυγες στεγάστηκαν, θα πρέπει να στε τρισευχισμένοι! Πάψτε να κλαψουρίζετε και να επαναλαμβάνετε τόσο μονότονα ότι θέλετε να πάτε πίσω στα σπίτια σας! Εξάλλου αν σας μοιράσουν κι εκείνα τα 500 εκατομμύρια δολάρια που σας έταξε ο Ρήγκαν πριν από 2 χρόνια σαν «αποζημίωση» για τα σπίτια που χάσατε, θα πλέετε σε πελάγη ευτυχίας!

Το ότι οι παλαιστίνιοι δεν δέχθηκαν κάτι τέτοιες «λύσεις» οικονομικής και κοινωνικής αφομοίωσης που ο ΟΗΕ επέξερ-γάστηκε γι αυτούς πριν 40 χρόνια, δείχνει απλά πόσο βλάκες ήταν αυτοί οι Παλαιστίνιοι που ντε και καλά ήθελαν να πάνε πίσω στα σπίτια τους!

Το ότι ο Αμερικάνικος ιμπεριαλισμός έσπευσε αμέσως να χρηματοδοτήσει το κόστος στέγασης των Κυπρίων προσφύγων, για να αποτρέψει ακριβώς την δημιουργία κοινωνικών συνθηκών παρόμοιων μ' εκείνες που έθρεψαν την παλαιστινιακή επανάσταση, δεν αποτελεί παρά απόκυμα της φαντασίας ορισμένων ηλιθίων σαν του λόγου μου!

Ο σοσιαλισμός στην Κύπρο, περνά μέσα από την πραγματική μιας νέας εκδοχής του σχεδίου «Μάρσαλλ»! Βλάχοι ανοίξτε τα μάτια σας μπροστά στην αποκάλυψη τέτοιας σοφίας!

Θερμά παρακαλώ τα παιδιά της ΕΔ όταν θα θελήσουν να εξηγήσουν τα περί αποζημιώσεων, εποίκων, αποδοχής της διχοτόμησης, μη δικαιώματος επιστροφής στους ίδιους τους πρόσφυγες, σ' ένα οποιοδήποτε προσφυγικό συνοικισμό, να με ειδοποιήσουν! Δεν θάθελα για τίποτα να χάσω το θέαμα που θα ακολουθήσει!

Μαργαριτάρια υπάρχουν φυσικά άφθονα. Έδωσα όμως τον λόγο μου στη σύνταξη να μην υπερβώ τις 1.500 λέξεις. Για όσων τα νεύρα αντέχουν, μπορούν μόνοι τους να ανακαλύψουν τα υπόλοιπα μαργαριτάρια διαβάζοντας το νέο άρθρο της ΕΔ! ● χ.η.

(1) Σ.Σ. Διότι υπήρξε η ανάλογη ανισορροπία μεγέθους στην πρώτη «φάση» του διαλόγου. Εν πάση περιπτώσει δηλώνουμε ότι δεν θα δεχόμαστε πλέον τόσο μακροσκελή κείμενα.

ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΓΙΑ ΤΗ ΛΑΙΚΗ ΜΑΣ ΠΟΙΗΣΗ

Του Δρα Κ. Γ. Γιαγκουλλή

Ενώ από καιρό ανέμενα από τον κ. Λεωτέρη Παπαλεοντίου ν' απαντήσει σε ορισμένα ερωτήματα μου, αναφορικά με το πρόβλημα της ταύτισης ή μη των ποιητάρηδων με τους λαϊκούς ποιητές, με έκπληξη μου είδα στο τελευταίο τεύχος του "Εντός" (αρ. 39-40, σσ.76-79) μια "απάντηση", όπου ο Α.Π. μιλά και τυρβάζει περί πολλών με πολλή οίηση και περισσότερη έπαρση και ειρωνεία, πράγματα άσχετα προς το επιστημονικό ήθος που πρέπει να διέπει ένα σοβαρό κείμενο. Πέρα απ' αυτά, το κείμενο - απάντηση του δεν προσθέτει τίποτε το καινούριο στην έρευνα. Απλώς αναμασά γνωστά και τετριμμένα πράγματα, τα οποία καθόλου δεν ενδιαφέρουν τον ειδικό. Φαίνεται ότι ο συνομιλητής μου δεν έχει το απαιτούμενο φιλολογικό επίπεδο για ένα γόνιμο και διεξοδικό διάλογο, το οποίο να μου επιτρέπει να συνεχίσω τη συζήτηση.

1.

Φαίνεται ότι ο Α.Π. συγχέει τη λαϊκή ποίηση με τη δημοτική ποίηση, γιατί διαφορετικά πως ερμηνεύεται η θέση του ότι στη λαϊκή ποίηση ενδιαφέρει περισσότερο το ποίημα παρά ο ποιητής; Επομένως, συμπεραίνει, "δεν κρίνεται σκόπιμο να θέσουμε τον τίτλο του λαϊκού ποιητή ή ποιητάρη, του τσιαττιστή ή του τραγουδιστή στο ένα ή στο άλλο όνομα. (!!!)

Ο ίδιος, όμως θεωρεί σκόπιμο να θέσει τον τίτλο του "του λαϊκού ποιητή - τραγουδιστή" στο όνομα του Δ. Τάκκα, όταν αναφέρεται σ' αυτό! (Βλ. "Εντός", αρ. 37 σελ. 38). Εφόσον η λαϊκή ποίηση είναι επώδυνη (σε αντίθεση προς την δημοτική ποίηση, που είναι ανώνυμη), μας ενδιαφέρει, και πολύ μάλιστα, ο ποιητής, αν είναι δηλ. αυτός ποιητής, ποιητάρης, λαϊκός ποιητής, τσιαττιστής ή τραγουδιστής. Επομένως ο Α. Π. αποφεύγει τα χυδακυλογικά ν' απαντήσει που θα εντάξουμε αρκετούς ποιητάρηδες που ασχολήθηκαν και με τις ρίμες (μακροσκελή αφηγηματικά τραγούδια), και με τα ολιγόστιχα ποιήματα και με τα ερωτικά και με τα τσιαττιστά τραγούδια. Και ενώ κατ' αρχή καμιά σχέση δε δεχόταν ανάμεσα στις διάφορες κατηγορίες ποιητάρηδων, στην "απάντηση" του παραδέχεται ότι αρκετά ονόματα διαπερνούν τις διάφορες "κατηγορίες", αφού ασχολήθηκαν με τη λαϊκή ποίηση, το τσιτάττισμα ή το ερωτικό τραγούδι, ενώ ορισμένοι (αυτό το ορισμένοι είναι δικό του αυθαίρετο συμπέρασμα, που συνάγεται ερήμην του υλικού, γιατί αν ο Α.Π. συμβουλευόταν τη βιβλιογραφία, θα συμφωνούσε ότι όλοι οι σημαντικοί ποιητάρηδες, κατά κανόνα, ασχολήθηκαν με όλα τα είδη του ποιητάρικου λόγου) έγραψαν και ποιητάρικα, απορρίπτει όμως την ταύτιση τους.

2.

"Ο Κύπριος λαϊκός ποιητής", γράφει, "είναι συνήθως αγράμματος, ανεπηρεάστος από τη λόγια παιδεία. Δημιουργεί το έργο του στη τοπική διάλεκτο, γιατί μόνο αυτήν ξέρει. Τραγουδά τις χαρές και τις

λύπες της ομάδας, τα προβλήματα και τους προβληματισμούς της. Η ποίηση του είναι αδιάρρηκτα δεμένη με το λαό, από τον οποίο αντλεί το υλικό του και σ' αυτόν απευθύνεται". Αυτό που θα ήθελα να σημειώσω εδώ είναι ότι οι πιο πάνω παρατηρήσεις ισχύουν απόλυτα και στην περίπτωση των ποιητάρηδων, το έργο των οποίων, την τέχνη και την τεχνική τους ο Α. Π. φαίνεται ν' αγνοεί.

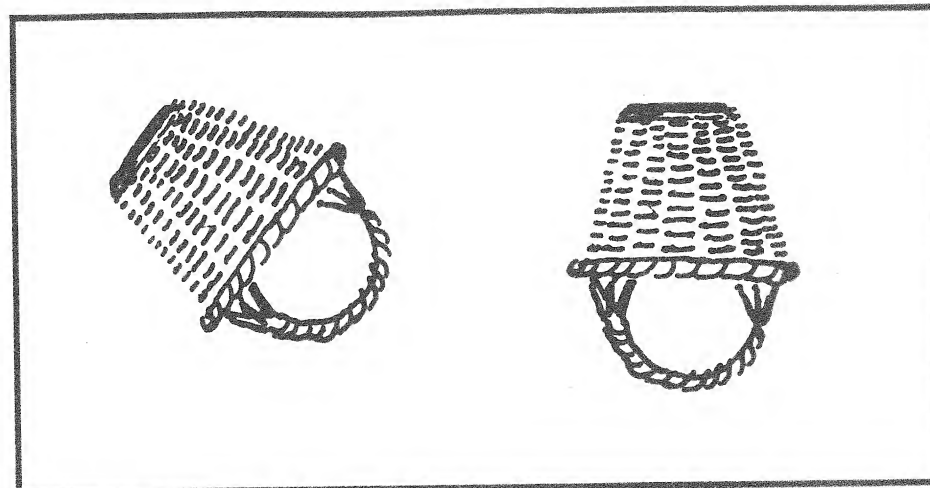
3.

Στο τεύχος υπ' αριθμό 37 του "Εντός" δέχεται ότι η Κύπρος είναι ένας από τους λίγους χώρους του ελληνισμού, όπου εξακολουθεί και σήμερα η παραγωγή της λαϊκής ποίησης. Λίγο πιο κάτω δέχεται τον όρο "λαϊκή ποίηση" συμβατικά. Στο τεύχος 39-40 του ίδιου περιοδικού φαίνεται ν' αμφισβητεί τον όρο "λαϊκός"! Μεταφέρει, επίσης, συμπεράσματα μιας έρευνας που έγινε στην Ελλάδα αναφορικά με το θέμα "λαϊκός πολιτισμός", ενώ γνωρίζει ότι στην Κύπρο τα δεδομένα είναι εντελώς διαφορετικά. Φτάνει μέχρι του σημείου να διερωτάται αν επιβιώνει σήμερα στη Κύπρο λαϊκή ποίηση, ενώ γνωρίζουν εδώ οι πάντες ότι η λαϊκή ποίηση στην Κύπρο έχει μεγάλο δρόμο να διανύσει, όχι, βέβαια, ως μακροσκελές αλλά ως ολιγόστιχο τραγούδι, κοφτό ή ερωτικό, τσιτάττισμα κ.ά. Αφήνω που και στην Ελλάδα σοβαροί λαογράφοι δεν αμφιβάλλουν πια ότι υπάρχει και πάντα θα υπάρχει σύγχρονος λαϊκός πολιτισμός. (Βλ. Μ. Μερακλή, Ο σύγ-

χρονος ελληνικός λαϊκός πολιτισμός, Αθήνα 1973).

4.

Από τη βιβλιογραφία που επικαλείται επιλέγει ό,τι τον συμφέρει. Απορρίπτει λοιπόν μακροχρόνιες έρευνες που έχουν γίνει για τους ποιητάρηδες από τους Χρ. Παντελίδη, Δ. Πετρόπουλο, James Notopoulos, Κ. Γιαγκουλλή (θα μπορούσε εδώ να προσθέσει τους Ν. Γ. Πολίτη, Στ. Κυριακίδη, Κυρ. Χατζηγιάννου, Θ. Παπαδόπουλο), γιατί και αυτοί, όπως και ο Κ. Γιαγκουλλής ονομάζουν ποιητάρηδες τους ρημαδόρους, τους "τσιαττιστές", τους τραγουδιστές ερωτικών διστίχων, καθώς και τους ποιητές ολιγόστιχων ποιημάτων) και επιμένει να δεχτούμε τη δική του άποψη, καθώς και την του Γ. Μολέσκου, ότι οι έννοιες "ποιητάρης" και "λαϊκός ποιητής" καμιά σχέση δεν έχουν. "Από νωρίς", γράφει, "ο Άντης Περνάρης διαχώρισε τους ποιητάρηδες από τους λαϊκούς ποιητές". Αυτό είναι συμπέρασμα του Α.Π. και όχι του Περνάρη, ο οποίος στο περιοδικό "Καιροί της Κύπρου", (αρ. 53 Αυγ. 1959, σελ. 53), σ' ένα κείμενο του με τίτλο "Η κυπριακή λαϊκή ποίηση και Χριστόφορος Παλαίσης" χαρακτηρίζει τον ποιητάρη Παλαίση ως το "μεγαλύτερο και πρωτοτύπο λαϊκό ποιητή της Κύπρου". "Έμενες καταπληκτος", γράφει, "διαπιστώνοντας την κριτική αντίληψη του ποιητάρη - όπως συνηθίζεται να ονομάζεται στην Κύπρο ένας λαϊκός ποιητής - αυτού της Αυγόρου.

Την αναφορά, εξάλλου, του Α.Π. στο Θεοδόση Νικολάου για τη σχέση λαϊκής ποίησης και λαού προσωπικά δεν μπόρεσα να καταλάβω σε τι αποσκοπεί. Υπενθυμίζω μόνο ότι ο Θεοδόσης Νικολάου ονομάζει λαϊκό ποιητή τον Ξενή Πάταλο, που διέπρεψε σ' όλα τα είδη της ποιητάρικης τέχνης.

5.

Ότι στην συνείδηση του λαού οι ρημαδόροι και οι "τσιαττιστές" είναι γνωστοί ως ποιητάρηδες φαίνεται και από ένα κείμενο στα "Κυπριακά Γράμματα" (1949) 236-237), όπου διαβάζουμε: "Οι ποιηταί αυτοί (εννοεί όσους παίρνουν μέρος στην Γιορτή του Κατακλυσμού), που οι πολλοί είναι απλοί και αμόρφωτοι άνθρωποι του λαού, που ο ίδιος ονομάζει ποιητάρηδες, απαγγέλλουν ή τραγουδούν διάφορα ποιήματά τους... Ο J. Notopoulos, που έκανε έρευνες στην Κύπρο για τους ποιητάρηδες, όταν αναφέρεται σ' αυτούς χρησιμοποιεί τον όρο "folk poet" (λαϊκός ποιητής). Το ίδιο κάνει και ο R. Beaton, που αναφερόμενος στην ποίηση των ποιητάρηδων την αποκαλεί popular poetry ή folk poetry: "The folk poetry of the Cypriot poetarides is particularly interesting..." (Βλ. Πρακτικά Β' Διεθνούς Κυπριολογικού Συνεδρίου, τόμ. Γ': Νεώτερον Τμήμα, Λευκωσία 1987, σσ.485-493).

6.

Δε θα ήθελα να παραπέμψω το Α.Π. σε δικά μου κείμενα αναφορικά με την αντιπαράθεση της έν-

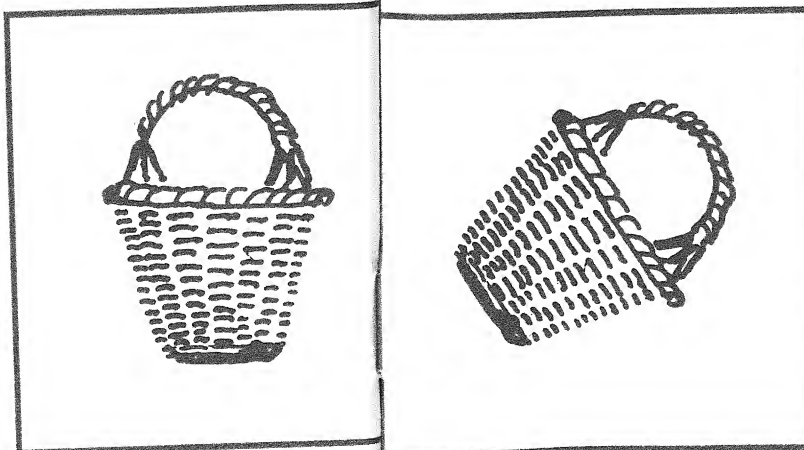
νοιας "λόγιος" και "λαϊκός" ή για τη λαϊκότητα ποίησης της Κύπρου, γιατί ο Α.Π. δε φαίνεται να έχει ανάγκη κανενός κειμένου. Αν και νεοφώτιστος, τα γνωρίζει όλα! Όλα γι' αυτόν τώρα ξεκινούν και από τον ίδιο! Για τους απλούς, λοιπόν, αναγνώστες του "Εντός" υπενθυμίζω κάτι που έγραψα το 1981:

"Πιστεύω, επίσης, χωρίς να διεκδικώ ιδιότητες προφήτη, ότι όταν κάποτε ο λαός της υπαίθρου εξομωθεί με το λαό της πόλης, η λαϊκή ποίηση θα περάσει κρίση. Ίσως χάσει τη γνήσια λαϊκότητά της, οπότε δε θα μιλούμε για λαϊκή ποίηση, αλλά για λαϊκότητα ποίησης. Θα μπορούσε να πει κανείς ότι η λαϊκή ποίηση θα είναι μόνο λαϊκή σ' ό,τι αφορά τη γλώσσα. Τότε όμως θα μιλούμε για "διαλεκτική" ή "ιδιωματική" ποίηση και όχι για λαϊκή ποίηση" (Βλ. "Νέα Εποχή", αρ. 147 (1981) σελ. 535.

7.

Δε γνωρίζω αν ο Α.Π. θεωρήσει ως "φιλοφρόνηση" ή ως "συμβουλευτικό" αφορισμό τη σύσταση μου για σεβασμό στη γλώσσα. Δεν εννιώ βέβαια την αλλαγή του ονόματος του Αμάντου σε Αμιάντου και του Τατάκη σε Τατούκη, γιατί πρόκειται για τυπογραφικές αβλεψίες. Εννιώ την εξής πρόταση, τη σύνταξη της οποίας αδυνατώ να εννοήσω: "Στη λαϊκή ποίηση ενδιαφέρει περισσότερο το ίδιο το αντικείμενο, το υλικό, παρά το δημιουργό" (βλ. "Εντός", αρ.39-40, σελ. 78α).

● Κ. Γ.

ΟΙ ΚΑΤΑΚΤΗΤΕΣ ΑΛΛΟΙΩΝΟΥΝ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

Η Λεηλασία συνεχίζεται στην Κύπρο

**ΜΟΝΟ
ΣΤΗΝ
ΠΡΩΤΗ**

ΕΞΑΛΛΟΣ ο Αμερικανός τουρίστας πετάει τα καρούλια με το φίλμ στον πάγκο του Ελληνοκύπριου φωτογράφου. Η βόλτα του στη βόρεια Λευκωσία εξελίχθηκε σε «θρίλλερ». Αγνοώντας τι σημαίνει κατοχή, τι σημαίνει σκλαβιά πέρασε την πράσινη γραμμή και μπήκε στα κατεχόμενα. Με τη φωτογραφική του μηχανή στα χέρια θαύμαζε την πόλη, ώσπου μπροστά του πρόβαλε μια εκκλησία.

«Ας μπο να τραβήξω μερικές φωτογραφίες, απ' αυτήν του γοθδικού ρυθμού ορθόδοξη εκκλησία», είπε μέσα του. Το ενδιαφέρον του τη στιγμή εκείνη δεν ήταν του απλού τουρίστα, αλλά και του αρχιτέκτονα. Το σοκ που δέχτηκε όταν μπήκε ήταν τόσο ισχυρό, που δεν κατόρθωσε να το αποβύλξει ούτε όταν έφτασε στο μαγαζί του Ελληνοκύπριου για την εμφάνιση των φωτογραφιών. Η εκκλησία μέσα ήταν ένα γιαντί, σκαλωσιές παντού, οι τοιχογραφίες καλυμμένες από άσπρο ασβέστη, ενώ γύρω του αντικρίζε ισλαμικά σύμβολα.

Σύμβολο

Οι Τουρκοκύπριοι μετέβαλαν μια ακόμα εκκλησία σε τζαμί. Αυτή όμως δεν ήταν μια απλή εκκλησία, ήταν η Αγία Σοφία της Λευκωσίας, χτισμένη τον 13ο αιώνα, σε γοθτικό ρυθμό, ένα από τα πολλά βυζαντινά μνημεία του «ομφαλού» της Κύπρου, σύμβολο της ελληνικότητάς, που παραδόθηκε στη μισαλλοδοξία. Θυσιάστηκε στο στείρο ελεκατατισμό και στην ανάγκη διαστρέβλωσης της ιστορίας.

Ρεπορτάζ:
ΠΑΝ. ΣΙΑΝΗΣ

Οι Τούρκοι για να πείσουν, χρησιμοποιούν δύο όπλα: την προπα-

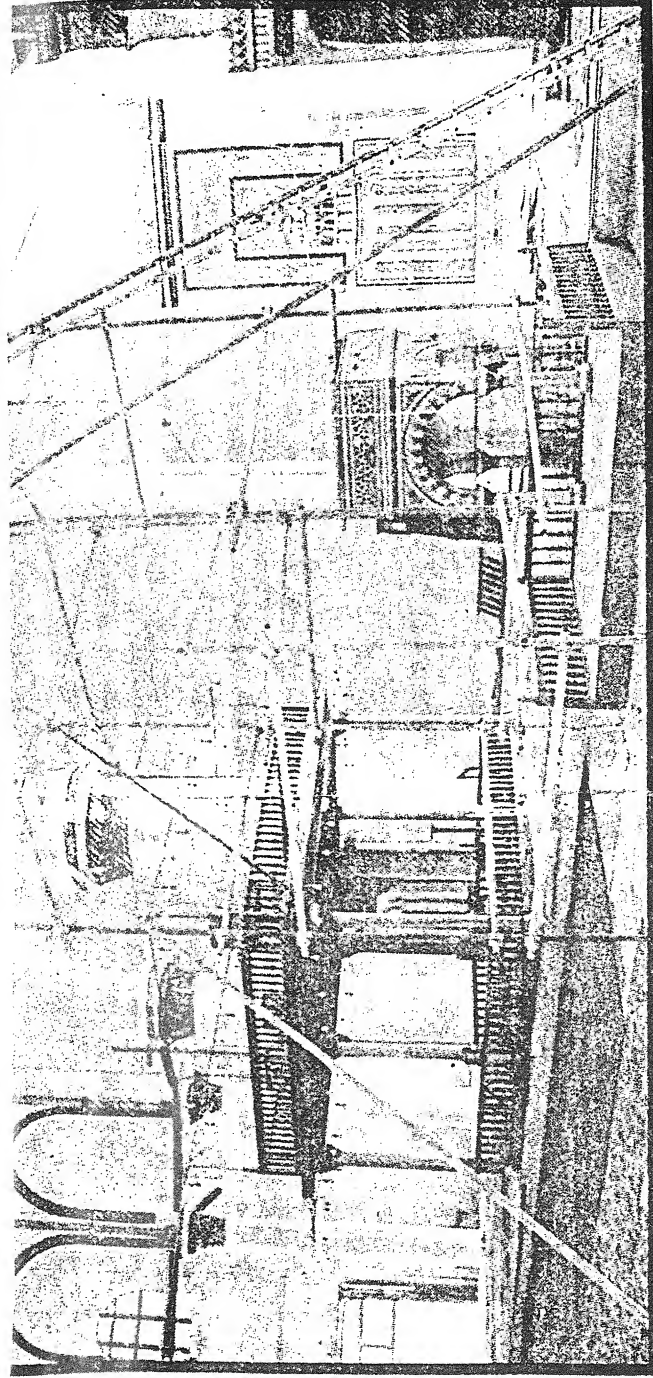
γάνα και τη διαστρέβλωση της ιστορίας. Γιατί τα μνημεία μιλάνε μόνα τους, κρανιάζουν από μακριά την ελληνικότητα τούτης της γης, που, τόσο βάρβαρα καταπάτησαν.

Σύμφωνα με τη Μεγάλη Σοβιετική Εγκυκλοπαίδεια ο ναός της Αγίας Σοφίας άρχισε να κτίζεται τον 13ο αιώνα, ακολουθώντας το ρυθμό που επικράτησε την εποχή αυτή στο Παρίσι.

Η «μεταμόρφωση» της Αγίας Σοφίας σε τζαμί άρχισε εξωτερικά, αμέσως μετά από την επέμβαση στην Κύπρο τον Ιούλιο του 1974. Οι Κύπριοι, στους οποίους απευθυνθήκαμε το γνώριζαν, αφού έβλεπαν μέρα με τη μέρα να υφώνονται, στην εκκλησία που βαφτίστηκε η τουρκική σημαία. Όμως το εσωτερικό, ίσως επειδή δεν τους ενδιέφερε είχε προφανώς παρμειωθεί ανέγγιχτο. Από τη φωτογραφία - ντοκουμέντο φαίνεται ότι οι δικασίες μετατροπής της είναι πρόσφατες ίσως και μετά το Νταβός.

Διαστρέβλωση

Για να ξαναγρίσουμε όμως στον Αμερικανό τουρίστα και την καλοκαιρινή του «περιπέτεια». Το πρώτο πράγμα που έκανε ήταν να παραδώσει για εμφάνιση τις φωτογραφίες. Ίσως για να μπορέσει να εξετάσει με την ησυχία του τις επεμβάσεις. Ο φωτογράφος που πήρε τα φίλμ, του ζήτησε να του επιτρέψει να τυπώσει μερικές για λογαριασμό του. Με τη συζήτηση ο Αμερικανός τουρίστας, ένας από τους πολλούς που μοιράζουν τις δικασίες τους στο νησί της Αφροδίτης μεταξύ των ελευθέρων περιοχών και των κατεχομένων, χωρίς ν' αναρωσιούνται καν τι συμ-

φίας στην κατεχόμενη Λευκωσία. Αλλοιωμένο και το εσωτερικό. Στη φωτογραφία διακρίνονται οι επεμβάσεις. Έχουν καλυφθεί οι τοιχογραφίες, έχουν ξηλωθεί τα σταίδια, ενώ έχουν αρχίσει να τοποθετούνται ισλαμικά σύμβολα. Η φωτογραφία τραβήχθηκε το περασμένο καλοκαίρι.

λες εκκλησίες; Τα μουσαϊκά, ιδιαιτέρως συλλογές, τις παράνομες εκσκαφές; Δεν έχετε ακούσει τίποτα γι' αυτά; Γιατί σταμάτησαν τις εκσκαφές, οι οποίες άρχισαν πριν από το 1974 στα Καστριά, όπου υπήρχαν ευρήματα της γεωμετρικής εποχής. Ξέρете τι έχει συμβεί από τότε; Η κυβέρνηση (σημ. μ.φ.: το ψευδοκράτος του Ντενκτάς) έχει εκδώσει άδειες σε συγκεκριμένους επιχειρηματίες από την Τουρκία για να στήσουν εκεί εργοστάσιο γύψου. Οι τάφοι καταστράφηκαν και ληηλατήθηκαν»...

Λιάσωση

Στο σημείο αυτό να πούμε ότι η Λεηλασία της πολιτιστικής κληρονομιάς στην Κύπρο είχε αρχίσει κρυφά πριν από την απόβαση των τουρκικών στρατευμάτων το 1974.

Η κυβέρνηση τότε είχε εidoποιησει όλους τους Ελληνοκύπριους επιχειρηματίες να αγοράζουν τα ανεκτίμητα έργα τέχνης της κυπριακής ιστορίας σε όποιες εκθέσεις τα βρίσκουν. Ο Δημήτρης Περίδης έχει δημόσια αναφέρει ότι η αγορά από το εξωτερικό έργων τέχνης της Κύπρου ήταν βασικός παράγοντας για τον εμπλουτισμό των εκθεμάτων του στο μουσείο του στη Λευκωσία. Φεύγοντας την Κυριακή το απόγευμα οι γοναίκες από το εκκλησάκι στην Αχνα στα κατεχόμενα πήραν μαζί τους ό,τι κειμήλιο είχε απομείνει στην έρημη εκκλησία, για να τα περισώσουν...

Οι γοναίκες «επέστρεψαν» έστω και για λίγες ώρες στα κατεχόμενα όλοι μας όμως πρέπει να επιστρέψουμε τώρα στο «απάρ πέντε» στ Βόρεια Κύπρο που παραμένει «δ» ομιάς πολιτικών παιχνιδιών.

ΙΝΤΙΦΑΤΑ

απολογισμός νεκρών

...ΕΝΩ

τα

αηδονια

συνεχιζουν

να

κελαηδουν

στις

πλατρες...

περίοδος 15 -28 Μαΐου

Ονόματα	Ηλικία	Τόπος Δολοφονίας
Νιμίρ αλ Ηρεεν	17 χρ.	Σάλφεστ
Ιμπραήμ Νασσεφ Τζαρεεν	29	Σάλφεστ
Μοχάμμετ	45	Τζενιν
Φάμπελ Αανμπεχ	40	Χαν Γιουνις
Μοχαμμετ Τζαμπερ	25	Αρραμπεχ
Γιασσερ Νταρινι	15	Μπείτ Λαχιά
Γιασσιν Ναμπουσί	21	Ναμπλούς
Ομαρ Αμπου Τζαμπερ	34	Τζαλγκαμούς
Μοχαμμετ Φουκαψ	50	Σχουσεϊκεχ
Αλσά Τζιμπρίλ	15	Καταυλ. Ασκαρ
Αλί Σαγκχαρί	16	Κατ.Μπουχέισχεχ
Αμράμ Ααμίρ	21	Τζαμσέε
Αμντούλ Ουαντιγκ	20	Κατ.Νουσσείρατ
Αμπου Ραχούλι	20	Κατ.Νουσσείρατ
Ιμπαχρίμ Ταματζεχ	30	Ιζνα
Μοχαμμετ Ταματζεχ	αγν. ηλικίας	Ιζνα
Μουσταφά Αμντ. Φατάχ	αγν. ηλικίας	Νουπά
Ιμπ Αμπου Σαχαρ	20	Καταυλ. Ραφαχ
Σασιφίγκ Αμπου Λουλού	22	Καταυλ. Ραφαχ
Φατμεχ Χαμαντί	50	Καταυλ. Ραφαχ
Αχμούντ Αμπου Αραμ	30	Καταυλ. Ραφαχ
Ζιαντ Σχαμαλί	18	Κατ.Τζαμπαλία
Ναζμί Αμπου Κχαντρα	13	Καταυλ. Ραφαχ
Αλί Χουσεϊν	17	Αλ - Κχαντρ
Μοχαμμετ Σαλμαμί	27	Σακάκα
Νατζί Φαγκίχ	28	Γκατναχ
Χαγτχαμ Οραγκατ	18	Αμπου Ντεές
Ισσαμ Αγκέλ	17	Κατ. Νουσσείρατ
Αμπουλ Αζ. Αλ Σχαχεχέτ	42	Ντόρα
Ουλίτ Χασάν	25	Ντούρα αλ Γκούρα
Χαλίλ αλ - Ζαχαρ	11	Κατ. Τζαμπαλία
Χαλέντ Χαναφί	17	Κατ. Τζαμπαλία
Χαλέντ Αταουνεχ	18	Κατ. Τζαμπαλία
Ιμάντ αλ - Σαγκχίρ	17	Χεντρον

περίοδος 1-14 Μαΐου

Σαμερ Μερεϊ	9	Κατ. Τουλκαρμ
Μιλάτ Σαχσεν	13	Βηθλεεμ
Αχμέτ Μισχαλ	23	Ντεϊρ Αμ.Μισχαλ
Μοχαμμετ Ζακούτ	36	Κατ.Νουσσείρατ
Μοχαμμετ Μοέννες	20	Κατ.Νουσσείρατ
Αμπέδ Σαλαμεχ Αγαδ	18	Κατ. Κχαν Γιουνις
Μαχμούτ αλ Αρζα	23	Κατ. Ραφαχ
Φαϊζ Ισμαήλ	25	Αλ - Κχαντερ
Μοχαμμετ Αλ Ντεχιν	17	Ντεϊρ αλ - Οαρα
Σελμεχ Αμπου Καρ	16	Γαζα
Χαλίτ Τζαντάλλαχ	16	Γαζα
Μαχμούτ Αγκάα	24	Γαζα